

MINISTERSTVO FINANCÍ
Odbor Provoz ICT
Oddělení Informační podpora a knihovna

Finanční a ekonomické Informace

Dokumentační bulletin MF

Přehled dokumentovaných článků,
knih a dalších informačních zdrojů

2/2019
Únor

Finanční a ekonomické

INFORMACE

Dokumentační bulletin MF

Přehled dokumentovaných článků, knih a dalších informačních zdrojů

Vydavatel:

Ministerstvo financí, odbor Provoz ICT
Oddělení Informační podpora
a knihovna

IČ 00006947

Technická redakce:

Mgr. J. Machonský

Redakční rada:

Mgr. J. Benda, Mgr. M. Benda B. A.,
Ing. Mgr. T. Dudáčková,
Bc. I. Janoušková, Ing. Bc. D. Kný,
Mgr. J. Machonský, Bc. H. Nováková, ,
PhDr. L. Tvrďá, Mgr. E. Vaňová

Evid. číslo periodického tisku:

MK ČR E 18634

Identifikační číslo ISSN: 1804-7262

Redakce:

Letenská 15, 118 10 Praha 1

Tel.: 257 042 588

e-mail: knihovna@mfcz.cz

Distribuce:

Ministerstvo financí, odbor Provoz ICT,
odd. Informační podpora a knihovna,

Letenská 15, 118 10 Praha 1

Tel.: 257 042 588

e-mail: knihovna@mfcz.cz

Číslo odevzdáno do tisku 1. 3. 2019

Vychází 1x měsíčně, zdarma

Elektronický archiv:

<http://knihovna.mfcz.cz/bulletin.php>
(intranet)

[http://www.mfcz.cz/cs/o-ministerstvu/
sluzby-verejnosti/odborna-knihovna/
dokumentacni-bulletin](http://www.mfcz.cz/cs/o-ministerstvu/sluzby-verejnosti/odborna-knihovna/dokumentacni-bulletin) (internet)

Do čísla přispěli:

Mgr. M. Benda, B. A.,
Ing. Mgr. T. Dudáčková, Bc. I. Janoušková,
Ing. Bc. D. Kný, Bc. H. Nováková,
PhDr. L. Tvrďá, Mgr. E. Vaňová

Vážení čtenáři,

předkládáme Vám únorové číslo dokumentačního bulletinu Finanční a ekonomické INFORMACE. Nabízí jako obvykle souhrn nejnovějších odborných článků, knih a jiných informačních zdrojů vztahujících se k problematice Ministerstva financí a jeho resortu.

V rubrice Podrobně k tématům tentokrát najdete přehledový článek „Jak posílit roli eura ve světové ekonomice?“. Text se věnuje strategickému dokumentu Evropské komise, který se zabývá podporou společné evropské měny na světových trzích a jejími perspektivami v konkurenci s ostatními měnami. Představen je samotný návrh Komise, jenž zahrnuje dokončení bankovní unie a unie kapitálových trhů, dotvoření Jednotného fondu pro řešení krizí v bankovním sektoru, zvláštní rozpočtové a pobídkové kapacity pro eurozónu, Program na podporu reforem, rozšiřování clearingové infrastruktury, podporu častějšího používání eura na devizových trzích, podporu vývoje evropských systémů pro přeshraniční eurové platby na poli retailových služeb, Evropský nástroj finanční stability a Evropský stabilizační mechanismus, rozvojové a investiční projekty EU apod. Stranou nezůstávají ani komentáře k tomuto dokumentu v odborném tisku.

Druhý přehledový článek, který rubrika přináší, nese název „Výročí deseti let od vstupu Slovenska do eurozóny: prospělo euro slovenské ekonomice?“. Věnuje se hodnocením, která se k přijetí eura v souvislosti se zmíněným výročím objevila v odborném tisku. Shrnuty jsou okolnosti vstupu Slovenska do eurozóny a dále je pozornost věnována srovnáním s ostatními zeměmi tzv. Visegrádské čtyřky, které zatím s přijetím eura vyčkávají, zejména s Českou republikou, jež se Slovenskem sdílí společnou historii i některé znaky ekonomiky, např. v oblasti zahraničního obchodu.

Věříme, že Vás pravidelný přehled nových informačních pramenů zaujme. Rádi Vám zajistíme plné texty článků i požadované knihy.

Mgr. J. Benda
vedoucí redakční rady

Texty publikované v tomto bulletinu nevyjadřují názor redakce ani nejsou oficiálním stanoviskem Ministerstva financí. Uvedené informace odrážejí aktuální trendy a komentáře v odborné literatuře.

AKTUALITY

Evropská komise publikovala tradiční zprávu
Report on Public Finances in EMU 2018

https://ec.europa.eu/info/publications/economy-finance/report-public-finances-emu-2018_en?utm_source=ecfin_new_publication&utm_medium=email&utm_campaign=publication

Z webu MF

Zpráva o řízení státního dluhu České republiky
v roce 2018

<https://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/rizeni-statniho-dluhu/publikace-a-prezentace/zprava-o-rizeni-statniho-dluhu/2018/zprava-o-rizeni-statniho-dluhu-ceske-rep-34370>

Monitoring

Pravidelný speciální monitoring, tentokrát za období 28. 1. 2019 – 28. 2. 2019, se věnuje tématu:

Návrh paušální daně z příjmu pro živnostníky

Byl zpracován z tištěných médií, televize, rozhlasu a internetových serverů a naleznete jej včetně archivu starších monitoringů v sekci Monitoring médií na adrese:

<http://knihovna.mfcr.cz/monitoring.php>

O B S A H

Podrobně k tématům.....	5
Jak posílit roli eura ve světové ekonomice?.....	5
Výročí deseti let od vstupu Slovenska do eurozóny: prospělo euro slovenské ekonomice?	11
Dokumentace českého a zahraničního tisku.....	16
Daně.....	16
Ekonomické vědy. Ekonomie	23
Finance. Bankovníctví. Měnový systém	24
Hospodářská situace a politika. Řízení. Výroba. Služby. Ceny.....	31
Informatika. Počítače	33
Mezinárodní hospodářské vztahy a integrace	33
Obchod. Cla. Mezinárodní finance	34
Podnik a podnikání.....	36
Pojišťovnictví. Sociální péče.....	38
Pozemky a nemovitosti. Bytové hospodářství	39
Práce. Zaměstnanci. Zaměstnavatelé	40
Právo.....	41
Statistika. Demografie. Sociologie.....	44
Účetnictví	45
Veřejná správa.....	46
Veřejné finance. Rozpočet	48
Zdravotnictví	49
Životní prostředí	49
Životní úroveň	50
Ostatní	50
Přehled nových knih.....	55

Jak posílit roli eura ve světové ekonomice?

Mgr. Marek Benda, B. A.

Oddělení 5904, Informační podpora a knihovna

V prosinci 2018 proběhly světovými i českými médii zprávy o strategickém dokumentu Evropské komise, který se u příležitosti dvacátého výročí vzniku eura zabývá podporou společné evropské měny na světových trzích a jejími perspektivami v konkurenci s americkým dolarem a dalšími měnami.¹ Dokument byl představen ministrům financí zemí eurozóny (Euroskupině) a na Radě ministrů financí EU (ECOFIN) a byl zde také projednáván v lednu 2019. Tento přehledový článek nejprve představí návrhy Komise, jež do svého prosincového výstupu vtělila. Dále se zaměří na mediální reflexi celého záměru ve světovém a odborném tisku a na některé náměty z poslední doby, kterými by globální pozice eura mohla být posílena, případně si to od nich jejich zastánci alespoň slibují.

Posílení pozice eura podle návrhů Evropské komise

Zmíněný výstup Evropské komise byl zveřejněn 5. prosince 2018 ve formě sdělení (communication) s názvem *Towards a stronger international role of the euro*². Nejprve začíná výčtem úspěchů: euro se stalo druhou nejdůležitější globální měnou, tvoří pětinu všech rezerv zahraničních centrálních bank, mimo eurozónu je v něm emitováno taktéž 20 procent všech státních a firemních dluhopisů, v roce 2017 bylo v euru fakturováno na 36 procent všech mezinárodních plateb (americký dolar se na těchto platbách podílel 40 procenty, byť data pro euro zahrnují i transakce mezi eurozónou a ostatními státy EU) a měny šesti desítek zemí jsou na euro nějakým způsobem navázané. Komise ale zároveň připomíná červnovou analýzu Evropské centrální banky (ECB) *The international role of the euro*³, která dokládá relativní pokles významu eura od světové finanční krize. Jeho ústup byl patrný zejména u objemu už zmíněných zahraničních dluhopisů vedených v eurech, jež ještě v roce 2007 tvořily 40 procent veškerého dluhu nerezidentů, aby během následujících deseti let klesly na polovinu a vrátil se tak na úroveň z prvního roku zavedení eura. Podle sdělení Komise ale ani předkrizové úspěchy nezměnily nic na faktu, že americký dolar je už od konce 2. světové války a vzniku brettonwoodského systému dominantní rezervní měnou, ve které je stále účtována většina plateb ve světovém obchodu se surovinami a finančními deriváty. Taková dominance s sebou téměř automaticky nese vyšší přitažlivost amerického „greenbacku“ i v dalších oblastech, kam se v současnosti řadí také fenomén různých internetových obchodních platforem, které ke škodě eura mají často sídlo mimo eurozónu nebo jsou provozovány subjekty ze třetích států. Posílení role eura je ale přesto myslitelné a podle Komise se jedná i o logický krok spolu s další integrací eurozóny, neboť silnější euro bude lépe odpovídat její politické, hospodářské a finanční váze. EU jako celek by tím mohla lépe chránit své hodnoty a zájmy svých občanů a podniků, jakož i snížit rizika pro světovou ekonomiku plynoucí z dominance jediné měny a podpořit „vyvážený a na sdílených pravidlech založený politický a hospodářský světový řád“⁴. Vývoj evropsko-amerických vztahů po nástupu administrativy prezidenta Donalda Trumpa ale není ve sdělení zmiňován jen v těchto skrytých narážkách. Nejvýznamnější transatlantické třecí plochy dokument popisuje vcelku otevřeně: ať už se jedná o obnovení sankcí USA vůči Íránu a s tím

¹ SMITH-MEYER, Bjarke. Commission outlines plan to boost euro's global role. In: *POLITICO.eu* [online]. Updated 12/5/18, 5:20 PM CET [cit. 2019-02-20]. Dostupné z: <https://www.politico.eu/article/commission-outlines-plan-to-boost-euros-global-role/>; BLESK. Evropská komise nastínila cesty k posílení globální role eura. In: *BLESK.cz* [online]. 05. 12. 2018 [cit. 2019-02-20]. Dostupné z: <https://www.blesk.cz/clanek/zpravy-live-ekonomika/581577/evropska-komise-nastinila-cesty-k-posileni-globalni-role-eura.html>.

² EUROPEAN COMMISSION. Communication from the Commission to the European Parliament, the European Council (Euro Summit), the Council, the European Central Bank, the European Economic and Social Committee and the Committee of Regions. Towards a stronger international role of the euro. COM(2018) 796 final. Dostupné z: *EC.EUROPA.eu* [online]. 5.12.2018 [cit. 2019-02-20]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/info/files/communication-towards-stronger-international-role-euro_en.

³ EUROPEAN CENTRAL BANK. *The international role of the euro – Interim report*, June 2018. Frankfurt am Main: European Central Bank. ISSN 1725-6593. ISBN 978-92-899-3200-4. Dostupné z: <https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/ire/ecb.ire201806.en.pdf>.

⁴ Viz pozn. č. 2, s. 15.

související exteritoriální dopad amerických rozhodnutí, nebo o zpochybňování působnosti mezinárodních politických a obchodních organizací. Komise si ale rovněž všímá určitého vzestupu čínské měny renminbi (jüanu), která sice ještě zdaleka nemá potenciál stát se světovou měnou, ale čínští dovozci a vývozci jsou v ní již schopni provádět své platby.

Aby Evropa nezůstala pozadu a zároveň posilovala svou hospodářskou a měnovou suverenitu, navrhuje Evropská komise celou paletu opatření. V rovině implicitní podpory eura se jedná o dokončení bankovní unie a unie kapitálových trhů, jež by vedlo k vyšší míře důvěry v evropský finanční sektor a zajistilo by diverzifikovanější finanční trhy s vyšším objemem likvidity. Takováto integrace by měla zahrnovat dotvoření Jednotného fondu pro řešení krizí v bankovním sektoru (Single Resolution Fund), společné evropské zajištění vkladů (tzv. systém EDIS) nebo koncept cenných papírů zajištěných státními dluhopisy (Sovereign Bond Backed Securities).⁵ Důležitou komponentou by také měly být zvláštní rozpočtové a pobídkové kapacity pro eurozónu, jejichž návrhy Evropská komise představila v květnu 2018 pod označením Evropská funkce investiční stabilizace (European Investment Stability Function) a Program na podporu reforem (Reform Support Programme). Cílem těchto kapacit má být zmírňování asymetrických šoků, podpora hospodářské konvergence a usnadnění realizace strukturálních reforem v současných i potenciálních členských státech eurozóny.⁶ Dalším neméně podpůrným nástrojem pro zvýšení váhy eura by byl vznik Evropského měnového fondu transformací z Evropského stabilizačního mechanismu⁷, případně zřízení funkce společného reprezentanta eurozóny na vnějších fórech⁸ či dokonce „evropského ministra hospodářství a financí“.

Pro explicitní podporu eura předkládá Komise své náměty v rámci tří distinktivních kategorií. Prvý „koš“ témat se vztahuje na vlastní evropský finanční trh. V rámci něj sdělení přichází s návrhem na rozšiřování clearingové infrastruktury pro neburzovní obchody s finančními deriváty, kde lze uvažovat o rozšíření spektra jak derivátových smluv, tak protistran obchodů, které budou podléhat povinnému eurovému clearing. Dále Komise chce dbát na co nejdůkladnější praktickou implementaci nařízení č. 2016/1011 o indexech jako referenčních hodnotách finančních nástrojů, jež by mělo zvýšit atraktivitu instrumentů finančního trhu vedených v eurech. A vrcholný bruselský úřad se také zavázal k rozhovorům s evropskými aktéry finančního trhu o častějším používání eura na devizových trzích a k vypracování návrhů na opatření, která by podpořila vývoj evropských systémů pro přeshraniční eurové platby na poli retailových služeb a vyvázala evropské finanční instituce, podniky a občany ze závislosti na několika globálních (a převážně amerických) hráčích typu Visa, MasterCard nebo Paypal. Druhá kategorie podpůrných kroků se týká mezinárodního finančního sektoru, kde by evropské instituce jako Evropská investiční banka, Evropský nástroj finanční stability a Evropský stabilizační mechanismus měly zvýšit podíl svých eurových dluhopisů. Používání eura by také mohly více podporovat rozvojové a investiční projekty EU a jejich členských států v ostatních částech světa. A nakonec kromě domácího a mezinárodního finančního trhu existuje podle Komise pro euro prostor ve strategických odvětvích, kam patří energetika včetně nákupu ropy a zemního plynu, trh se surovinami a akvizice letadel. V těchto oblastech je totiž převážná většina nákupů stále fakturována

⁵ K návrhu na posledně jmenované opatření viz EVROPSKÁ KOMISE. Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady o cenných papírech zajištěných státními dluhopisy. COM(2018) 339 final. In: *EUR-LEX.EUROPA.eu* [online]. 24.5.2018 [cit. 2019-02-20]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX:52018PC0339>.

⁶ EVROPSKÁ KOMISE. Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady o zřízení evropské funkce investiční stabilizace. COM(2018) 387 final. In: *EUR-LEX.EUROPA.eu* [online]. 31.5.2018 [cit. 2019-02-20]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX:52018PC0387>; EVROPSKÁ KOMISE. Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady o zřízení programu na podporu reforem. COM(2018) 391 final. In: *EUR-LEX.EUROPA.eu* [online]. 31.5.2018 [cit. 2019-02-20]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX:52018PC0391&qid=1550240963238>.

⁷ EVROPSKÁ KOMISE. Návrh nařízení Rady o zřízení Evropského měnového fondu. COM(2017) 827 final. In: *EUR-LEX.EUROPA.eu* [online]. 6.12.2017 [cit. 2019-02-18]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=CELEX:52017PC0827&qid=1550481573742&from=CS>.

⁸ EVROPSKÁ KOMISE. Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě a Evropské centrální bance. Plán na vytvoření jednotnějšího vnějšího zastoupení eurozóny v mezinárodních fórech. COM(2015) 602 final. In: *EUR-LEX.EUROPA.eu* [online]. 21.10.2015 [cit. 2019-02-18]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=CELEX:52015DC0602&qid=1550481341654&from=CS>.

v dolarech, a to i v případě exportu nebo dokonce některých nákupů mezi subjekty států EU a eurozóny navzájem. Zahájit kroky směřující ke změně tohoto stavu si Evropská komise vytkla za úkol pro první pololetí roku 2019. Brusel nejprve zahájí sérii konzultací s dotčenými stranami ohledně jejich postoje k většímu objemu kontraktů vedených v eurech, důvodů dosavadního upozadění evropské měny ve zmíněných obchodech a možností vyšší podpory eura. Do léta by Komise měla podat zprávu o pokrocích, jichž bylo možné dosáhnout. Už spolu se svým prosincovým sdělením ale unijní komisaři vydali **Doporučení o mezinárodní úloze eura v oblasti energetiky**⁹, podle něž by měly být uzavírány v eurech jak mezistátní energetické dohody mezi členskými státy EU a třetími zeměmi, tak obchody v energetice mezi evropskými aktéry na trhu a poskytovateli finančních služeb. V doporučení je tento krok mimo jiné odůvodňován údaji, podle kterých celkový roční objem obchodu na energetických trzích v rámci EU přesahuje 40 bilionů eur a dovoz energetických surovin ze třetích zemí je spojen s výdaji kolem 300 miliard eur. V obou případech je však až 90% z těchto transakcí a kontraktů realizováno v jiné měně než euru.

Jsou plány Komise dostatečně ambiciózní a je globální euro tím správným cílem?

Kritické myšlení má vždy zahrnovat určitou dávku bazální nedůvěry, proto i ve výčtu mediálních ohlasů na sdělení a avizovaných aktivit Evropské komise začneme nejprve jejich kritikou. Rezervovaný postoj k obsahu sdělení Komise například zaujímá bruselská korespondentka německého deníku Handelsblatt Ruth Berschens. V komentáři *Klein, aber nicht fein*¹⁰ ze 7. prosince 2018 označuje za vcelku nicotné a spíše vrchnostenské apely komisařů na podniky, aby nakupovaly letadla, energie nebo suroviny v eurech. Takové výzvy podle ní příliš mnoho nezmůžou, nedojde-li ke vzniku jednotného kapitálového trhu. Právě fragmentaci v této oblasti označuje za hlavní překážku pro zvýšení významu eura. Vybudování alternativy vůči americkému dolaru se přitom ukazuje jako stále nezbytnější, zejména poté, co americký prezident Trump využívá sílu dolaru k prosazování svých geopolitických cílů jako v případě Íránu, nebo když expanzivní fiskální politikou uprostřed vrcholícího ekonomického cyklu způsobuje odliv kapitálu z rozvíjejících se trhů. To neznamená, že by Evropské komisi v oblasti budování unie kapitálových trhů chyběla vůle a invence. Pokud ale od roku 2014 prosadila jen tři prointegrační návrhy ze třinácti, má EU problém a trpasličí evropský kapitálový trh robustní měnu sotva zplodí.¹¹

Společný kapitálový trh by ale kromě podstatně vyšší provázanosti finančních institucí a regulačních orgánů zřejmě vyžadoval i vznik společných dluhopisů. Nyní již bývalý viceprezident Evropské centrální banky Vítor Constâncio dokonce hovoří o společných eurobondech jako o klíčovém předpokladu pro to, aby se z eura mohl někdy stát vážný konkurent dolaru. V interview „*Amerika ist das große Risiko*“¹² z 13. prosince 2018 tento portugalský ekonom podobně jako Berschens zdůrazňuje důležitost ekonomického cyklu Spojených států pro světovou ekonomiku, respektive politiky jejich centrální banky Fedu, která musí například reagovat na fiskální stimuly federální vlády. USA podle Constância rovněž těží ze svého postavení „světové banky“ v tom smyslu, že krátkodobé federální dluhopisy jsou všeobecně akceptovány a výnosy z jejich emise mohou USA dlouhodobě investovat i do málo likvidních projektů. Tato výsada Evropě zatím chybí, přitom vytvoření eurobondů by nemuselo nutně

⁹ Viz EVROPSKÁ KOMISE. Doporučení Komise ze dne 5.12.2018 o mezinárodní úloze eura v oblasti energetiky. C(2018) 8111 final. In: *EC.EUROPA.eu* [online]. First published on 05 December 2018 [cit. 2019-02-18].

Dostupné z: https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/c-2018-8111-recommendation_cs.pdf; podkladový dokument doporučení viz EUROPEAN COMMISSION. Commission Staff Working Document. Promoting the international role of the euro in the field of energy. SWD(2018) 483 final. In: tamtéž [cit. 2019-02-18]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/swd-2018-483-recommendation_en_0.pdf.

¹⁰ BERSCHENS, Ruth. Klein, aber nicht fein. *Handelsblatt* 237, 2018 (7.12.2018), 18. ISSN 0017-7296.

¹¹ K unii kapitálových trhů viz BASLOVÁ, Taťána. Téma měsíce: Nové plány Evropské unie: unie kapitálových trhů. In: *Finanční a ekonomické Informace: dokumentační bulletin MF*. 2015, 1, 5-6 [cit. 2019-02-20]. ISSN 1804-7262. Dostupné z: https://www.mfcr.cz/assets/cs/media/Bulletin-knihovny-MF_2015-c-01_2015-01_Financi-a-ekonomicke-informace-012015.pdf; KNÝ, Daniel. Unie kapitálových trhů: akční plán Evropské komise a reakce ekonomických komentátorů. In: *Finanční a ekonomické Informace: dokumentační bulletin MF*. 2015, 11, 8-10 [cit. 2019-02-20]. ISSN 1804-7262. Dostupné z: https://www.mfcr.cz/assets/cs/media/Bulletin-knihovny-MF_2015-c-11_2015-11_Financi-a-ekonomicke-informace-112015.pdf.

¹² CONSTÂNCIO, Vítor; MALLIEN, Jan; WIEBE, Frank. „Amerika ist das große Risiko“. *Handelsblatt*. 241, 2018 (13.12.2018), 28-29. ISSN 0017-7296.

znamenat společné ručení za dluhy. V rozhovoru Constâncio navrhuje model, který by byl založen na vytvoření účelové společnosti, jež by převzala státní dluhopisy členských států eurozóny v hodnotě 30 procent HDP každé participující země. Zároveň by tato společnost mohla emitovat i dluhopisy vlastní, které by platily za bezpečné a mohly být atraktivní pro evropské banky. Peněžní domy Starého kontinentu by se jejich nákupem totiž vyvázaly ze závislosti na dluhopisech svých národních vlád (pozn.: to je nyní problém zejména v Itálii, kde tamní banky mají ve svých bilancích velké množství italských státních papírů). Veškeré bondy spravované účelovou společností by také měly být nadřazeny nad ostatní národní dluhopisy vydávané přímo zeměmi eurozóny a pojila by se s nimi nižší riziková prémie (tj. byly by pro vlády zemí eurozóny levnější).

Naopak od celého nápadu na posilování role eura ve světové ekonomice EU odrazuje ředitel bruselského think-tanku Center for European Policy Studies (CEPS) a francouzský ekonom Daniel Gros. V komentáři pro server Project Syndicate s názvem *The Mirage of a Global Euro*¹³ z 6. února 2019 rozporuje základní premisu Evropské komise, že silnější role eura ve světě by měnové unii prospěla. Podle něj by Evropané měli být naopak rádi, že se nenaplnila přání otců zakladatelů eurozóny, kteří z eura chtěli učinit „druhou globální měnu“. Je tu totiž prostředí nízkých úroků, jež pro centrální banky Eurosystemu dramaticky snížilo výnosy z ražebného, a tedy i atraktivitu emise bankovek a mincí. V Evropě by se nemělo zapomínat, že dolar a Američané sice představují dominantní hráče ve světové ekonomice, ale také díky dolaru jako nejžádanější měně jsou největšími světovými dlužníky. Oproti tomu eurozóna je v pozici jednoho z jejich čistých věřitelů, což se jí vzhledem k vyšším reálným úrokovým sazbám v USA docela vyplácí. Mít globální měnu by mělo pro Evropu ještě další odvrácenou stranu v tom, že by euro více přitahovalo ostatní ekonomiky včetně těch významných, které by na ně navazovaly své měny. Zde dává Gros k úvaze hypotetickou možnost, co by se stalo, kdyby se Čína rozhodla navázat kurz renminbi na euro místo dolaru. Náhle by to byla čínská mocenská centra, kdo by určoval kurz eura k dolaru, tedy výhodnost evropsko-amerických obchodních vztahů i míru vzájemné transatlantické rivality. A v neposlední řadě to není jen měna a hospodářská síla, co dělá velmoc velmocí, ale také diplomatický vliv a vojenské kapacity. A v těchto „divizích“ budou Američané podle Grose ještě dlouho hrát prim a především to jim umožňuje aplikovat exteritoriální sankce, nikoliv jen silný a žádaný dolar. Pro výrazný růst pozice eura tedy ředitel CEPS nevidí příliš prostoru a klíčovým evropským aktérům doporučuje, aby tuto ambici raději nerealizovali, neboť eurozóna má již beztak dost svých problémů, než aby si mohla dovolit vyrábět další. Dovede si ale představit, že euro může hrát postupně důležitější roli, bude-li se eurozóně dařit posilovat svou ekonomiku, respektive zpomalovat její relativní úpadek vzhledem k ostatním světovým aktérům.

Argumenty oponující některým Grosovým tezím lze nalézt v článku generálního ředitele sekce pro ekonomické a finanční záležitosti Evropské komise Marca Butiho a vedoucí odboru globální ekonomiky téže sekce Lourdes Acedo Montoyové. Ve své stati *The euro: From monetary independence to monetary sovereignty*¹⁴ z 1. února 2019 pro server voxu.org tito zástupci Komise připouštějí, že vyšší zahraniční poptávka po euru a v něm vedených aktiv by ztížila transmisní mechanismy měnové politiky ECB¹⁵, protože by domácí investice byly jednodušeji financovatelné zahraničními úsporami. Současně ale relativizují tzv. Triffinovo dilema tvrdící, že dominantní globální měna s sebou automaticky nese deficit běžného účtu platební bilance, a tedy pozici „světového dlužníka“. Vývoj globálních rezerv měny totiž nemusí přímo korespondovat se zvyšováním pasiv centrální banky, což je patrné i na příkladu amerického dolaru, který je používán jako nosič dluhů mimo území USA a mezi jejich nerezidenty navzájem.¹⁶ Platební bilanci navíc utvářejí i jiné faktory než atraktivita měny pro nerezidenty, jež se zračí ve směnném kurzu. Také další bod možné kritiky záměru „upgradovat“ euro, riziko ztráty kontroly nad měnovými agregáty kvůli vyššímu zájmu nerezidentů o měnu, nemusí být

¹³ GROS, Daniel. The Mirage of a Global Euro. In: *PROJECT-SYNDICATE.org* [online]. Feb 6, 2019 [cit. 2019-02-18]. Dostupné z: <https://www.project-syndicate.org/commentary/euro-dollar-global-reserve-currency-by-daniel-gros-2019-02>.

¹⁴ MONTOYA, Lourdes Acedo; BUTI, Marco. The euro: From monetary independence to monetary sovereignty. In: *VOXEU.org* [online]. 01 February 2019 [cit. 2019-02-19]. Dostupné z: <https://voxeu.org/article/euro-monetary-independence-monetary-sovereignty>.

¹⁵ Tj. vazbu mezi změnami inflace a nastavením měnověpolitických nástrojů centrální banky.

¹⁶ K tomuto aspektu Triffinova dilematu podrobněji viz BORDO, Michael D.; McCAULEY, Robert N. Triffin: dilemma or myth? BIS Working Papers No 684, December 2017. In: *BIS.org* [online]. 19 December 2017 [cit. 2019-02-19]. Dostupné z: <https://www.bis.org/publ/work684.pdf>.

tak značné jako v době zavedení eura v roce 1999. ECB podle Butiho a Montoyové už disponuje dostatečnou expertizou a nástroji pro měnověpolitickou analýzu, aby rozpoznala signály pro dlouhodobější vývoj inflace také v situaci vyšší internacionalizace eura. Současně se autoři článku hlásí k tezi ekonomů Berryho Eichengreena, Arnauda Mehla a Livie Chiťu z jejich knihy *How global currencies work: past, present and future*¹⁷, podle nichž vlivem technologických změn a modifikací v obchodních a finančních strukturách vzniká prostor pro koexistenci vícera globálních rezervních měn. Buti a Montoyová se také domnívají, že doba, kdy západní společnosti byly v oblasti technologií a ekonomiky dominantními hráči na světové scéně, končí a ani na multilateralismu v mezinárodních vztazích se už nezdá být taková shoda jako dříve. Evropa by tento okamžik měla reflektovat a využít, chce-li svět více ovlivňovat svými hodnotami a vizemi. Silná měna by k tomu mohla podstatně přispět, protože by se s ní nepojilo jen „privilegium“ nižších nákladů pro financování domácích subjektů, ale také „povinnost“ nabídnout světu určité zajištění v případě krizí. Zvýšení globální váhy eura ale ještě zabere určitý čas a používání společné evropské měny se účastníkům na trhu nedá nadiktovat. Odpovědní tvůrci politik nicméně mohou zvyšovat přitažlivost eura reformami eurozóny, které měnovou unii prohloubí a přispějí k vyšší efektivnosti evropských finančních trhů.

Podle historika hospodářských dějin na newyorské Kolumbijské univerzitě Adama Tooze a hlavního ekonomu londýnského think-tanku Centre for European Reform (CER) Christiana Odendahla však pro získání globálního eura budou muset v EU a zejména v Německu výrazně změnit svůj přístup k řadě ekonomických témat. Ve svém článku *Can the euro rival the dollar?*¹⁸ pro webové stránky CER z počátku prosince 2018 Tooze a Odendahl soudí, že světová rezervní měna by měla splňovat tři podmínky: za prvé, v rovině fakturace a provádění finančních transakcí musí zjednodušovat přeshraniční obchod; za druhé, aktiva (zejm. dluhopisy, cenné papíry a bankovní rezervy) vedená v této měně musí být vnímána jako bezpečná (safe assets) – jejich držitelům tedy musí zaručovat i budoucí nákupy zboží a služeb, případně výhodný prostor pro úvěrování, investice nebo měnověpolitické operace v případě centrálních bank; za třetí, emitující centrální banka musí spolehlivě fungovat jako věřitel poslední instance, a to nejen pro své vlastní banky, ale také ostatní peněžní domy na světě. Podle obou autorů zatím euro žádnou z těchto podmínek nespĺňuje. Není dostatek eurových derivátů, kterými by se exportéři a importéři mohli jistit proti fluktuaci kurzů lokálních měn. Není ale ani příliš mnoho atraktivních eurových aktiv – eurobonds v jakékoliv formě zatím neexistují a vysoce hodnocené německé spolkové dluhopisy ztenčují svůj objem k 42 procentům německého HDP, zatímco vydané americké federální dluhopisy by měly brzy dosáhnout až 117 procent HDP Spojených států. A jak ukázaly události po finanční krizi v roce 2008, neprojevuje se ECB ve srovnání s americkým Fedem ani jako věřitel poslední instance, když z obavy ze ztrát byli evropští centrální bankéři z Frankfurtu ochotni půjčit svým kolegům z Varšavy a Budapešti pouze za stejných podmínek jako komerčním bankám, tj. za kolaterál v eurech, nikoliv ve zlotém či forintu. Tato opatrnost ECB vůči vlastním kolegům z Evropského systému centrálních bank ostře kontrastovala s tehdejším postojem Fedu k žádosti Banky Mexika. Globální euro bude přitom podle Tooze a Odendahla vyžadovat ještě více než jen rozšíření nabídky finančních nástrojů a asistence v krizových situacích. Pokud by se měla výrazně zvýšit světová poptávka po eurech a eurových aktivech, vznikne tlak na pokles úrokových sazeb a na růst kurzu eura. Úroky jsou ale už nyní velmi nízké a silnější euro by jen zlevnilo dovoz a zdražilo vývoz. To by negativně zasáhlo nejen proexportní hospodářský model Německa, ale především ostatních států eurozóny, které se v poslední době snažily Němce napodobovat. Bude proto třeba zcela proměnit evropskou hospodářskou politiku: akumulace přebytků na běžném účtu platební bilance by měla ustoupit vyšším domácím výdajům a investicím. ECB by také měla upustit od měnověpolitického nástroje nákupu státních dluhopisů, které jen ztenčují světovou nabídku eurových aktiv, a najít jiné způsoby, jak řešit problémy nízkých úrokových sazeb. Eurozóna může získat silné euro jen za podmínky, že bude mít odvahu stát se „bankéřem světa“ a kromě bezpečného eurového aktiva vytvoří i mechanismus investic jeho výnosů do dlouhodobých a více rizikových zahraničních aktiv, například prostřednictvím zvláštního veřejného investičního fondu

¹⁷ EICHENGREEN, Barry; MEHL, Arnaud; CHIŤU, Livie. *How Global Currencies Work: Past, Present, and Future*. Princeton: Princeton University Press, 2017. ISBN: 9780691177007.

¹⁸ TOOZE, Adam; ODENDAHL, Christian. Can the euro rival the dollar? In: CER.eu [online]. 4 December 2018 [cit. 2019-02-20]. Dostupné z: <https://www.cer.eu/insights/can-euro-rival-dollar>.

eurozóny. Nyní bude ovšem záležet hlavně na Německu, do jaké míry budou jeho vláda a parlament ochotny změnit svou hospodářskou politiku a dopřát „Evropě více suverenity“.

Sdělení Evropské komise k posílení světové úlohy eura a s tím související komentáře ukazují jednak na mnoho dílčích kroků, které by tento cíl mohly podpořit, jednak podtrhují robustnost takového podniku. A to nejen z hlediska hospodářské politiky, ale také komplexnosti a zároveň určité křehkosti mezinárodních vztahů. Výstupy z konzultací Evropské komise, které byly spuštěny v lednu a únoru 2019¹⁹, budou možná skromné a v nejbližších časových horizontech se dočkáme spíše drobných změn v nákupech některých energií a surovin než dalekosáhlých reforem eurozóny a institucí EU, jež mají euro a měnovou či finanční politiku v gesci. Jestliže by se však mezinárodní prostředí a kvalita multilaterálních vztahů měly citelně zhoršovat, bude se Evropa nejspíš muset rozhodnout k nějakému odvážnějšímu experimentu. Zda to bude vypadat jako skok do neznáma v podobě rychlých rozhodnutí, bolestný gambit za cenu obětování části stávajících struktur nebo soustava pozvolnějších kroků doprovázených širším konsenzem mezi vládami a občany jednotlivých států, by bylo ale zatím předčasné odhadovat.

¹⁹ Viz EUROPEAN COMMISSION. Consultation on the role of the euro in the field of energy. In: *EC.EUROPA.eu* [online]. [cit. 2019-02-20]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/info/consultations/consultation-role-euro-field-energy_en.

Výročí deseti let od vstupu Slovenska do eurozóny: prospělo euro slovenské ekonomice?

Mgr. Ing. Taťána Dudáčková
Oddělení 5904, Informační podpora a knihovna

1. ledna letošního roku uplynulo deset let od vstupu Slovenska do eurozóny. Do 1. ledna 2009 se na Slovensku platilo slovenskou korunou, euro ji pak nahradilo ve směnném kurzu 1 € = 30,126 SKK¹. Ačkoli byla na počátku ledna pozornost věnována i jinému výročí (dvěma dekadám od doby, kdy začalo platit euro ve virtuální podobě), část odborné veřejnosti se zabývala tím, zda lze hodnotit přijetí eura na Slovensku jako prospěšné pro tuto zemi, zejména v souvislosti s tím, že ostatní země tzv. Visegrádské čtyřky včetně České republiky zatím s přechodem na euro vyčkávají.

Okolnosti vstupu Slovenska do eurozóny

Proces vstupu Slovenska do eurozóny, včetně některých zajímavých historických okolností, je popsán v článku *Zavádzanie eura bolo pomalšie, ako sa čakalo*². Slovensko zahájilo přípravy na přijetí eura již v roce 2003, tj. o rok dříve, než vstoupilo do Evropské unie. Přechod na společnou měnu se stal pro Slovensko prioritou. Země v následujících letech usilovala o plnění maastrichtských kritérií³, ještě v letech 2007-2008 však nebylo zcela jasné, zda Slovensko euro opravdu přijme. Na podzim 2007 totiž vyvstaly obavy, jakou metodiku výpočtu deficitu veřejných financí použije Eurostat, a zda se Slovensko vejde do povolené hranice. V roce 2008 se pak začala zvyšovat inflace v důsledku ekonomické krize a růstu cen potravin. I přesto v květnu téhož roku Evropská komise Slovensku doporučila vstup do eurozóny. Poté následovaly další kroky – ohlášení směnného kurzu na počátku července, zveřejňování cen v obchodech v obou měnách a rozesílání tzv. eurobalíčků s pomůckami na přepočítávání cen domácnostem. I dnes, tj. deset let po vstupu do eurozóny, jsou ale na Slovensku stále v oběhu staré bankovky v hodnotě 2,16 miliardy slovenských korun.

Slovensko a prospěšnost eura pro ekonomiku i z pohledu obyvatel

11. ledna se v Bratislavě uskutečnila mezinárodní konference s názvem *10 years of the Euro in Slovakia*. Vybrané příspěvky z této konference jsou zveřejněny na webu Slovenské národní banky⁴.

Jedním z přednášejících na bratislavské konferenci byl Yves Mersch, člen Výkonné rady Evropské centrální banky. Mersch ve svém projevu *Tenth anniversary of the euro in Slovakia*⁵ zrekapituloval deset let platnosti eura na Slovensku, včetně úspěchů i výzev do budoucna. Podle Mersche dosáhlo Slovensko obdivuhodných výsledků v oblasti konvergence. Díky institucionálním reformám se země transformovala v „energickou tržní ekonomiku“ a přijala vysoce úspěšný model hospodářského růstu založený na exportu. Pokroky v oblasti hospodářské konvergence následně Slovensku pomohly při přechodu na společnou měnu. Často uváděný argument ve prospěch ponechání si vlastní měny – nezávislost měnové politiky – představoval pro Slovensko spíše rizika: vzhledem k otevřenosti ekonomiky vykazovaly kapitálové toky vysokou volatilitu a směnný kurz se stával spíše zdrojem šoků, než aby šoky dokázal tlumit. Za bezprostřední výhodu přijetí eura lze považovat stabilizaci směnného kurzu a eliminaci nákladů spojených s konverzí měny. Začlenění slovenských institucí do evropského

¹ Výměna platidel: Slovensko (2009). *Evropská centrální banka* [online]. © 2019 [cit. 2019-02-11]. Dostupné z: <https://www.ecb.europa.eu/euro/changeover/slovakia/html/index.cs.html>.

² VOTRUBOVÁ, Kristína. *Zavádzanie eura bolo pomalšie, ako sa čakalo*. *Hospodárske noviny*. 2. 1. 2019, s. 14. ISSN 1335-470x. Dostupné také v síti resortu MF v Aktivních novinách z: <http://noviny.mfcr.cz/news/2019/01/02/j001p14a.htm>.

³ Základní informace o těchto kritériích v češtině jsou např. na speciálním webu Ministerstva financí: <https://www.zavedenieura.cz/cs/euro/eurozona/maastrichtska-kriteria>.

⁴ NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA. Oddelenie komunikácie. *Medzinárodná konferencia 10 years of the Euro in Slovakia*. In: *Národná banka Slovenska* [online]. 11. 01. 2019 [cit. 2019-02-11]. Dostupné z: https://www.nbs.sk/sk/informacie-pre-media/tlacove-spravy/detail-spravy/_medzinarodna-konferencia-10-years-of-the-uro-in-slovakia/bc.

⁵ MERSCH, Yves. *Tenth anniversary of the euro in Slovakia*. *European central bank* [online]. 11 January 2019 [cit. 2019-02-11]. Dostupné z: <https://www.ecb.europa.eu/press/key/date/2019/html/ecb.sp190111.en.html>.

rámcem přispělo k makroekonomické stabilitě během krize, k podpoře investic a obchodu. I přes nezávislost měnové politiky v České republice se Slovensku podařilo udržovat v letech 2009-2016 vyšší tempo růstu HDP a mezera mezi ČR a Slovenskem z hlediska HDP na obyvatele klesla z 21 % v roce 2008 na 13,8 % v roce 2017. Slovensko by nicméně nemělo „usnout na vavřínech“: do budoucna hrozí, že země spadne do tzv. „pasti středně-příjmových ekonomik“. Podstatné proto bude vyvinout nové strategie růstu založené na inovacích, které by přispěly ke zvýšení produktivity firem, využívání soukromého kapitálu a kvalifikovanější práce. Dvěma klíčovými oblastmi, na které by se Slovensko mělo zejména zaměřit, jsou podle Mersche podnikatelské prostředí a soudní systém. Zlepšení prostředí pro podnikání i reforma soudnictví umožní podnikům plně využívat výhody jednotného trhu, což se posléze pozitivně projeví i na hospodářském růstu.

Na bratislavské konferenci vystoupilo i několik dalších odborníků, mj. také Biswajit Banerjee, hlavní ekonom ze slovenského Ministerstva financí. Banerjee se v prezentaci⁶ věnoval přípravám Slovenska na vstup do EU a eurozóny, výhodám spojeným s přijetím eura, vstupu do eurozóny v době krize a výzvám do budoucna. Také Banerjee nejprve zmiňuje obavy Evropské komise a Evropské centrální banky, které se týkaly slovenské inflace v roce 2008. ECB například ve své konvergenční zprávě hovořila o riziku mzdové inflace či růstu inflace v důsledku zvýšení cen energií, které zatím nebyly plně deregulované⁷. Podle Mezinárodního měnového fondu však regulované ceny nebyly uměle potlačovány, ceny energií na Slovensku rostly rychleji než v eurozóně a zároveň v souladu s indexem komoditních cen. Ani další indikátory podle MMF nepoukazovaly na to, že dochází k přehřívání ekonomiky. Další diskuze se pak týkaly kritéria stability měnového kurzu. V polovině roku 2006 došlo k depreciaci koruny kvůli nejasné komunikaci vlády ohledně vstupu do eurozóny. Později naopak koruna posilovala, muselo proto dojít ke změnám centrální parity mezi korunou a eurem. Podle Banerjeeho vstup do eurozóny Slovensku prospěl, i když méně, než se původně očekávalo. Zda Slovensku uškodilo přijetí eura v době, kdy propukala světová finanční krize, není podle autora zcela zřejmé. Ve srovnání s Českou republikou se hrubý domácí produkt Slovenska dokázal rychleji vrátit na svou předkrizovou úroveň, Slovensko si však vedlo hůře v oblasti exportu a euro mohlo během krize zapříčinit i vyšší nezaměstnanost. Jak ale autor dodává, změny v nezaměstnanosti korelují s velikostí ekonomiky, stejně jako velikost ekonomiky koreluje s pohyby měnového kurzu. Neschopnost ovlivňovat měnový kurz tedy nemusela být příčinou vyšší nezaměstnanosti (menší ekonomiky, mezi které Slovensko patří, bývají krizí více zasaženy). Do budoucna vzniká podle Banerjeeho riziko, že rychlejší konvergence zvýší nominální mzdy a inflaci kvůli nemožnosti slovenské centrální banky ovlivňovat úrokové sazby. Ceny bydlení jsou nicméně zatím pod kontrolou. Nadměrnému zadlužování by měla bránit makroprudenční (makroobezřetnostní) politika.

Vnímáním eura slovenskou veřejností se zabýval ve své prezentaci *Perceptions of the Euro in Slovakia*⁸ Igor Barát, vládní zmocněnec pro přijetí eura na Slovensku v letech 2007-2009. Barát nejprve připomíná opatření, která byla provedena s cílem zabránit prodejčům neoprávněně zvyšovat ceny a dále předkládá několik grafů, které ilustrují, jak se ve druhé polovině roku 2008 zlepšila informovanost Slováků o euru. Ve stejném období zároveň vzrostl podíl obyvatel, kteří zavedení společné měny vnímali jako výhodné. Jak dokládají následné průzkumy (např. Eurobarometr z roku 2018), i nyní má slovenská veřejnost k euru převážně pozitivní vztah.

Prospěšnosti přijetí společné měny pro jednotlivé členy eurozóny se týkal také průzkum společnosti Bloomberg zveřejněný na konci prosince. Výsledky jsou prezentovány v příspěvku *As the Euro Turns 20*,

⁶ BANERJEE, Biswajit. *International Conference on 10. Years of the Euro in Slovakia: Session 1: Macroeconomic Perspective of Euro Area Membership* [online prezentace]. 11 January 2019 [cit. 2019-02-11]. Dostupné z: https://www.nbs.sk/sk/informacie-pre-media/tlacove-spravy/detail-spravy/_medzinarodna-konferencia-10-years-of-the-uro-in-slovakia/bc.

⁷ Tehdejší konvergenční zprávu ECB je možné si přečíst zde: <https://www.ecb.europa.eu/press/pr/date/2008/html/pr080507.en.html>.

⁸ BARÁT, Igor. *Perceptions of the Euro in Slovakia: 2004-2018* [online prezentace]. Bratislava, 11 January 2019 [cit. 2019-02-11]. Dostupné z: http://www.nbs.sk/img/Documents/TS/190111-1-konf10r/Barat_10_years_of_the_euro_NBS_Conference_Jan2019.pdf.

a Look Back at Who Fared the Best. And Worst.⁹ Z devatenácti členských zemí eurozóny nyní z přijetí eura nejvíce profituje Německo, Slovensko a Slovinsko (a dále také Rakousko, Belgie a Finsko). U Slovenska a Slovinska je příčinou úspěchu zejména výrazné snížení kurzového rizika. Celkově bylo hodnoceno u každé země 10 indikátorů, Slovensko přitom dosáhlo skvělých výsledků u poloviny z nich. Kromě toho patří Slovensko do skupiny zemí, jejichž obyvatelé jsou s eurem nejvíce spokojeni.

Konvergenční slovenské ekonomiky k průměru EU zhodnotila v říjnu 2018 pravidelná *Analýza konvergenční slovenské ekonomiky*¹⁰. Ze zprávy vyplývají některé skutečnosti, na které pravděpodobně reagoval výše citovaný Yves Mersch. Od roku 2014 klesá relativní produktivita slovenských podniků. Jedním z problémů je existence tzv. zombie firem, což jsou firmy, které zůstávají na trhu navzdory tomu, že nedokážou pokrývat své závazky. Analýza dále uvádí, že obecně se předpokládá, se kterými jednotná evropská měna vznikala, naplnily pouze částečně. Euro mělo pomoci makroekonomické stabilitě a podpořit proces reálné a nominální konvergence, během krize se ale ukázalo, že finanční faktory mohou hospodářskou fluktuaci ovlivňovat i negativně. Z kritérií procesu odhalování makroekonomických nerovnováh Evropské komise nyní Slovensko převyšuje hodnotu indikátoru meziroční změny cen nemovitostí, soukromé zadlužení je však zatím v normě. Dopady finančních cyklů (na Slovensku vzhledem k otevřenosti ekonomiky zejména těch, které nejsou provázané s evropským či globálním cyklem) může pomoci zmírnit makroprudenční politika.

Hypotetickou otázkou, jak by vypadala slovenská ekonomika v případě, když by Slovensko nyní nebylo jedním z členů eurozóny, se zabýval Juraj Pivarčí v článku *Kam by nás priviedla koruna?*¹¹. Autor nejprve připomíná, že jde o fikci. Není možné mechanicky přepočítávat současné ceny zboží v eurech na slovenské koruny podle kurzu, který platil před deseti lety – bez zavedení eura by se ekonomika pravděpodobně vyvíjela jinak a lidé by např. dostávali i jiné platy. Tehdy platný kurz slovenské koruny vůči euru je dnes již zastaralý. Pivarčí dále shrnuje výsledky dalších průzkumů, ze kterých vyplývá, že přechod na euro byl pro slovenskou ekonomiku prospěšný. Obavy ze zdražování se nepotvrdily: přechod na euro způsobil dodatečné zvyšování cen pouze o 0-0,19 %. V době krize se sice vlivem eura na Slovensku mírně prohloubila recese, jinak ovšem euro přispělo k rychlejšímu růstu. Co se týče zavádění eura v dalších zemích Visegrádské čtyřky, je podle autora i odborníků citovaných v článku hlavní překážkou politická neochota. Bez eura by podle Pivarčího Slováci sice na výplatních páskách viděli vyšší částky, nebyli by ale bohatší.

Odlíšné postoje k euru v ČR a na Slovensku a vstup do eurozóny v době hospodářské krize

Vzhledem ke společné historii České republiky a Slovenska si někteří odborníci všimají odlišného postoje obou států k jednotné evropské měně. Kromě výše citovaného Yvese Mersche se konkrétně tomuto tématu věnuje Jiang Li v odborném článku *Analysis of the Czech and Slovak Different Strategic Choices Towards the Eurozone*¹². Článek se snaží objasnit, proč obě země učinily v otázce vstupu do eurozóny tak odlišná strategická rozhodnutí, jak Slovensko jako země s počátečními nepříznivými podmínkami způsobenými ekonomickou transformací dokázalo tak rychle splnit maastrichtská kritéria vstupu do eurozóny; a jaké jsou vlastně zkušenosti Slovenska s eurem. Odlíšný postoj obou zemí k přijetí eura má částečně politické pozadí: čeští představitelé se rozhodli se soustředit nejprve na ekonomické reformy (zdravotnictví, důchodového systému) a s přijetím eura nespěchat. Poté se rozpoutala světová finanční krize a krize eurozóny a ochota přijmout euro ještě zeslábla. Na Slovensku oproti tomu převládala silná politická vůle přijmout euro co nejdříve, kdy to bude možné. I přes podobné znaky obou ekonomik jsou v článku identifikovány odlišnosti mezi

⁹ TARTAR, Andre, HOFFMAN, Cindy a MURRAY, Paul. As the Euro Turns 20, a Look Back at Who Fared the Best. And Worst. *Bloomberg.com* [online]. 28. prosince 2018 [cit. 2019-02-11]. Dostupné z: <https://www.bloomberg.com/graphics/2018-euro-at-20/>.

¹⁰ NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA. Odbor výskumu. *Analýza konvergenční slovenské ekonomiky 2018* [online]. Október 2018 [cit. 2019-02-11]. ISSN 2585-9277. Dostupné z: <https://www.nbs.sk/sk/publikacie/publikacie-vyskumu>.

¹¹ PIVARČI, Juraj. Kam by nás priviedla koruna? *Hospodárske noviny*. 2. 1. 2019, s. 26. ISSN 1335-470x. Dostupné také v síti resortu MF v Aktivních novinách z: <http://noviny.mfcr.cz/news/2019/01/02/j001p26a.htm>.

¹² LI, Jiang. Analysis of the Czech and Slovak Different Strategic Choices Towards the Eurozone. *Romanian Journal of European Affairs*. 2016, 16(1), 72-87. ISSN 1582-8271. Dostupné také komerčně ze systému Proquest.

oběma zeměmi: Česká republika neměla na rozdíl od Slovenska problém se snižováním inflace; Slovensko se naopak lépe vypořádalo s hospodářskými reformami (byla zde provedena mj. penzijní a daňová reforma). Liší se i postoje veřejnosti v obou zemích: Slovensko chápalo vstup do eurozóny jako další krok při začleňování se mezi rozvinuté evropské ekonomiky a na rozdíl od ČR zde tolik nezaznívaly obavy z negativních dopadů eura (spíše se řešilo, jak a kdy splnit maastrichtská kritéria). Příčiny odmítavého postoje české veřejnosti vůči euru jsou podle autora různé: mj. se Češi nechtějí vzdávat koruny z kulturních a historických důvodů, částečně je mohly ovlivnit názory některých politiků i problémy eurozóny v době krize. Dopady přijetí eura na slovenskou ekonomiku je podle autora obtížné hodnotit, také vzhledem k tomu, že se část z výhod eura začala projevovat v důsledku finanční krize až o několik let později. V určitých ohledech (růst HDP, zvyšování produktivity práce) si Slovensko vede lépe, existují však oblasti, ve kterých vykazuje lepší výsledky Česko (např. míra nezaměstnanosti).

K otázce dalšího rozšiřování eurozóny se v souvislosti se slovenským výročím (kromě jiného) vyjádřil i již zmíněný Igor Barát, bývalý vládní zmocněnec pro přijetí eura na Slovensku, v rozhovoru *Eurozónu čeká velké upratovanie*¹³. Také Barát hovoří o chybějící politické podpoře přijetí eura v Polsku, ČR a Maďarsku. Hlas podnikatelů, kteří by si přijetí eura přáli, nemá momentálně ve Visegrádské čtyřce dostatečnou váhu. Barát však dodává, že eurozóna je nyní v jiné situaci, než byla v roce 2009 – před deseti lety členské státy eurozóny usilovaly o co nejrychlejší přijetí dalších zemí, zatímco nyní se spíše soustředí na řešení vlastních problémů.

Kromě odlišného postoje Čechů a Slováků k euru zaujalo některé odborníky i období, kdy Slovensko do eurozóny vstoupilo. Jak již bylo zmíněno, Slovensko totiž vstoupilo do eurozóny v roce 2009, tj. v době, kdy propukala ve světě hospodářská krize. Tomuto tématu se věnuje například starší článek *Slovakia: the consequences of joining the euro area before the crisis for a small catching-up economy*¹⁴. Vstup do eurozóny v počátcích finanční krize představoval pro Slovensko výhodu i nevýhodu. Ve srovnání s Estonskem, které do eurozóny vstoupilo o rok později, bylo pro Slovensko snadnější dodržet maastrichtská kritéria (Estonsko muselo přijmout balíček konsolidačních opatření, aby udrželo v normě rozpočtový deficit). Zároveň však krize v kombinaci s nastaveným směnným kurzem poškodila zahraniční obchod. Podle autorů byla pravděpodobně slovenská koruna v době vstupu do eurozóny nadhodnocená (tj. byla příliš silná). Slovenská ekonomika je přitom vysoce exportně orientovaná. Od přijetí eura se dále očekávalo zatraktivnění Slovenska pro investory, tato očekávání se však nenaplnila. K přílivu zahraničních investic docházelo spíše před vstupem do eurozóny vlivem různých reformních opatření. Apresiasi eura vůči dalším středoevropským měnám naopak atraktivitu Slovenska v očích investorů snížila (posilování měny negativně ovlivňuje vývoz zboží). Jedním z dalších faktorů, které Slovensku uškodily, či mohou uškodit, je podle autorů mimo jiné dominance nadnárodních bank na trhu a s tím související přenos šoků ze zahraničí. Ve srovnání s Estonskem a Slovinskem došlo na Slovensku k poměrně rychlému navrácení HDP na původní předkrizovou úroveň, i přes vysoké tempo růstu se ale dále zvyšovala nezaměstnanost. Autoři na závěr článku zmiňovali problémy, které bylo třeba odstranit, aby se problém tzv. „jobless recovery“ (oživení bez pracovních příležitostí) vyřešil. Článek byl ovšem psán v roce 2013, kdy byla nezaměstnanost na Slovensku na jedné z nejvyšších úrovní (okolo 15 %). Od té doby se situace výrazně zlepšila – nynější míra nezaměstnanosti činí na Slovensku přibližně 5 %¹⁵.

Z předložených článků je zřejmé, že odborníci považují přijetí eura na Slovensku spíše za prospěšný krok, a to navzdory tomu, že bylo Slovensko členem eurozóny v době, kdy probíhala finanční krize (a později i dluhová krize v eurozóně). Výročí deseti let eura na Slovensku je zajímavým tématem i vzhledem k podobným znakům slovenské a české ekonomiky (mj. v oblasti zahraničního obchodu) a společné historii. Jak již bylo zmíněno, pro Českou republiku však v současnosti přijetí eura není

¹³ BARÁT, Igor a KAČALKA, Ľuboslav. Eurozónu čeká velké upratovanie. *Hospodárske noviny*. 11. 1. 2019, s. 7. ISSN 1335-470x. Dostupné také v síti resortu MF v Aktivních novinách z: <http://noviny.mfcr.cz/news/2019/01/11/j008a07a.htm>.

¹⁴ FIDRMUC, Jarko a WÖRGÖTTER, Andreas. Slovakia: the consequences of joining the euro area before the crisis for a small catching-up economy. *CESifo Forum*. 2013, 14(1), 57-63. ISSN 1615-245X. Dostupné také komerčně ze systému Proquest.

¹⁵ Slovakia Unemployment Rate. In: *Tradingeconomics.com* [online]. © 2019 [cit. 2019-02-12]. Dostupné z: <https://tradingeconomics.com/slovakia/unemployment-rate>.

prioritou – na konci loňského roku doporučilo Ministerstvo financí spolu s Českou národní bankou vládě zatím nestanovit cílové datum vstupu do eurozóny. Toto doporučení instituce odůvodňují nedokončeným procesem reálné ekonomické konvergence ČR¹⁶.

¹⁶ ČTK. Vláda potvrdila, že nechce do eurozóny. *E15*. 13.12.2018, s. 3. ISSN 1803-4543. Dostupné také v síti resortu MF v Aktivních novinách z: <http://noviny.mfcr.cz/news/2018/12/13/a46a18du0301.htm>.

Daně

Joachim Moritz, Joachim Strohm

Besteuerung von Investitionen in virtuelle Währungen bei privaten Kapitalanlegern **Zdanění investic do virtuálních měn u soukromých investorů**

Der Betrieb, Jg. 71, (2018) Nr. 50, S. 3012-3019

K daňovému ošetření soukromých investic do virtuálních měn a kryptoměn v Německu. Autoři zdůrazňují, že tyto soukromé měny (kam patří např. bitcoin, ether nebo litecoin) nejsou státem uznávány jako zákonný platební prostředek a považovány tak za ekvivalent peněžní hotovosti a účetních nebo elektronických peněz. Na základě judikatury Spolkového finančního dvora je však v článku argumentováno, že i dle stávající legislativy lze u těchto měn rozlišovat mezi soukromou správou majetku a podnikatelskou činností, která podléhá zásadám pro regulaci obchodů s cennými papíry. Jsou-li pak investice do kryptoměn kvalifikovatelné jako soukromá správa majetku, pak příjmy z prodeje virtuálních měn investorem za méně než 1 rok od jejich nabytí, ze směny, z plateb za zboží a služby či z verifikace transakcí jiných účastníků jsou zdanitelné položky ve smyslu zákona o dani z příjmů. Stejnou normou by se měly řídit také příjmy z certifikátů a termínovaných obchodů založených na virtuálních měnách, zatímco na investice do těchto měn prostřednictvím investičního fondu lze aplikovat zákon o zdanění investic (Investmentsteuergesetz). - Poznámky. -- Shrnutí článku na s. M12.

By Tatiana A. Homonoff

Can small incentives have large effects? : the impact of taxes versus bonuses on disposable bag use **Mohou mít malé pobídky velké účinky? : vliv daní versus odměn za používání jednorázových tašek**

American Economic Journal: Economic policy, Vol. 10, (2018) No. 4, p. 177-210

Ekonomická teorie říká, že finanční pobídka, jejímž účelem je změna chování jedince, je účinná jen tehdy, převýší-li tato pobídka náklady spojené se změnou chování. V praxi může mít finanční pobídka podobu poplatku či odměny, přičemž podle standardních ekonomických modelů by jak poplatek, tak odměna, měly vést ke stejné změně chování. Podle behaviorální ekonomie však lidé reagují výrazněji na poplatek než na odměnu (objevuje se u nich tzv. averze ke ztrátě). Autorka zkoumá, zda se podobný jev vyskytuje také u finančních pobídek velmi nízkých částek. Konkrétně jde o poplatky (daně) z používání jednorázových tašek v kontrastu s odměnami za používání tašek na více použití. Použita byla data z USA. Averze ke ztrátě se skutečně potvrdila: zdanění jednorázových tašek snížilo jejich spotřebu o 40 p. b., odměna však chování zákazníků téměř nezměnila. - Poznámky.

Jindřich Klestil

Daň z nemovitých věcí v roce 2019

Daně a právo v praxi, Sv. 24, (2019) č. 1, s. 42-43

Autor shrnuje povinnosti poplatníků daně z nemovitých věcí v r. 2019. Věnuje se podání daňového přiznání a dílčího daňového přiznání, změnám rozhodným pro stanovení daně a způsobu podání daňového přiznání k dani z nemovitých věcí (také elektronickému). -- Vybranými otázkami tématu se zabývá také článek na s. 44-45.

Martin Děrgel

Daň z přidané hodnoty při dodání zboží s časovou prodlevou

Daně a právo v praxi, Sv. 24, (2019) č. 1, s. 12-19

Nejvýznamnějšími dodáními zboží osvobozenými od DPH s nárokem na odpočet daně jsou dodání zboží do jiného členského státu a vývoz zboží z území Evropské unie. Jednou z podmínek osvobození je, že dodávané (prodávané) zboží je přepravováno z Česka pryč - do jiného státu EU nebo do třetí země. Autor rozebírá a na praktických příkladech dokládá problematiku potenciálního časového omezení a možné časové prodlevy dodání zboží do jiného členského státu nebo vývozu zboží s ohledem na režim DPH. -- Viz také příspěvek na s. 8-11.

Ruth Berschens

Der Berg und die Maus : Finanztransaktionssteuer

Hora a myš : daň z finančních transakcí

Handelsblatt, Jg. 2018, Nr. 234 (4.12.2018), S. 15

Za mrtvý projekt považuje autorka komentáře daň z finančních transakcí, na jejíž realizaci chtěla participovat řada zemí EU a která měla mít za cíl regulaci vysokofrekvenčních spekulativních obchodů na kapitálovém trhu. Společný výstup z jednání německé a francouzské vlády na zámku Meseberg v létě 2018 totiž počítá pouze s podporou zdanění obchodů s akciemi na unijní úrovni. Obchody s finančními deriváty nebo dluhopisy by nebyly touto daní dotčeny, přičemž z ní plynoucí příjmy by měly směřovat přímo do unijního rozpočtu, což však nejspíše ještě vyvolá odpor některých členských států. Pokud se ale i přesto "akciovou daň" podaří prosadit, bude podle autorky zřejmé, že banky, burzy a investiční fondy byly ve svém boji proti zdanění svých operací úspěšné a "hora" EU po letech diskusí porodí pouze "myš".

Philipp J. Thiele, Isabelle König

Die umsatzsteuerrechtliche Behandlung von Gutscheinen : eine kritische Betrachtung der Neuregelungen

Ošetření poukázek z hlediska DPH : kritická analýza nových pravidel

Umsatzsteuer-Rundschau, Jg. 67, (2018) Nr. 24, S. 933-940

Článek představuje dosavadní daňové ošetření poukázek a kuponů na zboží a služby v Německu a shrnuje změny, jež přináší zákon implementující tzv. poukázkovou směrnici EU (č. 2016/1065) s účinností od 1.1.2019. Autoři připomínají, že teprve unijní směrnice přinesla do německé legislativy k DPH jednoznačnou definici poukázky, kterou dále rozlišuje na jednorázovou a víceúčelovou. Německý implementační zákon ovšem směrnici zavádí v téměř doslovném znění, což může bez existence doprovodné vyhlášky ministerstva financí přinášet některé praktické problémy, neboť i samotná směrnice by měla být do 31.12.2022 podrobena revizi. Potenciálně spornou záležitostí podle autorů zůstává například daňové ošetření bezplatně vydávaných nebo nevyužitých poukázek, případně dojde-li v čase mezi vydáním a uplatněním poukázky ke změně sortimentu, který by spadl do odlišné daňové sazby. - Poznámky. -- K tématu viz také UR č. 1/2019, s. 1-14.

Alexander Hasbach

Die Verschmelzung von (Spezial-)Investmentfonds : ein Überblick über die steuerlichen Folgen und ausgewählte Fragen

Slučování (speciálních) investičních fondů : přehled o daňových důsledcích a vybrané otázky

Finanz-Rundschau, Jg. 100, (2018) Nr. 24, S. 1117-1125

Analýza částí novely německého zákona o zdanění investic (Investmentsteuerreformgesetz 2018), které se zabývají daňovým ošetřením fúzí investičních a penzijních fondů, a sice s důrazem na problematiku tzv. speciálních investičních fondů (tj. fondů koncipovaných jen pro institucionální investory). Autor na této daňové reformě vyzdvihuje dodržení cíle daňové neutrality fúzí a zabránění jak daňovým výpadkům, tak odkrývání tichých rezerv přebíraného majetku. Na druhé straně však německá norma neřeší v rovině praktické aplikace některé otázky včetně těch již delší dobu sporných (zejm. převzetí nevyrovnaných záporných příjmů a výnosů). - Poznámky.

Ivana Krylová

Dočasné záplaty (tzv. quick fixes) stávajícího systému uplatňování DPH s předpokládanou účinností od 1.1.2020 do doby přijetí konečného systému DPH

Bulletin Komory daňových poradců, Sv. 2018, č. 4, s. 21-27

Přelomová reforma systému fungování daně z přidané hodnoty by měla od poloviny r. 2022 uvést v život konečný systém uplatňování DPH u obchodování se zbožím v rámci EU. Do doby zavedení konečného systému se členské státy dohodly na podobě dočasných záplat (short-term fixes, quick fixes), tzn. dílčích opatření ke změnám stávajícího systému DPH s plánovanou účinností od 1.1.2020. Autorka uvádí, ve kterých oblastech ovlivní dočasné záplaty způsob uplatňování DPH (konsignační sklady, řetězové obchody, podmínky pro osvobození dodání zboží do jiného členského státu, prokazování přepravy zboží do jiného členského státu), a blíže tyto změny představuje. Upozorňuje také na návrh osvobození od daně pro nezávislá seskupení osob usazená v jednom členském státě, který prozatím přijat nebyl. - Poznámky.

Hana Zídková

DPH v digitální ekonomice

Bulletin Komory daňových poradců, Sv. 2018, č. 4, s. 51-54

Článek se věnuje problematice daně z přidané hodnoty ve vybraných oblastech digitální ekonomiky v Evropě. Autorka nejprve rozebírá pravidla DPH pro internetové obchody (e-shopy) a elektronické služby a upozorňuje na přijetí evropské směrnice č. 2017/2455/EU, která se týká poskytování elektronických služeb a zásilkových obchodů. Poté přibližuje principy platné při aplikaci DPH na sdílenou ekonomiku. Zabývá se také zdaněním provozovatelů sociálních sítí a internetových vyhledávačů, zmiňuje dočasné řešení v podobě digitální daně. V závěru formuluje obecné problémy související se zdaněním digitální ekonomiky. - Poznámky. -- Více o evropských pravidlech o e-commerce viz DHK č. 1-2/2019, s. 33-36.

Olga Holubová

Ekonomická činnost a kde leží její hranice

Bulletin Komory daňových poradců, Sv. 2018, č. 4, s. 38-46

Rozbor pojmu ekonomická činnost a jejích základních znaků ve smyslu systému DPH je v článku založený zejména na judikatorním pohledu Soudního dvora EU. Autorka představuje a komentuje jednotlivé judikáty řešící atributy ekonomické činnosti z oblasti soustavnosti a charakteru činnosti; povahy činnosti - působení na trhu; využívání majetku pro účely získávání pravidelného příjmu z něj, aj. V závěru se vyjadřuje k otázkám úplatnosti, soustavnosti, posouzení povahy a způsobu uskutečnění transakce a charakteru využívaného majetku s ohledem na pravidla systému DPH. - Poznámky.

Patrick Velte, Oliver Mock

Experteninterviews zur europäischen Reform der steuerlichen Gewinnermittlung. Teil I

Rozhovory s experty o evropské reformě zjišťování zisků pro daňové účely. 1. díl

Finanz-Rundschau, Jg. 100, (2018) Nr. 23, S. 1081-1091

Příspěvek shrnuje výsledky interview autorů s experty profesních skupin, jichž se buď dotkne, nebo které rozpracovávají záměr na sjednocení předpisů pro společný vyměřovací základ korporátní daně v Evropské unii (CCTB). Tento záměr představila Evropská komise dne 25.10.2016 jako návrh směrnice, který by měl předcházet legislativě pro společný konsolidovaný vyměřovací základ daně z příjmů právnických osob (CCCTB). Účastníky rozhovorů byli převážně němečtí zástupci podniků, daňových poradců, finanční správy, zákonodárce (na úrovni společných institucí EU) a akademické sféry. Cílem výzkumu, postaveného na kvalitativní bázi, bylo zjištění názorů na vhodnost stávajícího návrhu směrnice pro národní i unijní implementaci, případně kde přesně zástupci jednotlivých skupin vidí prostor pro jeho modifikaci. - Poznámky. -- Druhý díl příspěvku se závěrečnou konkluzí viz FR-Ertragsteuerrecht č. 24/2018, s. 1125-1135.

Felix Schmutz

Income underreporting by the self-employed in Switzerland : an international comparison

Nedostatečné vykazování příjmů osobami samostatně výdělečně činnými ve Švýcarsku : mezinárodní porovnání

FinanzArchiv, Vol. 74, (2018) No. 4, p. 481-534

Osoby samostatně výdělečně činné podle různých autorů ve větší míře nevykazují své příjmy v porovnání se zaměstnanci v pracovním poměru. Autor se v článku zabývá vykazováním příjmů osob samostatně výdělečně činných ve Švýcarsku s využitím výdajové metody vyvinuté autory Pissaridesem a Weberem (P&W methodology), jež umožňuje mezinárodní srovnávání. Nedostatečné vykazování příjmů u OSVČ bylo ve Švýcarsku skutečně identifikováno, avšak autor poukazuje na to, že příčinou nemusí být snaha vyhnout se placení daní, ale i jiné důvody, které souvisejí s použitou metodou. Kromě toho nebyly zjištěny rozdíly ve vykazování příjmů mezi různými kantony a jazykovými oblastmi, i přes rozdílnou výši daňového břemene v daných regionech. - Poznámky.

Nikolai Milogolov

International tax rules in Russia : analysis and conceptual findings

Mezinárodní daňová pravidla v Rusku : analýza a konceptuální zjištění

European taxation, Vol. 56, (2018) No. 9, p. 401-410

Autor v článku srovnává vybrané aspekty mezinárodních daňových pravidel v Rusku s mezinárodními osvědčenými postupy za účelem nalezení cesty ke zlepšení a rozvoji ruského daňového systému. Ačkoliv jsou ruská mezinárodní daňová pravidla v zásadě založena na mezinárodní daňové praxi, lze podle autora identifikovat významné odlišnosti (např. u interpretace klasických mezinárodních daňových pojmů) ve vztahu k pravidlům členských zemí OECD. To vede k vysoké míře nejistoty, erozi daňového základu v Rusku a k poškození ruské konkurenční výhody ve smyslu atraktivitu pro zahraniční investice. Autor rovněž pochybuje, že výsledky projektu BEPS budou prospěšné pro rozvíjející se trhy, z důvodů přetrvávající daňové konkurence a otázek fiskální suverenity. - Poznámky.

Joel Slemrod

Is this tax reform, or just confusion?

Jde o daňovou reformu, či o pouhý zmatek?

The Journal of economic perspectives, Vol. 32, (2018) No. 4, p. 73-95

Ve Spojených státech byl v r. 2017 představen zákon "Tax Cuts and Jobs Act", první velká daňová reforma po přibližně 30 letech. Zákon vzbudil mezi odbornou veřejností rozporuplné reakce - část ekonomů jej považuje za nejhorší daňové opatření všech dob, jiní odborníci naopak od zákona očekávali příznivé účinky na výši mezd a hospodářský růst. Hlavní oblastí, která je zákonem upravena, je daň z příjmů právnických osob. Autor v článku nejprve shrnuje hlavní změny, dále hodnotí vliv zákona mj. na ekonomický růst a následně analyzuje prvky, které se nepovedly. - Poznámky. -- Další článek k tématu viz s. 97-120. -- Viz i článek "Cut it out: tax in America" v The Economist (č. 9129/2019, s. 61).

Růžena Hrušová

Konečný systém DPH podle nových návrhů Evropské komise

Bulletin Komory daňových poradců, Sv. 2018, č. 4, s. 12-16

Autorka představuje návrh na změnu evropské směrnice o DPH, jehož záměrem je nahradit dosavadní přechodný režim u dodání zboží uvnitř EU konečným (definitivním) systémem DPH. Nejprve charakterizuje souvislosti a cíle navrhovaných změn i klíčové prvky konečného systému DPH. Přibližuje princip jediného plnění zdaněného v členském státě určení, změny ve způsobu odvodu DPH z tohoto jediného plnění a určení osoby, která bude z těchto přeshraničních dodání zboží povinna odvést daň. Analyzuje dopady změn ve způsobu zdanění ve vztahu k současným pravidlům i k omezení daňových úniků. Věnuje se také doprovodným prvkům systému, kterými jsou rozšíření režimu jednoho správního místa (one-stop-shop) a zavedení konceptu certifikované osoby povinné k dani. Autorka upozorňuje, že návrh přináší zrušení možnosti členských států používat dočasný režim přenesené daňové povinnosti u určitých položek tuzemských dodání zboží (tzv. sektorový reverse charge). V závěru konstatuje, že nastavení tohoto systému v podobě navrhované EK spíše otevírá další sporné otázky a problémy jak pro podnikatele, tak pro daňové správy. - Poznámky. -- Praktická úskalí konečného systému DPH nastiňuje příspěvek na s. 17-20.

Martin Bureš

Novela daně z příjmů právnických osob s účinností od roku 2019

Daně a právo v praxi, Sv. 24, (2019) č. 1, s. 2-7

Autor vychází z návrhu novel daňových zákonů (daňový balíček 2019) a zaměřuje se na předpokládané novinky, které čekají daňové poplatníky daně z příjmů právnických osob. Charakterizuje změny konceptu zdanění právnických osob v souvislosti s novými pravidly evropské směrnice proti vyhýbání se daňovým povinnostem (č. 2016/1164/EU, ATAD). Rozebírá omezení daňové uznatelnosti tzv. nadměrných výpůjčních výdajů, zdanění při odchodu (exit tax), pravidla pro ovládané zahraniční společnosti (CFC) a řešení hybridních nesouladů. Shrnuje také navrhované změny, které jdou nad rámec směrnice ATAD - nová oznamovací povinnost správci daně, změna v odpočitatelné položce na výzkum a vývoj, plnění ze zisku z rodinné nadace a příjmy z majetku rodinné fundace.

Grzegorz Poniatoski

Odhady mezery DPH z ptačí perspektivy

Bulletin Komory daňových poradců, Sv. 2018, č. 4, s. 9-11

Měření mezery daně z přidané hodnoty neslouží jen ke zjištění rozsahu daňových úniků, ale je také významným prvkem v řešení a prevenci těchto úniků, protože může pomoci zjistit důvody ztráty daňových výnosů. Autor blíže představuje odhady a analýzy mezery DPH pro EU publikované Evropskou komisí od r. 2013. Tyto studie obsahují nejnovější odhady mezery DPH a revidované odhady z minulých let, pokrývají období od r. 2000 do r. 2016. Článek také rozebírá některé faktory a trendy v placení daní ovlivňující mezeru a její budoucí vývoj. Doprovodné grafy dokládají rozsah mezery DPH v členských státech EU v r. 2016 a dynamiku vývoje mezery DPH v EU v období 2000-2016.

Milena Hrdinková, Hana Štulajterová

Plošný reverse charge

Bulletin Komory daňových poradců, Sv. 2018, č. 4, s. 28-33

Rada ECOFIN schválila v říjnu 2018 návrh na změnu evropské směrnice o společném systému daně z přidané hodnoty, který umožní některým členským státům zavést reverse charge na všechny transakce převyšující 17.500 eur. Příspěvek dokládá, jak ministerstvo financí ČR intenzivně usilovalo o změnu evropské legislativy ve smyslu zavedení plošného reverse charge, a rozebírá cíle, působnost a detaily tohoto systému (dočasnost a vztah ke konečnému systému DPH; proces udělení a zrušení výjimky; kvalifikační podmínky pro zavedení systému; implementace v ČR). Je zdůrazněno, že výjimka na plošný reverse charge bude platná do června 2022. Tabulka dokumentuje výnosy daní v ČR v letech 2013-2017 a přehled vývoje sektorového režimu přenesení daňové povinnosti. - Poznámky.

Ivana Pilařová

Pokyn GFŘ D-32 : komentář

Daňový a účetní TIP, Sv. 2019, č. 3-4, s. 9-10

Komentář k pokynu GFŘ D-32, závazné posouzení způsobu tvorby ceny sjednané mezi spojenými osobami a způsobu určení základu daně stále provozovny nerezidentů, který nahrazuje pokyn D-333 a je použitelný pro zdaňovací období započatá po 1.1.2018. Vztahuje se ke dvěma druhům žádostí o závazné posouzení podávané poplatníkem správcem daně - na případy převodních cen podle § 38nc zákona o dani z příjmů a na přiřazení zisků stále provozovně podle § 38nd zákona o dani z příjmů. Autorka charakterizuje způsob podání žádosti; správní poplatky; postup správce daně; období, pro které může být závazné posouzení vydáno; rozhodnutí a jeho účinek.

Václav Benda

Režim přenesení daňové povinnosti v roce 2019

Daňová a hospodářská kartotéka, Sv. 27, (2019) č. 1-2, s. 18-25

Zvláštní režim přenesení daňové povinnosti na příjemce zdanitelného plnění, který je plátcem DPH, je uplatňován u některých zboží a služeb trvale a u jiných dočasně. Obecná pravidla pro uplatnění tohoto režimu v tuzemsku jsou stanovena v § 92a zákona o DPH. Autor nejprve shrnuje aktuálně platná obecná pravidla pro uplatňování režimu přenesení daňové povinnosti včetně navrhovaných změn (jsou součástí daňového balíčku pro r. 2019). Dále s využitím příkladů vysvětluje aktuálně platná pravidla pro trvalé i dočasné použití tohoto režimu.

Krister Andersson

**Should we use value creation or destination as a basis for taxing digital businesses? : Krister Andersson's comments on the 2018 Klaus Vogel lecture given by professor Michael Devereux
Měli bychom používat jako základ danění digitálních podniků tvorbu hodnoty nebo místo určení? : komentáře Kristera Anderssona k příspěvku profesora Michaela Devereuxe přednesenému na semináři Klause Vogela v r. 2018**

Bulletin for international taxation, Vol. 72, (2018) No. 12, p. 684-689

Kritické zamyšlení se nad současnými snahami o změnu principu zdanění v souvislosti se škodlivou daňovou optimalizací nadnárodních podniků. Autor se ve svém komentáři, který byl přednesen na semináři konaném na počest daňového odborníka Klause Vogela ve Vídni v r. 2018, vyjadřuje k rizikům spojeným se zdaněním v místě určení a dále vyzývá ke shodě na pravidlech týkajících se určování

hodnoty. To, že by měly být daně vybírány v místě, kde je vytvářena hodnota, je základem projektu OECD/G20 proti BEPS, pojem vytváření hodnoty však nebyl dostatečně definován. Digitální daň navrhovaná Evropskou unií může vést ke dvojímu zdanění. - Poznámky.

Alžběta Vejvodová

Stát o rok odkládá nová pravidla boje proti daňovým únikům velkých firem

Právní rádce, Sv. 26, (2018) č. 12, s. 35

V důsledku zdržení schvalování daňového balíčku pro r. 2019 ve Sněmovně Parlamentu ČR odkládá o rok Česká republika zavedení nových pravidel boje proti daňovým únikům velkých korporací. Příspěvek stručně rekapituluje okolnosti odložení platnosti návrhu na omezení odečitatelnosti úroků od základu daně a jeho důsledky pro firmy i státní rozpočet. Toto pravidlo přitom vychází z evropské směrnice proti vyhýbání se daňovým povinnostem, které mají přímý vliv na fungování vnitřního trhu (ATAD), s navrhovanou účinností od 1.1.2019.

By Nirupama L. Rao

Taxes and US oil production : evidence from California and the windfall profit tax

Daně a těžba ropy v USA : poznatky z Kalifornie a daň z neočekávaných zisků

American Economic Journal: Economic policy, Vol. 10, (2018) No. 4, p. 268-301

V důsledku zvýšení cen ropy v uplynulých letech se opět začala vyplácet její těžba v USA. Některé státy USA vzhledem k nárůstu těžby překročily ke zdanění. Autoři zkoumají, jak zavedení daně těžbu ropy ovlivňuje. Zabývají se přitom pouze vlivem spotřebních daní na těžbu ropy z již existujících vrtů (neřeší tedy vliv daní na průzkumné aktivity či tvorbu nových vrtů). S využitím dat z americké Kalifornie z třicetiletého časového období autoři zjišťují, že daně skutečně vedly k omezení těžby z ropných vrtů. - Poznámky.

By Christopher R. Knittel and Ryan Sandler

The welfare impact of second-best uniform-Pigouvian taxation : evidence from transportation

Dopady druhé nejlepší jednotné Pigouovy daně na blahobyt : poznatky z dopravy

American Economic Journal: Economic policy, Vol. 10, (2018) No. 4, p. 211-242

Jednou z možností, jak se vypořádat s negativními externalitami (činnostmi, které vytvářejí dodatečné náklady subjektům, jež se daných činnostech neúčastní), je zavedení tzv. Pigouovy daně. Pigouova daň způsobí zdražení, a tím i omezení produkce dané externality. V praxi však bývá zdanění negativní externality technicky obtížné, daň je proto uvalována na související výrobek. Příkladem, se kterým také pracují autoři v článku, jsou emise výfukových plynů u aut, kde se zavádí daň z paliva (např. benzínu) jako souvisejícího produktu. Autoři se v článku zabývají negativními externalitami a Pigouovou daní ve specifickém případě heterogenní externality (různý objem emisí v závislosti na typu auta), kdy se u méně ekologických aut objevuje vyšší cenová citlivost (elasticita). Za stanovených předpokladů je "druhé nejlepší řešení", tj. danění souvisejícího produktu (benzín) neefektivní. K výzkumu byla použita data z USA. - Poznámky.

Stanislav Kryl, Romana Klímová

Úroky z prodlení v případě podání dodatečných daňových příznání na vyšší a nižší daň

Bulletin Komory daňových poradců, Sv. 2018, č. 4, s. 55-61

Polemická úvaha nad správností postupu správce daně v případě vyměření úroků z prodlení u podání dodatečných daňových příznání na nižší a vyšší daň. Autoři problematiku ilustrují na praktickém příkladu poplatníka daně z příjmů. Vyjadřují se k úhradě nedoplatku na dani a k nakládání s přeplatkem. Poté předkládají a zdůvodňují správný postup přiřazení jednotlivých plateb uskutečněných poplatníkem ke skutečně splatné dani za jednotlivá zdaňovací období a platby daně na jednotlivé daňové povinnosti. Z toho dále vyvozují adekvátní postup předepsání úroku z prodlení. - Poznámky.

Vítězslav Kapoun

Úvod do převodních cen

Finanční, daňový a účetní bulletin, Sv. 26, (2018) č. 4, s. 26-30

V úvodní části autor shrnuje význam tématu převodních cen a vývoj iniciativ na zmenšování daňových mezer na přímých daních u nadnárodních podniků. Poté rozebírá princip tržního odstupu, který je dlouhodobě ustálenou normou při řešení správného nastavení transferových cen. Charakterizuje také,

na koho dopadají pravidla převodních cen, a klasifikuje spojené osoby (kapitálově spojené osoby, jinak spojené osoby). Podrobněji se věnuje procesní pozici poplatníka i správce daně. - Poznámky.

Martin Robisch

Vorsteuerabzug aus Erschließungskosten

Odpočet daně na vstupu u nákladů na kultivaci a zasítování pozemku

Umsatzsteuer-Rundschau, Jg. 67, (2018) Nr. 24, S. 940-944

Podle autora mohou rozsudky Soudního dvora EU v kauzách Iberdrola Inmobiliaria Real Estate Investments (C-132/16) a Sveda (C-126/14) ovlivnit nejen názor soudců německého Spolkového finančního dvora v konkrétním projednávaném případě, ale také otevřít obecnou diskusi o odpočtu daně na vstupu pro náklady spojené s kultivací a zasítováním, které podnikateli vzniknou jeho aktivitou na pozemcích ve veřejném vlastnictví. Unijní soudci totiž i pro tyto případy ve svých judikátech přiznali dotčeným subjektům právo na daňový odpočet, neboť rozpoznávají přímou souvislost mezi vynaloženými náklady a zdaňovanými obraty z podnikatelské činnosti. - Poznámky.

Akira Matsuoka

What made base erosion and profit shifting project possible? : identifying factors for building momentum for reform of international taxation

Co umožnilo vznik projektu proti erozi daňového základu a přesouvání zisků? : identifikace faktorů, které byly podnětem pro tvorbu reformy mezinárodního zdanění

Journal of financial crime, Vol. 25, (2018) No. 3, p. 795-810

Autor v článku na základě případu vyhýbání se dani ze strany společnosti Starbucks v letech 2009-2012 ve Velké Británii poukazuje na skutečnosti, které podnítl vznik iniciativy OECD/G20 proti erozi daňového základu a přesouvání zisků (BEPS). Nejprve jsou shrnuty důvody, proč se americké nadnárodní podniky uchylují k nadměrné daňové optimalizaci a následně je popsán případ společnosti Starbucks včetně reakcí veřejnosti a politiků. Mezi faktory, které vedly ke změně přístupu v mezinárodním zdanění, patří mj. pocit nespravedlnosti pramenící z toho, že určité subjekty používají schémata zdanění, která srovnatelným subjektům nejsou přístupná; tlak na nutnost reformy či dostatečná úroveň mezinárodní spolupráce.

Tatjana Richterová ; rozhovor vedli Markéta Řeháková a Martin Ťopek

Zajišťovací příkazy byly v pořádku

Hospodářské noviny, Sv. 63, (2019) č. 25 (5.2.2019), s. 10-11

Rozhovor s novou generální ředitelkou Generálního finančního ředitelství Tatjanou Richterovou. Vyjadřuje se ke kritice daňových úředníků v souvislosti s potenciálním nadužíváním zajišťovacích příkazů, ke změnám metodiky týkající se zajišťovacích příkazů a k odpovědnosti pracovníků finanční správy za možná pochybení. Shrnuje také připravované změny v zacílení daňových kontrol a řízení rezortu. Poté se věnuje otázkám o daňových odpočtech nákladů na vědu a výzkum, o kontrolách správnosti a jejich cílení i nutné spolupráci se znalci při hodnocení novosti vědy a výzkumu. -- Viz také HN č. 27/2019 (7.2.2019), s. 3. -- K odměnám úředníků viz HN č. 36/2019 (20.2.2019), s. 6.

Zkrácené obsahy časopisů

Plné texty některých článků jsou zaměstnancům resortu financí dostupné v aplikaci Aktivní noviny

Daně a právo v praxi : měsíčník informací z oblasti daní, práva a financí

Sv. 24, (2019) č. 1

Novela daně z příjmů právnických osob s účinností od roku 2019 (s. 2-7); Přeshraniční dodání zboží v rámci EU ve vztahu k podmínkám těchto obchodů (s. 8-11); Daň z přidané hodnoty při dodání zboží s časovou prodlevou (s. 12-19); Doprava, služby spojené s dovozem, vývozem a DPH (s. 20-22); Rozdíly ve zdaňování motivačního a náborového příspěvku (s. 23-29); Změny ve zdravotním pojištění k 1.1.2019 (s. 30-33); Nová úprava distribuce pojištění - zákon č. 170/2018 Sb. (s. 34-39); Daň z nemovitých věcí v roce 2019 (s. 42-43) a související článek s dotazy viz s. 44-45; Osud novely insolvenčního zákona ke konci roku 2018 (s. 46-47); Nad judikaturou týkající se zdanění podnikání fyzických osob (s. 48-56).

Daňová a hospodářská kartotéka : DHK**Sv. 27, (2019) č. 1-2**

Odkdy se pořizovaná investice stává dlouhodobým majetkem (s. 3-10); Odpočet daně v daňovém přiznání - shodné a rozdílné podmínky pro uplatnění u fyzických a právnických osob (s. 10-17); Režim přenesení daňové povinnosti v roce 2019 (s. 18-25); Daň z přidané hodnoty u společníků společnosti od 1.1.2019 (s. 26-32); E-commerce rules - EU zpracovává do DPH pravidla e-commerce a postupně upravuje dodání zboží a poskytnutí služeb tzv. na dálku (s. 33-36); Přehled nejdůležitějších údajů a změn od 1.1.2019 pro daňové poradce, ekonomy a mzdové účetní (s. 41-64).

Daňový a účetní TIP : aktuality, komentáře, dotazy a odpovědi**Sv. 2019, č. 2**

Vybrané tipy při přípravě daňového přiznání k dani z nemovitých věcí (s. 1-3); Uplatnění DPH u dodání vratných obalů (s. 4-5); Stručný přehled: sazby cestovních náhrad k 1.1.2019 - OPRAVENKA (s. 5); Střední účetní jednotka - účetní závěrka 2018 (s. 6-7); Vyřazení pohledávky - daňová evidence + uplatňování nákladů paušálními výdaji - dotazy a odpovědi (s. 7-8).

Daňový a účetní TIP : aktuality, komentáře, dotazy a odpovědi**Sv. 2019, č. 3-4**

Přiznání k dani z příjmů FO za rok 2018 - tipy, rady, návody (s. 1-5); Podnikatelé a postupy zdravotních pojišťoven v roce 2019 (s. 6-8); Pokyn GFR D-32 - komentář (s. 9-10); Velká ÚJ jednotka - účetní závěrka 2018 (s. 11-12); Manželé ve sdružení a DPH - dotazy a odpovědi (s. 13).

DPH aktuálně : novinky z legislativy a praxe pro plátce DPH**Sv. 2019, č. 1-2**

Identifikované osoby a jejich povinnosti v DPH (s. 1-4); Základ daně - 1. část - doplněno řadou příkladů (s. 4-8); Kancelář v RD a odpočet DPH - dotazy a odpovědi (s. 8-9); Daňová kontrola DPH - dotazy a odpovědi (s. 9).

Hospodářské noviny**Sv. 63, (2019) č. 17 (24.1.2019)**

Komunisté prosadili zdanění náhrad pro církve: změnu zákona posoudí Ústavní soud (s. 1); Zdanění církevních náhrad rozdělují experty. Někteří je považují za účetně uzavřené, danit je prý už nelze (s. 3) a související komentář na s. 10; Deutsche Bank má v USA další problém - podezření z účasti na praní špinavých peněz (s. 12).

Účetnictví v praxi**Sv. 22, (2018) č. 12**

Daň z nemovitých věcí - stručné připomenutí (s. 4-7); Daň silniční - stručné připomenutí (s. 8-11); Zvláštní režim DPH u cestovní služby včetně příkladů z praxe (s. 12-15); Zvažujete uplatnit v roce 2019 paušální daň? (s. 16-21); Sazba DPH v příkladech (s. 22-29); Leasing z pohledu daně z příjmů a DPH v roce 2018 (s. 30-33).

Ekonomické vědy. Ekonomie

Yena Park

Constrained efficiency in a human capital model**Omezená efektivnost v modelu lidského kapitálu**

American Economic Journal: Macroeconomics, Vol. 10, (2018) No. 3, p. 179-214

V článku je zkoumána otázka, zda dochází k nadměrné akumulaci kapitálu i lidského kapitálu v ekonomice s neúplnými trhy. Nadměrná akumulace kapitálu přitom závisí na tom, jak finanční externality ovlivňují pojištění a redistribuci. Avšak i lidský kapitál vytváří externalitu a vzniká tak další kanál vedoucí k nadměrné (nedostatečné) akumulaci kapitálu (lidského kapitálu). Zdroje příjmů chudých a korelace mezi bohatstvím a lidským kapitálem jsou klíčové pro dopady finančních externalit. - Poznámky.

By Daron Acemoglu, Ufuk Akcigit, Harun Alp, Nicholas Bloom, and William Kerr

Innovation, reallocation, and growth

Inovace, přerozdělování a růst

The American Economic Review, Vol. 108, (2018) No. 11, p. 3450-3491

Autoři v článku vytvářejí model, ve kterém jsou zakomponovány tyto faktory: firemní inovace, růst produktivity a přerozdělování zdrojů. Firmy vstupují do odvětví a z odvětví odcházejí, přičemž jednotlivé firmy se liší z hlediska inovační kapacity. Klíčovou otázkou je, zda spíše podporovat firmy zavedené v odvětví ("incumbents"), nebo je naopak danit. Za podmínky daných v článku je vhodnější firmy již působící v odvětví danit - zdanění vede k odchodu méně produktivních firem a zároveň uvolňuje vysoce kvalifikované zaměstnance. Ti poté mohou přejít k firmám s vyšší inovační kapacitou. Subvence naopak podporují setrvávání firem s nízkou inovační kapacitou v odvětví. Obvykle používané nástroje průmyslové politiky jsou tak často neefektivní, či vedou ke snížení růstu a celkového blahobytu. - Poznámky.

Diego d'Andria

Start-ups, venture capital financing, and tax policy under adverse selection

Start-upy, financování prostřednictvím rizikového kapitálu a daňová politika za předpokladu nepříznivého výběru

FinanzArchiv, Vol. 74, (2018) No. 4, p. 462-480

Autor v článku předkládá model trhu kapitálového financování s nepříznivým výběrem. Finanční prostředky jsou poskytovány start-upům, u kterých není předem známa kvalita projektu či podnikatelského záměru, všechny start-upy proto mají shodné podmínky financování. Alternativní metody financování podnikatelům generují příjem, který koreluje s pravděpodobností podnikatelského úspěchu. V důsledku existence nedokonalých informací jsou zvýhodňovány méně kvalitní projekty oproti kvalitnějším projektům, což vede k nadměrnému nebo naopak nedostatečnému financování daných projektů. Autor dále diskutuje, jak podmínky narovnat prostřednictvím různých daní nebo naopak pobídek. - Poznámky.

Markus Poschke

The firm size distribution across countries and skill-biased change in entrepreneurial technology

Rozdělení firem podle velikosti v různých zemích a s dovednostmi spojená změna v technologii podnikání

American Economic Journal: Macroeconomics, Vol. 10, (2018) No. 3, p. 1-41

Autor v článku publikuje své zjištění, že průměrná velikost firem i rozptyl jejich velikosti jsou vyšší v bohatých zemích a i v průběhu času se zvýšily ve Spojených státech. Technický pokrok přitom z poloviny vysvětluje rozdíly v průměrné velikosti a v rozptylu velikosti firem mezi jednotlivými zeměmi. Pokud totiž produktivnější podnikatelé více profitují z technologického pokroku, pak rozvoj přináší posun ekonomické aktivity (včetně zaměstnanců) do větších firem a zvyšuje se jak jejich průměrná velikost, tak její rozptyl v ekonomice. Vliv na velikostní rozdělení firem v ekonomice však mají i tržní distorze. - Poznámky.

Finance. Bankovníctví. Měnový systém

Ewald Nowotny ; rozhovor vedli Jan Mallien a Hans-Peter Siebenhaar

"Am meisten Sorgen macht Deutschland"

"Nejvíce starostí dělá Německo"

Handelsblatt, Jg. 2018, Nr. 246 (20.12.2018), S. 28-29

Rozhovor se členem Rady guvernérů Evropské centrální banky a guvernérem Rakouské národní banky E. Nowotnym o rizicích pro hospodářský a měnověpolitický vývoj v eurozóně. Podle Nowotného je možné považovat za znepokojující především prognózy o nižším hospodářském růstu v Německu, které je i více než jiné státy měnové unie vystaveno možným geopolitickým rizikům. ECB se nicméně může kdykoli vrátit k programu kvantitativního uvolňování, který se od r. 2019 bude vztahovat už jen na reinvestice prostředků z maturujících dluhopisů. Nowotny se v interview také vyjadřuje k otázce dvouprocentního inflačního cíle, když předkládá k úvaze strategii "koridorů směrem vzhůru i dolů", se kterou v rámci svého inflačního cílování pracuje např. ČNB. Tématem rozhovoru je také potenciál

aura coby konkurence americkému dolaru nebo vyčlenění agendy bankovního dozoru z kompetence Rakouské národní banky. -- Rozhovor shrnuje článek na s. 1.

A delicate balance : unwinding quantitative easing

Křehká rovnováha : ukončování kvantitativního uvolňování

The Economist, Vol. 430, (2019) No. 9127, p. 66

Americká centrální banka snižuje své zásoby aktiv. Celý proces měl probíhat automaticky. V říjnu 2018 se prodej aktiv podle plánu zrychlil, v tomto období však došlo zároveň k velkým výkyvům na finančních trzích. Otázkou je, zda výkyvy s "kvantitativním utahováním" opravdu souvisí. Fed sice neplánuje změnit kurs měnové politiky, Jerome Powell nicméně musí postupovat opatrně ve své rétorice. Na jedné straně je třeba uklidnit investory obávající se souvislosti obou jevů; na straně druhé ale není ani žádoucí, aby trhy věnovaly rozvaze amerického Fedu příliš pozornosti.

Crashing the party : American stock exchanges

Na večírek bez pozvání : americké burzy

The Economist, Vol. 430, (2019) No. 9125, p. 61

7. ledna 2019 byl oznámen plán na založení nové burzy v USA - Members Exchange (MEMX). V článku je rozebráno, jak vznik další burzy v USA ovlivní tamní oligopolní strukturu trhu i obchodování na akciových burzách.

Deutsche Bundesbank

Das internationale Umfeld = The international environment

Mezinárodní prostředí

Deutsche Bundesbank - Finanzstabilitätsbericht, Jg. 14, (2018) Nr. 1, S. 15-41

Deutsche Bundesbank - Financial stability review, Vol. 2018, No. 1, p. 15-40

Analýza Německé spolkové banky k rizikům pro světovou ekonomiku a finanční systém, která lze spatřovat v trendech r. 2018. Podle autorů může postupná normalizace měnové politiky v USA a eurozóně přispět k postupné stabilizaci finančního systému, obchodní války či odchod Velké Británie z EU bez dohody (tzv. tvrdý brexit) by však mohly způsobit vážné turbulence. Důležitým faktorem v následujících letech přitom bude úroková hladina, jejíž náhlý růst může přivést do potíží nemálo rozvíjejících se trhů s jejich značně zadluženým soukromým a veřejným sektorem. Při nepříznivém vývoji makroekonomických dat mohou úroky zůstat na nízké úrovni, ovšem v takovém případě bude nutné sledovat míru rizikových investic, které mohou finanční systém a světové hospodářství rovněž destabilizovat. Součástí analýzy jsou zvláštní kapitoly věnované rizikům spojeným s brexitem, vztahu mezi makroekonomickou nejistotou a riziky pro finanční stabilitu, hodnocení reformy finančního trhu zemí skupiny G20 a komparaci dopadů dotcomové a hypoteční krize na HDP a počet bankovních insolvencí v USA. - Poznámky -- Příspěvek je dostupný v německé a anglické jazykové verzi časopisu. -- Analýza rizik pro německý finanční systém, zvláště pak banky, pojišťovny, penzijní a investiční fondy viz ostatní kapitoly čísla.

Yiming Chang, Shangmei Zhao, Haijun Yang, Jiang He, Fei Hu

Determinants of deposit insurance coverage [elektronický zdroj]

Determinanty pojistného krytí vkladů

Prague economic papers, Vol. 27 (2018), No. 5, p. 588-605

Autoři v článku zkoumají faktory, které ovlivňují rozsah pojistného krytí vkladů. K výzkumu byl použit Heckmanův dvoustupňový model a rozsáhlý soubor dat pokrývající 189 zemí v letech 1960-2015. Bylo zjištěno, že pojistné krytí ovlivňuje např. makroekonomická situace, bankovní dohled či politický a právní systém. Dopad dílčích faktorů se však liší u rozvinutých a rozvojových zemí. - Poznámky. Plný text dostupný z: http://knihovna.mfcr.cz/earchive/2019/02/Prague_Economic_Papers_5_2018_str_588-605.pdf

Norbert Häring

Erkaltete Liebe : Bargeld

Ochladlá láska : peněžní hotovost

Handelsblatt, Jg. 2018, Nr. 243 (17.12.2018), S. 10

Článek shrnuje tři analýzy z r. 2018 z pera expertů nizozemské centrální banky, ekonomek K. Assenmacherové z ECB a S. Krogstrupové z MMF a výzkumníků kanadské centrální banky, které se zaměřovaly na slabé stránky peněžní hotovosti a možnosti jejího zrušení. Zatímco nizozemská studie se snaží vyčíslit podíl bankovek a mincí na emisích oxidu uhličitého oproti platbám kartou, analytičky ECB a MMF předkládají svůj návrh na pozvolný přechod k bezhotovostní společnosti a zavedení kurzového mechanismu mezi peněžní hotovostí a elektronickými bankovními penězi, čímž by se hotové peníze staly méně atraktivní a nebránily by případným záporným úrokům. Kanadští ekonomové se zase zabývají otázkou, co vlastně přechodu k výlučně bezhotovostnímu platebnímu styku brání, a tvrdí, že díky rozvoji telekomunikací lze bankovky a mince bez větších problémů stáhnout. Autor článku nicméně připomíná vyjádření guvernéra švédské Riksbank S. Ingvese, který spolu se svou institucí jinak bezhotovostní platby podporuje, zároveň však vyzývá retailové banky, aby nadále přijímaly hotovost, neboť se v jejím případě zatím jedná o těžko nahraditelný platební prostředek v krizových situacích. - V článku diskutované analýzy nesou název: "Life cycle assessment of card payments" (autoři: R. Hanegraaf et al.); "Monetary policy with negative interest rates: decoupling cash from electronic money" (autoři: K. Assenmacher, S. Krogstrup); "Is a cashless society problematic?" (autoři: W. Engert et al.).

Jan Mallien

Euro-Kritiker scheitern mit Klage gegen EZB-Anleihekäufe : Gerichtsurteil

Kritici eura neuspěli se svou žalobou proti nákupům dluhopisů Evropskou centrální bankou : rozsudek

Handelsblatt, Jg. 2018, Nr. 240 (12.12.2018), S. 30

Soudní dvůr Evropské unie zamítl pochybnosti vznesené německým Spolkovým ústavním soudem, jenž tlumočil znění žaloby skupiny německých politiků a podnikatelů proti programu kvantitativního uvolňování ECB realizovému od r. 2015. Po zamítnutí žaloby proti mimořádnému záchrannému programu pro země eurozóny v potížích z r. 2012, tzv. Outright Monetary Transactions (OMT), se jedná o druhou porážku kritiků uvolněné měnové politiky, kteří v těchto operacích spatřují skryté monetární financování států a porušení článku 123 Smlouvy o fungování EU. SDEU ale tyto obavy, týkající se nákupu státních dluhopisů ECB na sekundárním trhu dle předem stanoveného klíče, odmítl jako neopodstatněné.

Till Hoppe, Moritz Koch, Frank Wiebe

Europas Kampf um Unabhängigkeit

Evropský boj za nezávislost

Handelsblatt, Jg. 2018, Nr. 235 (5.12.2018), S. 30-31

Ke strategickému dokumentu Evropské komise na podporu eura ve světové ekonomice, který byl diskutován premiéry a prezidenty členských států EU na Evropské radě v prosinci 2018. Komise chce etablovat euro jako alternativu k americkému dolaru nejprve v oblastech energetiky a nákupu surovin a letadel. Dále by měl být ve zvýšené míře účtován v eurech clearing finančních derivátů a evropské instituce jako Evropská investiční banka (EIB) nebo Evropský stabilizační mechanismus (ESM) by měly více používat euro při svém refinancování na kapitálových trzích. Dokument rovněž vyzývá k odbourávání bariér ve vnitroevropském přeshraničním platebním styku, což by mohlo snížit závislost na amerických poskytovatelích platebních služeb, jako jsou Visa, Mastercard nebo Paypal. Od tohoto plánu si Komise slibuje menší dopad amerických exteritoriálních sankcí na evropské finanční instituce a firmy, eliminaci kurzového rizika nebo lepší využití potenciálu evropských finančních trhů s vyšší mírou likvidity. -- K obdobným plánům Číny na podporu vlastní měny viz článek na s. 31; k perspektivám eura viz také komentář v HB č. 237/2018 (7.12.2018), s. 18.

Blanka Škrabic Peric

Have more profitable banks a more or a less risky lending policy? : empirical evidence from CEE countries [elektronický zdroj]

Je úvěrová politika ziskovějších bank více či méně riziková? : empirické poznatky ze zemí střední a východní Evropy

Prague economic papers, Vol. 27 (2018), No. 5, p. 573-587

Autorka ve svém příspěvku zkoumá vztah mezi úvěrovým rizikem a indikátory ziskovosti bank (ROA, ROE) v zemích střední a východní Evropy v letech 2000-2010. Předchozí výzkum poukázal na negativní vztah mezi ziskovostí a úvěrovým rizikem (tj. ziskovější banky méně riskují). Tyto výsledky byly nyní potvrzeny, dlouhodobě je však vztah mezi ziskovostí a úvěrovým rizikem u zahraničních bank pozitivní, zatímco u domácích bank lze pozitivní vztah identifikovat pouze pro ROA (u ROE je záporný). Pokud se ziskovost bank 2-3 roky zvyšuje, dochází k růstu i tzv. špatných úvěrů (non-performing loans, NPL). - Poznámky. Plný text dostupný z: http://knihovna.mfcr.cz/earchiv/2019/02/Prague_Economic_Papers_5_2018_str_573-587.pdf

Majed R. Muhtaseb

Hedge fund manager fraud through PIPEs : analysis of operational risk and the limits of law enforcement

Podvody správců hedgeových fondů prostřednictvím soukromých investic do veřejného kapitálu : analýza provozních rizik a meze vymáhání práva

Journal of financial crime, Vol. 25, (2018) No. 3, p. 636-645

V článku je prezentován případ z USA, kdy se správce hedgeového fondu dopouštěl podvodů na investorech (mj. manipulace s finančními výkazy, zpronevěra, instruování zaměstnanců k podvodům), přesto však vyvázl relativně nepotrestán (ačkoli se viník zavázal k odškodnění obětí podvodů, nakonec nic nesplatil). Na případ se přišlo jedine díky ekonomické krizi - sami investoři nic nezaznamenali. Případ poukazuje na existenci omezení při vymáhání práva i na to, jak je podstatné, aby investoři monitorovali činnost správců fondů.

Piercarlo Gera, Alessandro Secchi and Luca Gagliardi

How banks grow now

Jak banky v současnosti rostou

The European financial review, Vol. 9, (2018) No. 5 (October - November), p. 27-29

Úvaha nad růstovými strategiemi retailového bankovníctví v prostředí integrace nových technologií a změn potřeb klientů. Jako nezbytnost pro rozvoj bank autoři uvádějí služby důvěryhodného finančního poradenství pro jednotlivé klienty a snahu stát se součástí vlivného systému seskupeného kolem současných technologických gigantů.

How the mighty fall

Pád mocného

The Economist, Vol. 430, (2019) No. 9125, p. 58

Dolar v r. 2018 vůči různým měnám posiloval, zvrát by však mohla způsobit měnová politika Fedu, konec obchodní války s Čínou nebo zlepšení hospodářské situace v eurozóně. V článku jsou rozebrány různé scénáře, jak může dojít k oslabení dolaru v letošním roce, včetně faktorů, které oslabení mohou zapříčinit. -- K vlivu měnové politiky Fed na rozvojové trhy viz s. 57-59; aktuální vývoj indikátoru Big Mac viz s. 77.

MiFID 2 turns one : investment research

Směrnici MiFID 2 je rok : investiční výzkum

The Economist, Vol. 430, (2019) No. 9124, p. 53

Na počátku ledna uplynul rok od vstupu směrnice MiFID II v účinnost. Již před tímto datem se spekulovalo o dopadech směrnice na investiční výzkum. Dříve bylo běžné, že profesionální investoři (např. správci fondů) nemuseli platit přímo za analýzy jim dodané investičními bankami, ale hradili je z provizí za uskutečněné transakce. Směrnice naopak vyžaduje přímé platby. Jak vyplývá z článku, předpoklady se většinou potvrdily - skutečně došlo k omezení investičního výzkumu, což s sebou přineslo i některé nežádoucí jevy (rozmach sponzorovaných analýz a s tím nově hrozící střet zájmů,

kdy malé firmy, které nejsou ze strany analytiků dostatečně pokryty, platí za to, aby o nich někdo napsal analýzu). I přesto jsou změny, kterými si investiční výzkum v důsledku MiFID 2 prochází, hodnoceny v článku spíše pozitivně.

Łukasz Kurowski, Paweł Smaga

Monetary policy and cyclical systemic risk - friends or foes? [elektronický zdroj]

Měnová politika a cyklické systémové riziko - přátelé či nepřátelé?

Prague economic papers, Vol. 27 (2018), No. 5, p. 522-540

Autoři zkoumají procykličnost měnové politiky v průběhu finančního cyklu na vzorku dat ze sedmi centrálních bank v období 1995-2015. Bylo zjištěno, že měnová politika je procyklická zejména ve fázi expanze (ve fázi deprese bývá naopak spíše proticyklická). Dále se autoři zabývají cíli finanční a cenové stability a jejich protichůdností a komplementaritou. - Poznámky. Plný text dostupný z: http://knihovna.mfcr.cz/earchiv/2019/02/Prague_Economic_Papers_5_2018_str_522-540.pdf

Kenneth N. Kuttner

Outside the box : unconventional monetary policy in the Great Recession and beyond

Neobvyklé řešení : nekonvenční měnová politika během období Velké recese a později

The Journal of economic perspectives, Vol. 32, (2018) No. 2, p. 121-146

V r. 2008 čelily Spojené státy finanční krizi a zhoršující se ekonomické situaci. Americká centrální banka se poté, co byly vyčerpány možnosti obvyklých nástrojů měnové politiky, rozhodla zahájit kvantitativní uvolňování. Nákupy finančních aktiv probíhaly až do r. 2014. Později Fed začal zvyšovat úrokové sazby. Autor v článku hodnotí, zda lze kvantitativní uvolňování považovat s odstupem času za úspěšné a zda by jej měla americká centrální banka využívat i v budoucnu. - Poznámky. -- Další článek k tématu viz s. 147-172.

Vipin Khattri, Deepak Kumar Singh

Parameters of automated fraud detection techniques during online transactions

Charakteristika automatizovaných metod detekce podvodů při online transakcích

Journal of financial crime, Vol. 25, (2018) No. 3, p. 702-720

V článku jsou na základě analýzy literatury identifikovány nejčastěji používané techniky, jak odhalit podvod při elektronické transakci. Mezi 30 zjištěných metod patří např. porovnávání frekvence používání kreditní karty v čase, sledování průměrné denní útraty, stáří kreditní karty (většina podvodů je podle autorů spojena s nově vydanými kreditními kartami), aj. Při odhalování podvodů obecně pomáhá zkoumání předchozího chování zákazníků (vybočení z dosavadního vzorce může poukazovat na podvod).

Robin Wigglesworth

Passive attack

Pasivní útok

Financial Times, Vol. 2018, No. 39971 (22.12.2018), sect. Life & Arts, p. 17-18

Článek seznamuje s počátky tzv. pasivního investování, jež provádějí zejména indexové a burzovně obchodované fondy (exchange-traded funds, ETF). Autor představuje práci Johna McQuowna z americké banky Wells Fargo, Keitha Shwaydera z penzijního fondu Samsonite, zakladatele fondu Vanguard Johna Bogla nebo tvůrce prvního ETF Nathana Mosta, kteří v 70. a 90. letech 20. století stáli u zrodu a rozvoje pasivního investování, jež ovšem získalo své významné postavení na kapitálových trzích až s finanční krizí v r. 2008. -- Nekrolog J. Bogla viz HB č. 13/2019 (18.1.2019), s. 29.

Sub par : money-market funds

Pod nominální hodnotou : fondy peněžního trhu

The Economist, Vol. 430, (2019) No. 9126, p. 76

V červenci 2018 nabylo účinnosti nařízení Evropského parlamentu a Rady o fondech peněžního trhu. Již existující fondy měly čas se novým pravidlům přizpůsobit do 21. ledna 2019, tato lhůta však byla na poslední chvíli překvapivě posunuta až na březen. Za posunutím termínu pravděpodobně stojí neshody mezi národními regulatorními orgány ohledně nemožnosti nadále používat tzv. "mechanismus rušení akcií" ("share-cancellation mechanism", SCM; popř. "share destruction" či "reverse distribution mechanism"). Tento mechanismus byl povolen v Lucembursku a Irsku a fondy jej používaly jako obranu proti záporným úrokovým sazbám. I přes posunutí lhůty o dva měsíce však není jasné, jak se fondy se změnou dokáží vypořádat.

Mohammed Ahmad Naheem

TBML suspicious activity reports - a financial intelligence unit perspective

Zprávy o podezřelých aktivitách týkajících se praní špinavých peněz prostřednictvím obchodu z pohledu finančních zpravodajských jednotek

Journal of financial crime, Vol. 25, (2018) No. 3, p. 721-733

Finanční zpravodajské jednotky (financial intelligence units, FIU) jsou instituce, jež zpracovávají informace z finančního sektoru o podezřelých činnostech a následně je předávají institucím vymáhajícím právo. Účelem je boj proti praní špinavých peněz. Bankovní sektor má přitom povinnost s finančním zpravodajstvím spolupracovat (tj. předávat FIU příslušné zprávy). V článku jsou prezentovány výsledky šetření provedeného mezi zástupci FIU, jež se týkalo specifického typu praní špinavých peněz - tzv. praní špinavých peněz prostřednictvím obchodu (trade-based money laundering, TBML). TBML je způsob praní špinavých peněz, ke kterému dochází v souvislosti se zahraničním obchodem (přepřevou zboží). Výzkumu, který probíhal elektronicky, se zúčastnilo 53 respondentů z celého světa. Zjišťovány byly skutečnosti týkající se spolupráce FIU s finančním sektorem a způsobů získávání informací. Z výzkumu mj. vyplynulo, že by FIU ocenily posílení spolupráce s bankovním sektorem a že by uvítaly také větší množství některých dat (mj. o politicky exponovaných osobách a o skutečném vlastnictví). - Poznámky.

David Crow, Laura Noonan

The banker at the heart of 1MDB scandal

Bankéř ve středu skandálu kolem fondu 1MDB

Financial Times, Vol. 2018, No. 39972 (24.12.2018), p. 5

K aféře manažera americké investiční banky Goldman Sachs Tima Leissnera, který se před soudem přiznal k účasti na podvodu, konspiraci a praní peněz v souvislosti s malajsijským státním fondem 1MDB. Pro tento fond Goldman Sachs zajišťovala prodej dluhopisů, ze získaných 6,5 miliard dolarů v letech 2012 a 2013 však bylo dle obžaloby 2,7 miliard zpronevěřeno finančníkem Jho Lowem a tyto prostředky měly putovat na úplatky malajsijským úředníkům a politikům. Leissner, který se posléze stal šéfem pobočky Goldman Sachs pro jihovýchodní Asii, měl těmto machinacím napomáhat spolu s dalším zaměstnancem banky Rogerem Ng. Pro Goldman Sachs ovšem očekávaným odsouzením Leissnera a Ng problémy nekončí, neboť kromě poškozené reputace a poklesu kurzu svých akcií bude muset čelit ještě požadavkům Malajsie, jež se na ní hodlá domoci sankce ve výši až 7,5 miliard dolarů.

The ECB makes a return to normality - for now

ECB se vrací k normálnosti - prozatím

Financial Times, Vol. 2018, No. 39964 (14.12.2018), p. 8

Komentář k ukončení nákupů nových státních a korporátních dluhopisů Evropskou centrální bankou na sekundárním trhu v rámci programu kvantitativního uvolňování spuštěného v r. 2015. ECB oznámila ukončení těchto operací ke konci r. 2018. Podle autorů komentáře ale ECB uvolněnou měnovou politiku zcela neopouští a ponechává si zadní vrátka pro změnu kurzu, což má být i žádoucí. Inflation i hospodářský růst totiž nedosahují v eurozóně takové úrovně, aby nekonvenční měnověpolitické nástroje mohly definitivně dosloužit. To by měly mít na paměti i ostatní světové centrální banky v čele s americkou Federal Reserve (Fed). -- K tématu viz také články v čísle na s. 1 a 3 a komentář W. Münchaua ve FT č. 39966/2018 (17.12.2018), s. 9; k rozhodnutí ECB viz také HB č. 242/2018 (14.12.2018), s. 1, 6-7.

Michala Moravcová

The impact of German macroeconomic news on emerging European forex markets

[elektronický zdroj]

Vliv oznámení makroekonomických zpráv týkajících se Německa na devizové trhy evropských rozvíjejících se ekonomik

Prague economic papers, Vol. 27 (2018), No. 5, p. 505-521

Českou, polskou i maďarskou ekonomiku lze řadit mezi vysoce otevřené ekonomiky, ve kterých se dovoz i vývoz významně podílejí na HDP. Nejdůležitějším obchodním partnerem států střední Evropy je Německo. Autorka se v souvislosti s tím zabývá vlivem nových zpráv týkajících se ekonomické situace v Německu na měnové kurzy středoevropských států. K výzkumu byly použity statistické

modely. Výsledky poukazují na různý dopad jednotlivých indikátorů na měnové kurzy (např. ukazatel IFO zvyšoval volatilitu koruny vůči euru, ukazatel PMI ji naopak snižoval). - Poznámky. Plný text dostupný z: [http://knihovna.mfcr.cz/earchiv/2019/02/Prague Economic Papers 5 2018 str 505-521.pdf](http://knihovna.mfcr.cz/earchiv/2019/02/Prague_Economic_Papers_5_2018_str_505-521.pdf)

Treasure islands : money-laundering

Ostroví pokladů : praní špinavých peněz

The Economist, Vol. 430, (2019) No. 9127, p. 25

Po aféře okolo praní špinavých peněz v estonské pobočce Danske Bank i podobných problémech mj. lotyšské banky ABLV se do centra pozornosti dostávají i další členské státy EU, Malta a Kypr. Zatímco na Kypru dochází k praní peněz ruských oligarchů údajně už od 90. let, pověst maltského finančního sektoru utrpěla teprve nedávno, po vraždě investigativní novinářky, která praní špinavých peněz vyšetřovala. Názory na to, zda se v obou ostrovních zemích podaří něco změnit, jsou zatím spíše skeptické.

Frank Wiebe

Unschöne neue Welt

Nepěkný nový svět

Handelsblatt, Jg. 2018, Nr. 242 (14.12.2018), S. 26

Komentář k analýze Institutu německého hospodářství (IW), podle níž by se prostředí nízkých reálných úroků mohlo stát "novým normálem", stejně jako uvolněná měnová politika se svými nákupy dluhopisů. Podle autora by odpovědní aktéři měli tento scénář brát vážně, navzdory momentálnímu ukončení programů kvantitativního uvolňování. Pokud se totiž takový "nový normál" opravdu stane skutečností, budou vyspělé státy konfrontovány i s nízkou mírou hospodářského růstu, na což by měly být schopny reagovat odpovídající fiskální a sociální politikou snižující potenciální společenská pnutí. Vlády a centrální banky by rovněž měly umět spolu úzce spolupracovat bez budování vztahů jednostranné závislosti. A i obchodní modely bankovního a pojišťovacího sektoru by se neměly již odvíjet od úrokové míry, ale například od kvality poskytovaných digitálních služeb. Debata o reakcích na budoucí ekonomický vývoj je ale teprve na začátku. - Analýza je veřejně dostupná pod názvem "Reasons for the Declining Real Interest Rates" - IW-Report 47/18 (autoři: M. Demary a M. Voigtländer). -- Ke studii IW viz také HB č. 241/2018 (13.12.2018), s. 30.

Whoosh : markets and the economy

Šup : trhy a ekonomika

The Economist, Vol. 430, (2019) No. 9124, p. 50-51

Ačkoli americká ekonomika vykazuje dobré výsledky, trhy se obávají, že dojde k recesi. Na konci r. 2018 došlo na finančních trzích k poklesu, výnosová křivka amerických dluhopisů (doposud velmi spolehlivý indikátor recese) je téměř plochá a účinek fiskálních stimulů prezidenta D. Trumpa brzy vyprchá. Obavám investorů nahrává i měnová politika amerického Fedu a její odůvodňování.

Zbyněk Kalabis

Z historie centrální banky Argentiny neboli Banco Central de la República Argentina

Bankovníctví, Sv. 27, (2019) č. 1, s. 48-49

Seznámení s historickým vývojem i současností centrálního bankovníctví v Argentině. Nejprve k vzniku národní argentinské měny v r. 1881, k její směnitelnosti za zlato a k vytvoření spojení mezi platební bilancí a množstvím peněz v oběhu. Pozdější zrušení zlatého standardu mělo za následek velkou nestabilitu měnového systému. Dále ke kolapsu argentinského finančního systému v r. 1929 a k založení a funkcím Centrální banky Argentiny (BCRA) jako důsledku měnové a bankovní reformy z r. 1935. Krátce také k popisu činnosti banky v následujícím období a k charakteristice hospodářsko-politických poměrů po r. 1976. Téma je doplněno výčtem datumů, kdy byly založeny centrální banky dalších jihoamerických států.

Zkrácené obsahy časopisů

Plné texty některých článků jsou zaměstnancům resortu financí dostupné v aplikaci Aktivní noviny

Bankovníctví : odborný časopis pro praktickou činnost bank**Sv. 27, (2019) č. 1**

Facebook pracuje na vlastní kryptoměně pro globální platby (s. 8); Banky testy prošly, rizika tu ale jsou - výsledky zátěžových testů tuzemských bank (s. 10-13); MREL: ČNB zaujme individuální postoj - zavedení minimálních požadavků na kapitál a způsobilé závazky s ohledem na směrnici BRRD (s. 22-23); Na reálný blockchain si počkáme. Jsou tu ale výjimky - zahraniční bankovní projekty založené na blockchainu (s. 26-28); Kažimír sa lúči vyrovnaným rozpočtom s. 42-43); Může další krizi způsobit to, jak moc se o ní mluví? (s. 44-45); Monitoring centrálních bank: jak to vypadá v zahraničí? (s. 46-47); Z historie centrální banky Argentiny neboli Banco Central de la República Argentina (s. 48-49).

Hospodářská situace a politika. Řízení. Výroba. Služby. Ceny

Rolf Martin Schmitz ; rozhovor vedli Beat Balzli, Angela Hennersdorf

"Das fossile Zeitalter geht zu Ende"**"Fosilní éra končí"**

WirtschaftsWoche, Jg. 2018, Nr. 44, S. 50-54

Rozhovor s Rolfem Martinem Schmitzem, předsedou představenstva energetického podniku RWE, o změně energetické politiky v Německu, nástupu obnovitelných zdrojů místo uhlí, znejistěných investorech a přebudování koncernů na budoucí eko-giganty.

Euroboom to euro gloom : the euro zone**Od euroboomu k beznaději : eurozóna**

The Economist, Vol. 430, (2019) No. 9126, p. 74-76

Evropská centrální banka ukončila v prosinci program kvantitativního uvolňování, ve stejný den však došlo ke snížení odhadu růstu HDP. Tzv. "euroboom" se pravděpodobně nachýlil ke konci. Zpomalení mělo být původně pouze dočasné a způsobeno pouze jednorázovými faktory, nyní se však ukazuje, že již není omezeno na konkrétní sektor či členský stát. Například tzv. index nákupních manažerů (purchasing managers' index, PMI) se pohybuje na čtyřletém minimu. Zeslábla také domácí poptávka. Recese je i přesto nyní nepravděpodobná, je však otázkou, jaké nástroje nyní Evropská centrální banka použije, pokud tempo hospodářského růstu nebude odpovídat očekáváním. -- K tématu dále viz i článek "Situation normal" v č. 9127/2019, s. 68.

Wataru Miyamoto, Thuy Lan Nguyen, Dmitriy Sergeev

Government spending multipliers under the zero lower bound : evidence from Japan**Multiplikátory veřejných výdajů v podmínkách nulové spodní hranice úrokových sazeb : důkazy z Japonska**

American Economic Journal: Macroeconomics, Vol. 10, (2018) No. 3, p. 247-277

S využitím bohatého souboru dat ohledně předpokládaných veřejných výdajů v Japonsku autoři článku poskytují důkazy o dopadu neočekávaných změn veřejných výdajů na produkt v podmínkách nulové spodní hranice úrokových sazeb (ZLB). Příslušný výdajový multiplikátor nabývá v této situaci hodnoty 1,5 v porovnání s 0,6 v normálních podmínkách. Podle odhadů autorů šoky ve veřejných výdajích zvyšují soukromou spotřebu i investice při ZLB, ale vytěsňují je v dobách standardních. Rovněž očekávaná inflace roste více v podmínkách ZLB. - Poznámky.

Tom Mitchell, Yuan Yang, Xinning Liu

China economists dare to disagree with Xi's vision**Čínští ekonomové se odvažují nesouhlasit s vizí Si Ťin-pchinga**

Financial Times, Vol. 2018, No. 39967 (18.12.2018), p. 3

U příležitosti 40. výročí zahájení hospodářských reforem z dílny okruhu čínovníků kolem Teng Siao-pchinga se mezi čínskými ekonomy rozvinula diskuse o přínosech a rizicích kumulace moci v rukou stávajícího prezidenta ČLR Si Ťin-pchinga a rostoucí roli státu v ekonomice. Někteří z těchto ekonomů, například profesor Pekingské univerzity Zhang Weiyang, varují před přečeňováním tzv. čínského modelu

podpory státních podniků a centralizace. Tento model totiž podle nich v sobě nese riziko hospodářské stagnace, neboť je protikladem Tengovy politiky "reforem a otevírání".

Deutsche Bundesbank

Perspektiven der deutschen Wirtschaft - Gesamtwirtschaftliche Vorausschätzungen für die Jahre 2019 und 2020 mit einem Ausblick auf das Jahr 2021 = Outlook for the German economy - macroeconomic projections for 2019 and 2020 and an outlook for 2021

Perspektivy německého hospodářství - makroekonomické předpovědi pro roky 2019 a 2020 s výhledem na rok 2021

Deutsche Bundesbank - Monatsbericht, Jg. 70, (2018) Nr. 12, S. 15-32

Deutsche Bundesbank - Monthly report, Vol. 70, (2018) No. 12, p. 15-32

Německá spolková banka hodnotí vývoj německého hospodářství v r. 2018 a předkládá prognózy možného dalšího vývoje až do r. 2021. Roční růst HDP by se podle projekce banky měl ve sledovaném období pohybovat kolem 1,5 procenta, oproti předchozím prognózám tak došlo ke korektuře směrem dolů. Důležitým faktorem hospodářského růstu podle prognózy bude demografie, která se projeví napjatou situací na straně nabídky na trhu práce, zatímco na straně poptávky se postará o postupně klesající dynamiku růstu investic do nemovitostí. Na faktické míře hospodářského růstu se ale ještě mohou podepsat geopolitické vlivy s přesahem do zahraničního obchodu, kam patří rizika protekcionismu nebo odchod Velké Británie z Evropské unie bez dohody. Ať už ale nastane jakýkoli z možných scénářů, růst inflace by měl zůstat umírněný a dokonce spíše klesat pod hranici dvou procent. S ohledem na expanzivní fiskálněpolitické plány spolkové vlády se rovněž očekává i pokles přebytků veřejných financí, podíl veřejného dluhu na HDP by však měl dále klesat pod úroveň 60 procent. - Poznámky -- Příspěvek je dostupný v německé a anglické jazykové verzi časopisu.

Jiří Novosák, Jana Novosáková, Oldřich Hájek, Jiří Koleňák

Spatial dimension of Czech enterprise support policy : where are public expenditures allocated? [elektronický zdroj]

Prostorová dimenze české politiky podpory podnikání : kam jsou alokovány veřejné výdaje?

Národohospodářský obzor, Vol. 18 (2018), No. 4, p. 333-351

Autoři se zabývají způsobem alokace podpory podnikání v ČR, resp. tím, zda je rozdělování finančních prostředků podnikům v ČR v souladu s cíli strategických dokumentů v oblasti konvergence a konkurenceschopnosti. Zatímco cíl konvergence se vztahuje k podpoře zaostávajících regionů, cíl konkurenceschopnosti se týká především podpory inovací. Analýza mj. odhalila, že znevýhodněné regiony získávaly prostředky spíše k jiným účelům, než byla podpora inovací. Hlavním faktorem, který ovlivňuje alokaci prostředků z fondů, je schopnost připravit a podávat projektové návrhy. Plný text dostupný z: http://knihovna.mfcr.cz/earchiv/2019/02/Narodohospodarsky_obzor_4_2018_str_333-351.pdf

David McWilliams

The final frontier

Konečná hranice

Financial Times, Vol. 2018, No. 39953 (1.12.2018), sect. Life & Arts, p. 1-2

Částečně osobně laděný článek známého irského ekonoma k problematice vztahů mezi Irskou republikou a Severním Irskem v souvislosti s vystoupením Velké Británie z EU (brexitem). Autor své vlastní pozorování života na postupně mizející a opět se objevující irské hranici doplňuje historickou perspektivou a demografickými údaji o vývoji v Severním Irsku. Upozorňuje na jeho relativní hospodářský úpadek oproti Irské republice v uplynulých sto letech, jakož i na stárnutí a pokles počtu protestantské části populace, kterou by do r. 2030 měli na počet předejnat katolíci. Pokud tedy hospodářství Severního Irsku nebude více prosperovat (k čemuž by po brexitu mohlo napomoci získání zvláštního statusu ve vztahu k EU), lze očekávat, že volání po sjednocení s Irskou republikou v budoucnu zesílí. -- Ke vztahům mezi protestanty a katolíky v Severním Irsku viz článek na týchž stranách.

Fuhmei Wang

The influences of fiscal decentralization on economic performance : empirical evidence from OECD countries [elektronický zdroj]

Vlivy fiskální decentralizace na ekonomickou výkonnost : empirické poznatky ze zemí OECD

Prague economic papers, Vol. 27 (2018), No. 5, p. 606-618

Decentralizaci veřejných příjmů či výdajů lze mj. definovat jako poměr subfederálních příjmů (výdajů) vzhledem k celkovým příjmům (výdajům). Autoři se v článku zabývají tím, do jaké míry fiskální autonomie ovlivňuje hospodářský růst, zda existuje optimální úroveň decentralizace a jaké další faktory působí na ekonomickou výkonnost v decentralizované ekonomice. K výzkumu byla použita data z 33 zemí OECD z let 1990-2015. Bylo zjištěno, že decentralizace nemá účinek na ekonomickou výkonnost. Hospodářský růst je ovlivněn spíše jinými faktory, jako např. otevřeností v oblasti obchodu či rozvinutostí. Plný text dostupný z: http://knihovna.mfcr.cz/earchiv/2019/02/Prague_Economic_Papers_5_2018_str_606-618.pdf

Graham Vanbergen

The predicted 2020 global recession

Předpověď celosvětové recese pro r. 2020

The European financial review, Vol. 9, (2018) No. 5 (October - November), p. 9-11

Autor vychází ze spekulací tisku o blížícím se globálním propadu a jeho neodvratných důsledcích pro hospodářství. Shrnuje názory odborníků, např. profesora ekonomie Nourieho Roubiniho, centrálního bankéře Williama Whita, ekonoma UNCTADu Richarda Kozul-Wrighta aj., na pravděpodobnost, příčiny a načasování očekávané hospodářské krize. Přidává vlastní závěry a zdůrazňuje, že novým regulacím se nepodařilo napravit zásadní problémy. - Poznámky.

Informatika. Počítače

David Bond, James Kynge

China spying risk hits Huawei's UK ambitions

Riziko čínské špionáže dopadá na ambice firmy Huawei ve Spojeném království

Financial Times, Vol. 2018, No. 39954 (3.12.2018), p. 17

Ve Velké Británii se rozhořela diskuse o rizicích spojených s čínskou telekomunikační a hardwarovou společností Huawei v případě její účasti na výstavbě sítě rychlého internetu 5G. V článku citovaní experti upozorňují na stávající čínskou legislativu zavazující tamní podniky ke kooperaci s čínským ministerstvem státní bezpečnosti a poukazují na malou možnost "odstínění" Huawei jinými aktéry na trhu při jeho současné účasti na budování 5G ve Spojeném království. Britský národní úřad pro kybernetickou bezpečnost NCSC také vyzval Huawei k odstranění technických nedostatků, které u jeho produktů identifikoval v rámci své zprávy z července 2018. Přímé důkazy o čínské špionáži a dalších nestandardních aktivitách prostřednictvím firmy Huawei ale zatím nebyly předloženy a hovoří se pouze o potenciálně slabých místech jejich produktů z hlediska kybernetické bezpečnosti. -- K tématu včetně americko-čínského sporu o důvěryhodnost firmy Huawei viz také FT č. 39959/2018 (8.12.2018), s. 9 a 12 a FT č. 39964/2018 (14.12.2018), s. 11 a 13; k závislosti Huawei na amerických dodavatelích čipů a dalších komponent viz FT č. 39960/2018 (10.12.2018), s. 14.

Mezinárodní hospodářské vztahy a integrace

Manuel Monteagudo

'The Pacific Alliance in search for a financial integration : so close and yet so far'

'Pacifická aliance hledá finanční integraci : tak blízko a přitom tak daleko'

Global trade and customs journal, Vol. 13, (2018) No. 10, p. 453-471

Ekonomická integrace má v Latinské Americe dlouhou tradici, která sahá až do poloviny 19. století. Neexistuje zde sice nadnárodní uskupení podobné např. Evropské unii, i přesto ale dochází ke konvergenci států v ekonomické oblasti. Konkrétně jde o Mexiko, Chile, Kolumbii a Peru, které jsou členy uskupení Pacifická aliance. Autor v článku popisuje proces makroekonomické konvergence států Pacifické aliance a dále se soustředí na oblast finanční integrace těchto států (na její cíle, proveditelnost a povahu). - Poznámky.

EUR not safe yet : the euro at 20**Euro zatím není v bezpečí : euro ve svých 20**

The Economist, Vol. 430, (2019) No. 9124, p. 8-9

Euro oslavilo 1. ledna 2019 dvacet let od svého vzniku. Přes všechny dobře známé problémy společné měny se euro podařilo udržet a i většina obyvatel eurozóny vnímá euro jako prospěšné pro svou zemi. Aby však příštích dvacet let jednotné evropské měny bylo úspěšnějších, je nezbytné urychlit reformy. Vhodným krokem by bylo vytvoření společné proticyklické fiskální politiky, k čemuž vyzývá např. francouzský prezident Emmanuel Macron. Tento návrh sice vyžaduje větší sdílení rizika, než jsou ochotny tolerovat země na severu eurozóny, bez další reformy se však při příští krizi může ukázat, že politická vůle k záchraně eura již nestačí. -- K tématu viz i článek na s. 13-15.

Obchod. Cla. Mezinárodní finance

Cecilia Malmström ; rozhovor vedl Till Hoppe

"Trump steht auf der falschen Seite der Geschichte"**"Trump stojí na špatné straně dějin"**

Handelsblatt, Jg. 2018, Nr. 246 (20.12.2018), S. 4-5

Rozhovor s komisařkou Evropské unie pro obchod C. Malmströmovou o vyjednáváních celní dohody mezi EU a USA, hrozbě amerických cel, obchodní válce mezi USA a Čínou a reformě Světové obchodní organizace. Podle komisařky jsou jednání mezi EK a administrativou amerického prezidenta D. Trumpa náročná, případná celní dohoda by ale uspořila náklady oběma stranám a USA s EU by navíc dostaly sílu stanovovat globální produktové standardy. V případě uvalení cel na automobily či další výrobky ze strany USA by EU reagovala obdobným způsobem. Přese všechno je ale Malmströmová přesvědčena, že ani současné USA nechtějí opustit Světovou obchodní organizaci, v jejímž rámci EU také sází na řešení americko-čínského napětí v zahraničním obchodě a na vyjednání nových pravidel ohledně státních podpor průmyslové výroby a vynuceného transferu technologického know-how. -- Rozhovor shrnuje článek na s. 1.

Florian Kolf, Stephan Scheuer

Alibaba plant den globalen Angriff : Unruhe im Handel**Alibaba chystá globální útok : neklid mezi obchodníky**

Handelsblatt, Jg. 2019, Nr. 2 (3.1.2019), S. 4-5

Šéf největšího čínského internetového obchodu Alibaba, Jack Ma, plánuje výstavbu obřího logistického centra poblíž letiště v belgickém Lutychu, čímž by chtěl zahájit expanzi své firmy prostřednictvím platformy eWTP do zemí Evropské unie. S belgickou vládou se Ma již dohodl na digitalizaci celního řízení a efektivnějších procedurách odbavování zboží. Další logistické centrum by pak mělo vzniknout v Bulharsku. Podle autorů článku není cíl Alibaby proniknout jen na Starý kontinent, ale etablovat se i globálně jako přední subjekt v oblasti e-commerce. Ma své investiční záměry spojuje s podporou malým a středním podnikům. V článku však zaznívají pochybnosti, zda se nejedná pouze o marketingovou strategii a Alibaba nereplikuje obchodní model svých platforem v Číně, které se vyplácí jen velkým hráčům. -- Téma shrnuje článek na s. 1 a věnuje se mu také interview na s. 5.

Birgit Burböck, Anita Macek, Edith Podhovnik and Christian Zirgoi

Asymmetric influence of corruption distance on FDI**Asymetrický vliv korupční vzdálenosti na přímé zahraniční investice**

Journal of financial crime, Vol. 25, (2018) No. 3, p. 845-858

Jednou z možností expanze na zahraniční trhy jsou přímé zahraniční investice. Ty skýtají pro investory řadu výhod, rizikem je však úroveň korupce v zemi, kam firma expanduje. Korupce představuje z pohledu firmy dodatečné náklady, bývá proto někdy nazývána jako "dodatečná daň ze zisku". Tzv. korupční vzdálenost (corruption distance) je termín, který označuje rozdíl mezi úrovní korupce v domácí zemi a v cílové zemi. Autoři zkoumají vliv korupční vzdálenosti na přímé zahraniční investice z pohledu tzv. prospektové teorie, jejímž autorem je Daniel Kahneman, nositel Nobelovy ceny za ekonomii z r. 2002. Prospektová teorie pracuje s principem averze ke ztrátě a principem klesající citlivosti (ten vyjadřuje přeceňování výskytu nepravděpodobných událostí). V článku autoři používají regresní model a data z několika zemí. Podle autorů existuje pozitivní či negativní

asymetrický vliv korupce na přímé zahraniční investice, principy prospektové teorie však kvůli nízké statistické významnosti potvrzeny nebyly. - Poznámky.

Deutsche Bundesbank

Die deutsche Auslandsposition: Höhe, Rentabilität und Risiken der grenzüberschreitenden Vermögenswerte = Germany's international investment position: amount, profitability and risks of cross-border assets

Německá investiční pozice vůči zahraničí: výše, výnosnost a rizika přeshraničních aktiv

Deutsche Bundesbank - Monatsbericht, Jg. 70, (2018) Nr. 12, S. 47-68

Deutsche Bundesbank - Monthly report, Vol. 70, (2018) No. 12, p. 47-67

Čistá hodnota německého majetku a pohledávek v zahraničí činila ke konci r. 2017 1,8 bilionu eur, což z Německa v absolutních číslech dělá druhého největšího čistého věřitele na světě po Japonsku. Oproti r. 2007 se převis aktiv nad pasivy vůči nerezidentům (saldo investiční pozice) zvýšil více než trojnásobně na 54 procent HDP. Článek analyzuje vývoj, výnosnost a rizika jednotlivých položek německého zahraničního majetku. Autoři uvádějí, že růst čistého majetku úzce souvisí s přebytky běžného účtu národní platební bilance, nicméně položky vedené jako německé pohledávky implikují jen zčásti bezprostřední závazek druhé strany k platbám a spíše vyjadřují zvýšené angažmá Německa v mezinárodním sdílení rizik a hospodářské stabilizaci partnerských ekonomik. Součástí článku jsou také zvláštní kapitoly věnované vztahu zahraničního majetku a integrace finančního trhu, úročení sald zúčtovacího mechanismu Euro systému TARGET2 a vysvětlení investiční pozice vybranými makroekonomickými proměnnými. - Poznámky -- Příspěvek je dostupný v německé a anglické jazykové verzi časopisu.

Gustavo Adolfo Guarin Duque

Interpreting WTO rules in times of contestation : Trump tariffs on imported steel and aluminium in the light of the GATT 1994.Part 1

Interpretace pravidel Světové obchodní organizace v době jejich zpochybňování : Trumpova cla na dovoz oceli a hliníku ve světle GATT 1994.. Část 1.

Global trade and customs journal, Vol. 13, (2018) No. 10, p. 420-434

Administrativa amerického prezidenta D. Trumpa uplatňuje protekcionistickou obchodní politiku. Ve jménu "národní bezpečnosti USA" např. byla zavedena cla na dovoz oceli a uhlíku. Autor analyzuje, zda jsou tyto kroky v souladu se Všeobecnou dohodou o clech a obchodu (GATT) a s Dohodou o ochranných opatřeních (Agreement on Safeguards) Světové obchodní organizace. Podle autora porušují protekcionistická opatření USA několik článků GATT i Dohodu o ochranných opatřeních. Je však nezbytná další analýza, zda mohou být opatření odůvodněna článkem XXI GATT, známým jako "bezpečnostní výjimka" (security exception). - Poznámky.

Jednotný digitální trh se dále rozšířil : v platnost vstoupilo nařízení o zeměpisném blokování

Právní rozhledy, Sv. 26, (2018) č. 23-24, příl. Legislativa s. I-II

V prosinci 2018 vstoupilo v platnost nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 2018/302/EU o zeměpisném blokování, které spotřebitelům i podnikům v Evropské unii poskytuje možnost geograficky neohrazeného nakupování na internetu. Nařízení tvoří součást širšího souboru opatření zaměřeného na podporu elektronického obchodu v rámci jednotného trhu. Jeho cílem je zabránit diskriminaci na základě státní příslušnosti, místa bydliště nebo místa usazení zákazníků, včetně neoprávněného zeměpisného blokování, při přeshraničních transakcích s prodejem zboží a poskytováním služeb v rámci EU. Nařízením nejsou dotčena pravidla použitelná v daňové oblasti vzhledem k tomu, že SFEU stanoví zvláštní základ pro opatření týkající se daňové oblasti na úrovni Unie.

Ondřej Svoboda

Právní aspekty prověřování zahraničních investic v EU a ČR

Právní rozhledy, Sv. 26, (2018) č. 23-24, s. 826-833

Zahraniční investice mohou mít kromě hospodářských výhod, které jsou s nimi spojené, také svoji odvrácenou tvář. Autor představuje a analyzuje snahu Evropské komise reagovat na rostoucí počet konkrétních případů citlivých akvizic nebo pokusů o ně ze strany investorů z rizikových zemí. Seznamuje s návrhem nařízení pro prověřování přímých zahraničních investic z r. 2017. Rozebírá

právní aspekty prověřování zahraničních investic, zaměřuje se na některé problematické stránky návrhu (soulad s mezinárodněprávními závazky, problematika právního základu). Stručně také shrnuje fungování stávajících prověřovacích mechanismů v Německu, Polsku a Rakousku. Poté charakterizuje současnou situaci v ČR a aktuální domácí diskusi ke zkoumané problematice. - Poznámky.

The big freeze : the global car industry

Velké zamrznutí : světový automobilový průmysl

The Economist, Vol. 430, (2019) No. 9126, p. 71

Světový automobilový průmysl se připravuje na těžké časy. Propukají obavy ze zpomalení světové ekonomiky, příznivé vyhlídky neposkytuje ani oblast obchodu, mj. kvůli hrozbě zavedení dovozních cel na automobily v USA. Automobilový průmysl má dále před sebou významné investice do elektromobility, samoříditelných vozidel a souvisejících služeb (sdílení aut). Automobilkám nenahrává ani demografická situace. Firmy se proto uchylují k různým opatřením: dochází k restrukturalizaci, opouštění ztrátových segmentů a geografických regionů a k fúzím.

Monika Pauknerová, Magdalena Pfeiffer

Use of UNIDROIT Principles of international commercial contracts to interpret or supplement Czech contract law

Užití zásad UNIDROIT pro mezinárodní obchodní smlouvy k výkladu nebo doplnění českého smluvního práva

Právník, Vol. 157, (2018) No. 12, příl. The Lawyer Quarterly No. 4/2018, p. 452-468

Autorky zastávají názor, že zásady mezinárodních obchodních smluv UNIDROIT (UNIDROIT Principles of International Commercial Contracts, UPICC) nejsou v českém právním prostředí všeobecně známé, a v té souvislosti zjišťují, do jaké míry se tyto zásady používají k interpretaci a doplnění českého smluvního práva. Představují komparativní analýzu vybraných pravidel UPICC a jejich protějšků v českém právu (zvláště v občanském zákoníku). Zaměřují se zejména na úpravu závazkových vztahů mezinárodního obchodu s ohledem na jednání ve zlé víře, neobvyklé doložky, výklad, měnu peněžitého závazku, právo odstoupit od smlouvy a úroky při nesplnění peněžitého závazku. - Poznámky.

Podnik a podnikání

Fabian Maximilian Johannes Teichmann

Anti-bribery compliance incentives

Pobídky, jejichž cílem je motivace k dodržování protikorupční legislativy

Journal of financial crime, Vol. 25, (2018) No. 4, p. 1105-1110

Autor v článku popisuje nový způsob předcházení korupce, kterou mohou páchat zaměstnanci nadnárodních firem, již se dostávají do kontaktu s představiteli států v zahraničí. Akcionáři firem usilují o co nejvyšší produktivitu a zároveň o to, aby podnik dodržoval platné předpisy. Obchodní zástupci jsou však odměňováni pouze za prodej, mohou mít proto tendenci co nejvíce uzavírat smlouvy, a to i za cenu, že se dopustí korupce. Zvažovaným řešením tohoto rozporu jsou v článku pobídky spočívající v odměňování zaměstnanců za dodržování legislativy (compliance) a za oznamovatelskou činnost (whistleblowing). Tyto pobídky mohou být kombinovány i s tresty za nedodržování protikorupční legislativy (tzv. systém bonusů a malusů). Součástí článku jsou také výsledky výzkumu provedeného formou dotazování. - Poznámky.

Andrew Edgecliffe-Johnson, Anna Nicolaou, Ed Crooks

Impact of Trump tirades proves shortlived

Dopad Trumpových tirád má jepičí život

Financial Times, Vol. 2018, No. 39956 (5.12.2018), p. 16

Téměř dva roky po uvedení D. Trumpa do úřadu prezidenta USA berou podle článku výkonní ředitelé velkých společností jeho sdělení na sociální síti Twitter s větším nadhledem a realizují své plány bez zvláštního ohledu na veřejnou kritiku ze strany americké hlavy státu. Zejména automobilky a strojírenské podniky musí totiž často plánovat svá rozhodnutí na delší časové období, než je to prezidentské, a kromě toho ani Trumpova twitterová chvála automaticky nezaručuje lepší akciové kurzy.

Gabriela Chemlíková, Kristina Somerlíková

Methods for risk measurement of start-up firms in the conditions of emerging capital markets

Metody měření rizika start-upů v podmínkách rozvíjejících se kapitálových trhů

Statistika, Vol. 55, (2018) No. 3, p. 262-282

Příspěvek se zaměřuje na techniky kvantifikace rizika umožňující reflexi omezení, kterým při zakládání nových společností čelí investoři v podmínkách rozvíjejících se kapitálových trhů. Autorky podrobují empirickému testování teoreticky vyhovující metody pro kvantifikaci rizika (na údajích o nově založených podnicích v ČR). Zjišťují vyšší efektivnost metod na finanční bázi než metod na tržní bázi. Zajímavým zjištěním byla identifikace výrazné závislosti rizikovosti start-upů na kombinované míře rizika – provozní a finanční páce. Toto zjištění umožnilo konstrukci nové techniky pro kvantifikaci rizika. - Poznámky.

Martin Wolf

Rethink the purpose of the corporation

Přeformulujme účel korporace

Financial Times, Vol. 2018, No. 39962 (12.12.2018), p. 9

Komentář k tezi knih "Prosperity" od ekonoma C. Mayera a "The Myth of Capitalism" z pera publicistů J. Teppera a D. Hearnové. Obě knihy kritizují korporace, ať už se jedná o jejich konvenčně přijímaný cíl v podobě tvorby zisku (postulovaný např. M. Friedmanem), nebo o jejich vliv na hospodářskou soutěž. Autor do značné míry sdílí závěry těchto monografií, když má za to, že korporace v první řadě slouží akcionářům, kteří jsou méně zainteresováni na vlastní produkci a inovacích, mnohdy nedisponují dostatečným množstvím informací o fungování podniku a také nejsou hlavními nositeli rizik podnikání, na němž se majetkově podílí. Anglosaský model korporátního řízení zahrnující rovnost všech akcionářů, co nejrozptýlenější podílnictví, maximalizaci akcionářských výnosů a kontrolu trhu by proto neměl být výlučným, ale pouze jedním z mnoha přístupů k podnikání. Rovněž by mělo být s růstem velikosti korporací usilováno i o vyšší míru hospodářské soutěže, neboť při slábnoucím konkurenčním prostředí budou zisky podniků čím dál méně vypovídat o jejich skutečném příspěvku k rozvoji hospodářství. -- K tématu podrobněji viz FT č. 39980/2019 (5.1.2019), příl. Life & Arts, s. 1-2.

Dominic Peltier-Rivest

The battle against fraud : do reporting mechanisms work?

Boj proti podvodům : fungují mechanismy reportování?

Journal of financial crime, Vol. 25, (2018) No. 3, p. 784-794

Efektivní mechanismus nahlášení podvodů ve firmách může pomoci vyřešit problémy, které by jinak byly komunikovány externě a u kterých hrozí, že zničí pověst daných firem. Autor v článku předkládá některé statistiky týkající se oznamování ilegálních aktivit (tj. krádeží, korupce, podvodů, aj.) v podnicích a následně uvádí znaky efektivních mechanismů reportování. Mezi ně patří mj. podpora oznamování (whistleblowing); ujištění oznamovatelů (whistleblowerů) o tom, že veškeré věrohodné podněty budou prošetřeny, či zachování anonymity oznamovatelů. - Poznámky.

Ulf Sommer

USA hängen Europa ab

USA nechávají Evropu daleko za sebou

Handelsblatt, Jg. 2018, Nr. 248 (27.12.2018), S. 1

I přes turbulentní styl prezidenta D. Trumpa se americkým korporacím v r. 2018 dařilo. Článek shrnuje výsledky výpočtů deníku Handelsblatt ohledně vývoje tržní hodnoty největších globálních korporací. Z nich vyplývá, že 54 ze 100 nejhodnotnějších firem pochází z USA, přičemž první tři příčky si udržují technologičtí giganti Microsoft, Apple a Alphabet (mateřská společnost firmy Google), kteří společně dosahují vyšší hodnoty než všechny koncerny v německém burzovním indexu Dax dohromady. Z německých podniků se do globální stovky propracovaly jen SAP, Siemens a Allianz. Evropský kontinent jako takový je v žebříčku zastoupen pouze 21 společnostmi. -- K tématu a žebříčku firem podrobněji viz s. 4-7; k turbulencím na americkém akciovém trhu viz komentář na s. 29.

Pojišťovnictví. Sociální péče

Black swans and fat tails : cyber-insurance

Černé labutě a tlusté chvosty : pojištění kybernetických rizik

The Economist, Vol. 430, (2019) No. 9127, p. 61-62

Firmy se stále více obávají kybernetických útoků, roste proto poptávka po pojištění kybernetických rizik. Kybernetická rizika však mají své specifické vlastnosti, kvůli kterým není tak jednoduché poptávce po pojištění vyhovět. Ve srovnání s jinými riziky pojišťovny například zatím nemají k dispozici tak velké množství dat a rizika se váží na použité technologie, které se ale často mění. Výrazným problémem je také to, že kybernetický útok může postihnout velký počet pojištěných naráz. - Poznámka. -- Pojem "černé labutě" v názvu článku odkazuje na nepředvídatelné události s významnými dopady, jejichž výskyt lze vysvětlit až zpětně. Druhý z pojmů "fat tails" odkazuje na pravděpodobnostní rozdělení "fat-tailed distribution" (rozdělení s tlustými chvosty).

Giacomo Corneo, Johannes König, and Carsten Schröder

Distributional effects of subsidizing retirement savings accounts : evidence from Germany

Distribuční účinky státem podporovaných penzijních spořicíh účtů : údaje z Německa

FinanzArchiv, Vol. 74, (2018) No. 4, p. 415-445

Německo zavedlo v r. 2002 program státní podpory důchodového spoření, tzv. Riesterovo schéma. Cílem bylo přimět německé obyvatele ke spoření, na základě dosavadních empirických poznatků však program míru spoření příliš neovlivnil a spíše nabídl lidem, kteří by spořili i bez programu, neočekávané zisky ("windfall gains"). Autoři v souvislosti s tím zkoumají, jakým skupinám obyvatel z hlediska výše příjmů tyto neočekávané zisky připadly. Pokud by např. z programu těžili více lidí s nízkými příjmy, mohl by program přispět ke snížení chudoby ve stáří. Autoři nicméně zjišťují, že je program distribučně neutrální, a to vzhledem ke svému nastavení (progresivní charakter podpory a dobrovolná účast mají protichůdný účinek). - Poznámky.

Norbert Minn

Entgeltabrechnung 2019: Schwerpunkt Sozialversicherung : beitrags- und versicherungsrechtliche Änderungen zum Jahreswechsel 2018/2019

Vyúčtování úhrad pro rok 2019: téma - sociální pojištění : změny v legislativě odvodů a pojištění k přelomu roku 2018 a 2019

Der Betrieb, Jg. 71, (2018) Nr. 50, příl. Nr. 3 (38 S.)

Príspevek podrobne predstavuje legislatívnu a správnu zmeny, relevantnú judikaturu, usnesení vrcholových veřejnoprávních institucí sociálního pojištění a aktuální výši příspěvků a úhrad na sociální a zdravotní pojištění zaměstnanců v Německu pro r. 2019. Podrobně jsou popsány změny ve výpočtech výše odvodů pro zaměstnavatele a zaměstnance, jejichž konečnou verzi schválila Spolková rada dne 23.11.2018.

Niklas Hoyer

Nicht alle sind schlecht

Ne všechna jsou špatná

WirtschaftsWoche, Jg. 2018, Nr. 42, S. 86-92

Malé výnosy, vysoké náklady: životní pojištění v Německu má pochybnou pověst a nízké úroky toto odvětví konsolidují. Exkluzivní hodnocení ukazuje, kteří poskytovatelé odolávají krizi.

Petr Jedlička, Jaroslav Urban

Statistické zdroje pro komparaci českého pojišťovnictví se zahraničními trhy

Pojistné rozpravy, Sv. 2018, č. 35, s. 92-97

Autoři nejprve upozorňují na specifika statistické metodiky pro vykazování předepsaného pojistného za životní pojištění v ČR a poté se zaměřují na mezinárodní srovnání pojistných trhů a na veřejně dostupné zdroje dat, ze kterých můžeme při komparaci vycházet (statistiky OECD, informace Evropského orgánu pro pojišťovnictví a zaměstnanecké penzijní pojištění (EIOPA), statistické přehledy a informační materiály Insurance Europe). Popisují, jaká srovnání uvedené datové přehledy umožňují, jaký konkrétní datový rozsah na úrovni předepsaného pojistného životního pojištění obsahují a zároveň jaká omezení bychom měli mít na paměti při interpretaci výsledků a statistik. Plný text dostupný z: <http://www.pojistnerozpravy.cz/archiv>

Jiří Šindelář

Transpozice IDD do českého právního řádu

Pojistné rozpravy, Sv. 2018, č. 35, s. 11-17

Příspěvek pojednává o možných dopadech transpozice evropské směrnice o distribuci pojištění (Insurance Distribution Directive, IDD) do českého právního řádu se zaměřením na oblast investičního životního pojištění (IŽP). Autor krátce identifikuje cíle směrnice. Poté zpracovává kvantitativní analýzu vývoje distribuce životního pojištění v uplynulé dekádě v ČR, na kterou navazuje komparativní analýza původních a nových zákonných podmínek pro prodej životního pojištění, včetně srovnání s nejčastějšími substitučními produkty. V rámci srovnání regulatorních režimů distribuce IŽP před a po transpozici se zaměřuje zejména na oblast informačních povinností a pravidel jednání se zákazníky. V závěru autor odvozuje doporučení k budoucí právní úpravě distribuce pojištění. -- K novému zákonu č. 170/2018 Sb. viz Pojistný obzor č. 4/2018, s. 18-22. Plný text dostupný z: <http://www.pojistnerozpravy.cz/archiv>

Markéta Deimelová, Jiří Stratil

Zákon o distribuci pojištění a zajištění

Právní rádce, Sv. 26, (2018) č. 12, s. 36-39

Autorka se zaměřuje na nejpodstatnější změny na trhu pojišťovacích služeb, které jsou vyvolány transpozicí směrnice o distribuci pojištění (IDD) prostřednictvím zákona č. 170/2018 Sb., o distribuci pojištění a zajištění. Charakterizuje změny týkající se pojišťovacích zprostředkovatelů, práv spotřebitelů při distribuci pojištění a zajištění i další změny. Zdůrazňuje, že zákon zavádí jednodušší kategorizaci pojišťovacích zprostředkovatelů, klade větší důraz na jejich odbornou způsobilost včetně průběžného vzdělávání, rozvádí jejich povinnosti ve vztahu ke spotřebitelům a stanovuje podrobnější pravidla jednání se spotřebiteli oproti předchozímu stavu. Tyto novinky hodnotí jako pozitivní. -- Viz také čas. Daně a právo v praxi č. 1/2019, s. 34-39.

Antonín Daněk

Zvýšení průměrné mzdy a další změny od 1. ledna 2019

Národní pojištění, Sv. 49, (2018) č. 12, s. 9-14

Průměrná mzda je ve zdravotním pojištění důležitým parametrem, neboť návazně určuje částku, která u vybraných skupin osob jako zaměstnanců zakládá účast na zdravotním pojištění. Od částky průměrné mzdy se dále odvíjí i výše minimální zálohy a minimální pojistné OSVČ a také stanovení pravděpodobné výše pojistného u zaměstnavatelů nebo OSVČ. Autor informuje o zvýšení průměrné mzdy od 1.1.2019 (32.699 Kč) a dokládá, jak tato změna ovlivňuje některé segmenty zdravotního pojištění. Problematiku ilustruje několika příklady. -- Viz také Daně a právo v praxi č. 1/2019, s. 30-33 a Práce, mzdy, odvody bez chyb, pokut a penále č. 3/2019, s. 54-56.

Pozemky a nemovitosti. Bytové hospodářství

By Alvin Murphy

A dynamic model of housing supply

Dynamický model nabídky bydlení

American Economic Journal: Economic policy, Vol. 10, (2018) No. 4, p. 243-267

Autor v článku vytváří dynamický mikroekonomický model nabídky bydlení, který zohledňuje rozhodování majitelů pozemků o výstavbě. Majitelé pozemků berou při rozhodování o zahájení i povaze stavby v úvahu budoucí ceny a náklady. Při tvorbě modelu byla zohledněna data z USA (chování majitelů parcel z okolí San Francisca). Sledování budoucího vývoje cen a nákladů ("forward-looking behavior") snižuje elasticitu nabídky na trhu s bydlením. - Poznámky.

by Paresh Raja

How is brexit likely to affect the UK's property market?

Jak bude pravděpodobně trh s nemovitostmi ve Velké Británii ovlivněn brexitem?

The European financial review, Vol. 9, (2018) No. 5 (October - November), p. 17-19

Autor uvádí, že po dvou letech od vyhlášení výsledků referenda o vystoupení Velké Británie z EU zůstává britská ekonomika odolná proti poklesu, v té souvislosti zvažuje očekávaný vývoj domácího

trhu s nemovitostmi a dynamiky cen bydlení v důsledku brexitu. Dokládá, že po krátkém poklesu ceny nemovitostí od června 2016 rostou, i když pomaleji než před r. 2016. Zdůrazňuje také rostoucí poptávku po bydlení a zpřísnění podmínek pro získání hypotéky.

Práce. Zaměstnanci. Zaměstnavatelé

Valerie Hopkins, James Shotter

Hungary migration curbs fuel labour shortages

Maďarské migrační restrikce zesilují problém nedostatku pracovních sil

Financial Times, Vol. 2018, No. 39970 (21.12.2018), p. 2

Na 93 procent maďarských podniků si podle Eurostatu stěžuje na nedostatek pracovních sil, který měl omezovat i jejich produkci v posledním čtvrtletí r. 2018. V EU se jedná o vůbec nejvyšší číslo, přičemž Maďarsko v tomto ohledu až s velkým odstupem následují Polsko, Česká republika a Slovensko. Vláda V. Orbána - i přes protesty části veřejnosti - na tuto situaci reagovala novelizací pracovního práva, která by umožňovala zaměstnavatelům žádat po zaměstnancích vyšší počet přesčasových hodin. Podle článku je však maďarský problém hlubší: na jedné straně se země potýká s odchodem vlastních občanů za prací na lépe placené pozice do jiných zemí EU, na straně druhé má i ve srovnání s ostatními středoevropskými státy restriktivní přístup v udělování pracovních povolení občanům třetích států. Vzhledem k nejnižší míře nezaměstnanosti v rámci EU je nicméně ČR po Maďarsku druhou zemí, jejíž ekonomický rozvoj může narazit na své limity.

Jaroslav Schulz

Motivační funkce minimální mzdy : případová studie České republiky

Fórum sociální politiky, Sv. 12, (2018) č. 6, s. 2-10

Článek pojednává o motivační funkci minimální mzdy (z ekonomického pohledu) v podmínkách legislativy České republiky k 1.1.2018, a to v kontextu daně z příjmů fyzických osob a vybraných sociálních dávek. Důraz je kladen na dávky v oblasti bydlení, které jsou významným prvkem současného sociálního systému, což koresponduje s významností nákladů na bydlení pro domácnosti. Autor zkoumá čisté disponibilní příjmy jednotlivých typů domácností v závislosti na jejich pracovním zařazení a posuzuje, zda je současná výše minimální mzdy motivující pro typizované domácnosti aktivně se zapojit na trhu práce v rámci standardního pracovního poměru. Zaměřuje se na nízkopříjmové domácnosti. Závěry simulací ukazují, že minimální mzda obecně není pro domácnosti motivujícím faktorem. Relativně největší stimul poskytuje, díky štědrým daňovým bonusům, domácnostem s dětmi. - Poznámky.

Magdaléna Svobodová

Odstraní novela směrnice EU o vysílání pracovníků v rámci poskytování služeb tzv. sociální dumping?

Právní rozhledy, Sv. 27, (2019) č. 1, s. 17-24

EU přijala v r. 2018 směrnici č. 2018/957/EU novelizující směrnici č. 96/71/ES o vysílání pracovníků v rámci poskytování služeb. Jejím cílem je primárně odstraňovat překážky volného pohybu osob a služeb a poskytnout vyslaným pracovníkům minimální standard sociální ochrany. Novelizovaná směrnice má prostřednictvím zpřísnění některých pravidel zajistit větší rovnováhu mezi volným pohybem služeb a ochranou práv vyslaných pracovníků, tedy odstranit tzv. sociální dumping. Autorka nejprve připomíná historii právní úpravy vysílání pracovníků v rámci volného pohybu služeb v EU. Dále rozebírá relevantní ustanovení směrnice č. 2018/957/EU a hodnotí, zda má nová úprava potenciál odstranit kritizovaný sociální dumping nebo alespoň snížit jeho míru. - Poznámky.

Martina Závodná

Sjednání "manažerské smlouvy" s jednatelem nebo členem představenstva

Právní rádce, Sv. 26, (2018) č. 12, s. 32-34

Autorka poukazuje na některé problémy přetrvávající i po vydání rozsudku velkého senátu Nejvyššího soudu ČR (sp. zn. 31 Cdo 4831/2017 z dubna 2018) ve věci souběhu pracovního poměru a výkonu funkce člena statutárního orgánu obchodní společnosti. NS dospěl k závěru, že člen statutárního orgánu může s obchodní korporací platně uzavřít na výkon své funkce "manažerskou" pracovní smlouvu dle zákoníku práce. Avšak bez ohledu na to, jakému právnímu režimu strany podřídí smlouvu

o výkonu funkce, jejich vzájemný vztah nadále zůstává vztahem obchodněprávním. Autorka nejprve shrnuje předcházející vývoj judikatury ohledně souběhu funkcí a dále představuje zmiňovaný rozsudek. Formuluje také doporučení řešení, které adekvátně odráží závěry rozsudku v praxi. - Poznámky. -- K nejnovějšímu rozsudku viz také DHK č. 3/2019, s. 36-39.

Norbert Häring

Verlorenes Jahrzehnt : Lohnentwicklung

Ztracených deset let : vývoj mezd

Handelsblatt, Jg. 2018, Nr. 233 (3.12.2018), S. 14

Navzdory zlepšující se hospodářské situaci od světové finanční krize v r. 2008 slabne podle Mezinárodní organizace práce (ILO) růst reálných mezd, a to jak na globální úrovni, tak i mezi státy skupiny G20. Tento vývoj je překvapivý zejména v USA a Evropě, kde navíc výrazně poklesla nezaměstnanost, přičemž ve Velké Británii nebo Itálii byly reálné mzdy v r. 2017 dokonce o pět procent nižší než v r. 2008. Na druhé straně si za stejné období dvojnásobně polepšili čínští zaměstnanci a o polovinu vzrostly reálné příjmy také Indům, Indonésanům nebo Turkům, byť i zde růstová dynamika zpomaluje. Na trajektorii poklesu reálných mezd jsou naopak mnohé lidnaté africké státy jako Nigérie nebo Egypt, což podle článku není dobrý signál ohledně prevence příčin migrace.

Karolína Sukupová

Zaměstnanost v EU na rekord

Statistika & my, Sv. 8, (2018) č. 11-12, s. 16

Stručný statistický pohled na úroveň zaměstnanosti v členských státech EU ve 2. čtvrtletí r. 2018. Autorka uvádí, že zaměstnanost se u většiny členů EU vrátila na předkrizové hodnoty a mnohde je i překonala. Česko ve zkoumaném období dosáhlo šesté nejvyšší míry zaměstnanosti (74,7 %), na prvním místě je Švédsko (77,4 %) následované Nizozemskem (77,0 %) a Německem (75,9 %). Státy na jihu EU mají obecně nižší zaměstnanost. -- K tématu viz také Statistika & my č. 1/2019, s. 32-33.

Zkrácené obsahy časopisů

Plné texty některých článků jsou zaměstnancům resortu financí dostupné v aplikaci Aktivní noviny

Práce a mzda

Sv. 67, (2019) č. 1

Jak provést roční zúčtování záloh a zúčtování daňového zvýhodnění za rok 2018 (s. 9-18) a související příspěvek na s. 19-21; Minimální a zaručená mzda dle zákoníku práce a prováděcích nařízení vlády od 1.1.2019 (s. 22-25); Změny v odměňování zaměstnanců a státních zaměstnanců v roce 2019 (s. 26-32); Zaměstnanecké akcie: právní možnosti a rizika (s. 33-37); Dopady legislativních změn do zdravotního pojištění od 1.1.2019 (s. 38-40).

Právo

Naděžda Šišková

Aktuální právní nástroje EU k posílení právního státu

Právní rádce, Sv. 26, (2018) č. 12, s. 56-60

Článek se zaměřuje na analýzu efektivity aktuálních právních nástrojů, jež má k dispozici evropské primární právo k posílení právního státu, včetně návrhů na zdokonalení stávající regulace. Autorka nejprve charakterizuje evropský unijní koncept právního státu a jeho význam pro fungování EU. Dále představuje proceduru soudního řízení na základě čl. 258 Smlouvy o fungování EU a zvažuje její meze (také v souvislosti s vývojem v Maďarsku). Jakou druhý prostředek k respektování právního státu uvádí politickou proceduru na základě čl. 7 SEU a její omezení. Následně seznamuje s "Novým postupem EU pro posílení právního státu" publikovaným v březnu 2014 Evropskou komisí ve formě sdělení. Ten je dalším mechanismem, jenž má pomáhat chránit dodržování hodnot EU a je zaměřený primárně na nalezení řešení prostřednictvím dialogu s dotčeným státem, nicméně byl přijat mimo rámec zřizovacích smluv. - Poznámky.

Achim Kirchfeld, Tim Johannsen-Roth

Das Unternehmensrechtsjahr 2018

Rok 2018 pohledem podnikového práva

Der Betrieb, Jg. 71, (2018) Nr. 51-52, příl. č. 4, S. 1-2

Přehled klíčových legislativních změn a judikatury v německém a unijním hospodářském, daňovém, obchodním, insolvenčním a pracovním právu za r. 2018, jež jsou relevantní pro německé podniky a kapitálový trh. Za klíčové normy v daném roce autoři považují obecné nařízení EU o ochraně osobních údajů (GDPR) a s ním související změny, jakož i návrh na implementaci směrnice o právech akcionářů (č. 828/2017/EU). -- K jednotlivým legislativním změnám a judikatuře podrobněji viz ostatní články v příloze.

Heike Anger

Gläserne Unternehmer : Publizitätspflichten

Průhledný podnikatel : zveřejňovací povinnosti

Handelsblatt, Jg. 2018, Nr. 239 (11.12.2018), S. 10

Studie profesorů práva Würzburgské univerzity R. P. Schenkeho a Ch. Teichmanna pro nadaci německých rodinných podniků (Stiftung Familienunternehmen) upozorňuje na možný nesoulad transparenčních povinností a ochrany osobních údajů v unijním právu. Právě majitelé rodinných podniků tak mohou být podle analýzy zvláště negativně postiženi veřejně přístupným transparenčním registrem. Konkurenceschopnost všech evropských firem také může oslabit zveřejnění zpráv o zisku a daňovém zatížení v rámci tzv. country-by-country reportingu, jak je chce navrhnout Evropská komise. Veřejný přístup k těmto informacím bez odpovídajících pravidel pro omezení jejich náhledu a práva na vznesení námítky nebo žádost o výmaz by rovněž podle studie zřejmě těžko obstál před judikaturou Soudního dvora Evropské unie. -- K tématu viz také komentář v DB sv. 71, (2018) č. 51-52, s. M26-M27.

Domitilla Vanni

In an ideal world who should carry the can for wrongdoing business? : a look at the global and the Italian context

Kdo by měl v ideálním světě nést následky za provinění při podnikání? : pohled na globální a italský kontext

Journal of financial crime, Vol. 25, (2018) No. 3, p. 859-869

Cílem článku je srovnání mezinárodní (evropské) legislativy proti hospodářské kriminalitě a legislativy, která platí v Itálii. Evropská unie identifikuje následující typy hospodářské kriminality: podvody, které ovlivňují finanční zájmy EU (tj. podvody týkající se evropských fondů a daní), pirátství a padělání, korupce, praní špinavých peněz a organizovaný zločin. Podstatná je zejména směrnice proti praní špinavých peněz. Itálie jako členský stát EU přejímá evropskou legislativu. Mezi slabiny italského přístupu k boji proti hospodářské kriminalitě patří např. nedostatky v oblasti sankcí. - Poznámky.

Ted C. Moorman

Kleptocracy and foreign corruption manifesting in illicit financial flows

Kleptokracie a zahraniční korupce vyjádřené ilegálními finančními toky

Journal of financial crime, Vol. 25, (2018) No. 3, p. 681-701

Autor se v článku zabývá tématy kleptokracie (tj. "vlády zlodějů") a korupce zahraničních veřejných představitelů jako problémů, které lze zařadit do širšího rámce finanční kriminality. Konkrétně je po úvodu do problematiky a definování základních pojmů vymezeno několik kategorií subjektů, které jsou součástí kleptokratických sítí: zdroje financování, subjekty usnadňující podplácení, kleptokraté včetně oligarchů a zahraničních představitelů, subjekty usnadňující utajení (např. identit, původu finančních prostředků) a instituce, které shromažďují finanční prostředky (mj. i banky). Možné finanční toky mezi jednotlivými subjekty jsou následně graficky ilustrovány. Součástí článku je rozhovor s 15 odborníky, kteří za nejproblematictější prvky kleptokratických sítí označují zahraniční příslušníky kleptokracie a zkorumpované zahraniční veřejné představitele. Významným bojovníkem proti zmíněným nežádoucím aktivitám je podle odborníků americké ministerstvo spravedlnosti. V závěru jsou nastíněny možné směry výzkumu v této oblasti v budoucnu. - Poznámky. -- K obtížnosti měření ilegálních finančních toků viz článek "Leaky borders: dirty money" v The Economist (č. 9128/2019, s. 62).

Vít Koupil

Mlčenlivost daňového poradce a trestní řízení : základní vymezení vztahu trestního řízení a mlčenlivosti daňového poradce

Bulletin Komory daňových poradců, Sv. 2018, č. 4, s. 66-71

Článek rozebírá problematiku mlčenlivosti daňového poradce a důkazů, které jsou zajišťovány v součinnosti s ním, tedy pravidel pro jeho výslech a zajišťování listinných důkazů a věcí. Autor uvádí, co zákon nepovažuje za porušení povinnosti mlčenlivosti ve vztahu k trestnímu řízení - jedná se o případy, kdy má daňový poradce povinnost oznámit spáchání trestného činu nebo povinnost jej překazit. Popisuje jednotlivé úkony trestního řízení, zejména výslech daňového poradce jako svědka, případně osoby podávající vysvětlení, dále pak výslech daňového poradce jako obviněného v trestním řízení. Rozebírá také problematiku zajišťování listin a důkazů, popř. domovní prohlídky a prohlídky nebytových prostor u daňového poradce. Autor zdůrazňuje, že rozsah povinnosti daňového poradce k součinnosti s orgány činnými v trestním řízení je oproti advokátům širší.

Radek Píša

Poskytování informací o platech - případová studie soudů na volném poli

Správní právo, Sv. 51, (2018) č. 8, s. 489-509

Článek představuje případovou studii týkající se poskytování informací o platech zaměstnanců veřejného sektoru, kterou od r. 2008 řeší české soudnictví. Podle názoru autora přitom soudy nepostupují při řešení této problematiky konzistentně a nevyřešil ji ani nálezn Ústavního soudu sp. zn. IV. ÚS 1378/16 z října 2017. Ten sice poskytování informací o platech na jednu stranu omezil, ale zavedl další dodatečné testy prováděné povinnými subjekty, takže celou záležitost z procesního hlediska dále zkomplikoval. V článku je nejprve popsán zrod relevantní právní úpravy spolu s potížemi při její novelizaci, dále je rozebrán "platový rozsudek" NSS z r. 2014 (sp. zn. 8 As 55/2012) a jeho klíčové závěry. Poté jsou analyzovány obstrukce některých povinných subjektů vzniklé po vydání dvou hlavních judikátů NSS. V závěrečné části se autor věnuje tzv. "platovému nálezu" ÚS z října 2017, který už tak komplikovaný přístup NSS dále zneprůhlednil. - Poznámky.

Tomáš Moravec

Práva duševního vlastnictví z pohledu insolvenčního práva

Obchodní právo, Sv. 27, (2018) č. 11, s. 413-420

Článek se zabývá otázkou vztahu insolvenčního práva a práva duševního vlastnictví, která se dostává do popředí s rozvojem moderních technologií, inovací a bankrotů několika nadnárodních společností v technologických oborech. Autor se věnuje vymezení práva duševního vlastnictví a majetkové podstaty a dále problematice soupisu majetkové podstaty a její správy ve vztahu k duševnímu vlastnictví. - Poznámky.

Thomas Rechberger

Právní osobnosti a odpovědnost autonomních systémů. díl III.

Právní rádce, Sv. 26, (2018) č. 12, s. 68-70

Závěrečný díl seriálu příspěvků věnovaného průmyslu 4.0 v kontextu problematiky odpovědnosti inteligentních robotů z pohledu současného práva. Zaměřuje se na otázky odpovědnosti provozovatele za škodu v kontextu rakouské, německé a české právní úpravy. Podrobněji rozebírá škodu způsobenou věcí a odpovědnost za škodu způsobenou vadou výrobku dle občanského zákoníku. Autor konstatuje, že v Česku sice existuje potřebný právní rámec ke zvládnutí výzev, které digitalizace právu přináší, tato právní úprava ale musí být právní praxí aktivně používána a tak skutečně přivedena k životu. - Poznámky.

Jiří Říha

Příslušnost soudu v přípravném řízení : možnosti a úskalí budoucí právní úpravy

Trestní právo, Sv. 22, (2018) č. 3, s. 9-19

Pohled na problematiku příslušnosti soudu pro rozhodování v přípravném řízení trestním a na alternativy i případná úskalí možných variant budoucí právní úpravy v připravovaném trestním řádu. Autor vychází z jednání pracovní skupiny Komise pro nový trestní řád z května 2018 a informuje o návrzích na změny navrhované úpravy. Rozebírá otázky, kdo bude pánem přípravného řízení a jaká role bude

svěřena soudní moci; jaký má být rozsah pravomocí soudce pro přípravné řízení; určení věcné a místní příslušnosti soudu pro přípravné řízení a dále formuluje některé problematické aspekty nového přístupu k místní příslušnosti soudu. V závěru předkládá paragrafové znění návrhu ustanovení o příslušnosti soudu k úkonům v přípravném řízení. - Poznámky.

Olga Pouperová

Rozhodnutí správního orgánu a jeho platnost

Správní právo, Sv. 51, (2018) č. 8, s. 510-524

Článek se věnuje institutu rozhodnutí ve smyslu správního řádu a zejména vymezení okamžiku vydání rozhodnutí, od kterého se odvíjejí některé významné účinky rozhodnutí. Autorka nejprve definuje podstatné znaky správního rozhodnutí a upozorňuje, že v doktríně ani praxi není vlastnost platnosti správního rozhodnutí chápána jednotně a není tudíž spojována s tímtož okamžikem. Dále rozebírá problematiku závaznosti správního rozhodnutí pro správní orgán, jež rozhodnutí vydal, i otázku, od kterého okamžiku se rozhodnutí správního orgánu stává platné a co tato platnost obnáší. Tyto otázky řeší také v porovnání s platností jiných veřejnoprávních aktů. - Poznámky.

Jan Hurdík

The right to be forgotten in the Czech Republic

Právo být zapomenut v České republice

Právník, Vol. 157, (2018) No. 12, příl. The Lawyer Quarterly No. 4/2018, p. 423-433

Shrnutí právní úpravy v oblasti ochrany osobních údajů se zaměřením na tzv. právo být zapomenut v českém právu. Autor charakterizuje omezení práva být zapomenut, právní prostředky k prosazování tohoto práva a možnost získat náhradu majetkové či nemajetkové újmy při narušení zkoumaného práva. Zabývá se také vlivem nedávného vývoje v oblasti ochrany osobních údajů v EU (GDPR) a vybraných evropských judikátů na úpravu práva být zapomenut v ČR, na praktickou užitečnost jeho implementace do českého práva i na rozhodovací praxi soudů v ČR (zejména kauza Google vs. Gonzáles). Následně rozebírá možné změny pojetí tohoto práva v připravovaném zákoně o ochraně osobních údajů. - Poznámky.

Thomas Ren

Viewing organised crime and terrorist organisations through the financial threats they pose to society

Pohled na organizovaný zločin a teroristické organizace prostřednictvím finančních hrozeb, které představují pro společnost

Journal of financial crime, Vol. 25, (2018) No. 4, p. 940-950

Jak terorismus, tak organizovaný zločin představují výraznou hrozbu pro národní bezpečnost. V minulosti byly oba pojmy chápány odlišně, vzhledem k postupnému vývoji však nemusí být oddělování těchto pojmů již žádoucí. Autor analyzuje oba typy trestné činnosti a jejich specifika (např. způsoby financování, motivy, aj.) a dochází k závěru, že vzhledem ke konvergenci terorismu i organizovaného zločinu již nemá smysl pojmy oddělovat. Finanční hrozby, které terorismus i organizovaný zločin představují pro společnost, jsou u obou nelegálních aktivit podobné. - Poznámky. -- Další články k této problematice viz s. 951-961 a 962-968.

Statistika. Demografie. Sociologie

Environmentální účty

Statistika & my, Sv. 8, (2018) č. 11-12, s. 32-33

Environmentální účetnictví sleduje vazby mezi životním prostředím a ekonomikou na různých úrovních. S využitím účetního rámce a konceptů národního účetnictví měří vlivy ekonomiky na životní prostředí, ale také jak životní prostředí přispívá k ekonomickému procesu. Environmentální účty jsou zaměřeny na specifické oblasti zájmu ochrany životního prostředí a lze je dělit na environmentální účty fyzických toků, účty environmentálních aktivit a souvisejících toků a účty environmentálních aktiv. Článek blíže představuje schéma environmentálního účetnictví a přibližuje činnost oddělení statistiky životního prostředí ČSÚ v oblasti sestavování environmentálních účtů a indikátorů. -- Článek je součástí tematické přílohy o statistice životního prostředí v ČR (s. 17-36).

Gerrit Manthei and Bernd Raffelhüschen

Migration and long-term fiscal sustainability in welfare Europe : a case study

Migrace a dlouhodobá fiskální udržitelnost systémů sociálního zabezpečení v Evropě : případová studie

FinanzArchiv, Vol. 74, (2018) No. 4, p. 446-461

V r. 2015 došlo k masovému přílivu migrantů do Evropy. V souvislosti s tím vyvstaly obavy, jaký dopad bude mít příchod tak velkého množství přistěhovalců na veřejné finance a na systémy sociálního zabezpečení. Autoři v článku na příkladu Německa a s pomocí generačního účetnictví analyzují tyto dopady. Dopady migrace jsou dvojí: demografický (věkový) efekt a strukturální efekt (efekt založený na kvalifikaci). První z účinků, který souvisí s věkovým složením příchozích osob, je pro ekonomiku pozitivní: během nynější migrační vlny přišli do Evropy zejména mladí lidé v produktivním věku, což by mělo Německu pomoci - země se potýká s prodlužující se délkou života a klesající porodností. Tento pozitivní účinek však může být zmírněn strukturálním efektem: cizinci často nemají potřebnou kvalifikaci a různé transfery jim poskytované do doby, než vstoupí na trh práce, zvyšují veřejné výdaje. Podle autorů převažují nyní negativní dopady. Evropa by proto podle nich měla zavést migrační politiku fungující na podobném principu, jako migrační politika v USA a Austrálii. - Poznámky.

Zdeněk Skalák, Václav Rybáček

Pension liabilities in the Czech Republic

Penzijní závazky v České republice

Statistika, Vol. 55, (2018) No. 3, p. 209-222

Demografický vývoj posledních desetiletí, finanční situace penzijních systémů vyspělých států a nezbytnost jejich změn vyústily v potřebu sestavení relevantních úhrnných dat o fungování systému průběžně financovaných dávek důchodového pojištění. Článek představuje výpočty celkových penzijních závazků v ČR za období 2011-2015 zveřejněné v r. 2018 Českým statistickým úřadem. Penzijní závazky vyjadřují hodnotu důchodových nároků domácností. Autoři prezentují metodologii jejich výpočtu a poté analyzují výsledky popsání ADL modelu penzijních závazků z hlediska jejich vývoje, struktury i v mezinárodním srovnání. Uvádějí, že zjištěné penzijní závazky na obsluhu prvního pilíře penzijního systému v ČR dosáhly na konci r. 2015 230 % HDP. Hodnota penzijních závazků je signálem potenciálního rizika veřejných financí, i když sama o sobě nemusí ukazovat udržitelnost penzijního systému. - Poznámky.

Účetnictví

Rebecca Nicolaidis, Richard Trafford and Russell Craig

Helping auditors identify deception through psycholinguistics

Pomoc auditorům při odhalování podvodů prostřednictvím psycholingvistiky

Journal of financial crime, Vol. 25, (2018) No. 4, p. 1062-1076

Psycholingvistika je oborem, který zkoumá vztah jazyka a myšlení. Některé poznatky z této vědní disciplíny mohou být využity i v oblasti auditu, konkrétně při určování rizika podvodu. Mezi konkrétní příklady projevů, které mohou poukazovat na podvod a které jsou v článku blíže komentovány, patří mimo jiné častější používání zájmen v množném čísle (místo zájmen v čísle jednotném); čtenější používání sloves spojených s pohybem, tj. "jít" či "běžet", a slov spojených s pozitivními emocemi, či změna gramatického času (mluvčí začne ve svém projevu podvědomě používat např. minulý čas v situaci, kdy by obvykle použil čas přítomný). - Poznámky.

Rüdiger Loitz

Kryptische Bilanzierung von Kryptowährungen

Nejasné bilancování kryptoměn

Der Betrieb, Jg. 71, (2018) Nr. 50, S. M4-M5

Třebaže jsou mnohými podniky i finančními úřady kryptoměny považovány za platební prostředek, do definice mezinárodních standardů účetního výkaznictví (IFRS) se zatím nevejdou. Podle komentáře by se tohoto problému měla ujmout Rada pro mezinárodní účetní standardy (IASB), která by měla přemýšlet o tom, jak do standardů zahrnout moderní finanční nástroje, a zároveň neztratit smysl pro realitu.

Milan Hrdý

Valuation standards for commercial banks in the financial theory and their analysis

[elektronický zdroj]

Standardy oceňování komerčních bank ve finanční teorii a jejich analýza

Prague economic papers, Vol. 27 (2018), No. 5, p. 541-553

Autor analyzuje různé metody, přístupy a modely oceňování komerčních bank. Při oceňování bank mohou být použity některé přístupy běžně používané k oceňování podniku, musí však být náležitě upraveny, aby odpovídaly specifickým vlastnostem bank. Výsledky analýzy naznačují, že nejvhodnější metodou je metoda porovnání ve skupině srovnatelných společností (market-based valuation), podmínkou je však dostupnost srovnatelné banky, popř. srovnatelných transakcí. V případě nesplnění této podmínky existují další vhodné metody, jako např. DDM (diskontování budoucích dividend) nebo DCFE (metoda diskontovaných peněžních toků plynoucích vlastníkům) v kombinaci s dalšími modely. Plný text dostupný z: [http://knihovna.mfcr.cz/earchiv/2019/02/Prague Economic Papers 5 2018_str 541-553.pdf](http://knihovna.mfcr.cz/earchiv/2019/02/Prague_Economic_Papers_5_2018_str_541-553.pdf)

Zkrácené obsahy časopisů

Plné texty některých článků jsou zaměstnancům resortu financí dostupné v aplikaci Aktivní noviny

Auditor

Sv. 25, (2018) č. 10

Usnesení XXVI. Sněmu komory auditorů ČR konaného 20. listopadu 2018 v Praze (s. 11); Priority činnosti Komory auditorů ČR na období 2019-2020 (s. 12-13); Výsledky voleb na XXVI. sněmu KA ČR (s. 13-14); Jak probíhal XXVI. sněm auditorů (s. 15-20); Zpráva o činnosti Výkonného výboru: z vystoupení prezidentky Komory auditorů ČR Ireny Liškařové (s. 20-22).

Účetnictví v praxi

Sv. 23, (2019) č. 1

Daňové a účetní novinky od 1.1.2019 (s. 4-8); Změny ve mzdové oblasti od 1.1.2019 (s. 9-13); Specifika DPH u osobní letecké přepravy z pohledu letecké společnosti (s. 16-18); Paušální výdaj na dopravu v daňovém přiznání za rok 2018 a v roce 2019 (s. 19-26); Příklady využití Interpretací Národní účetní rady (s. 31-40).

Veřejná správa

Josef Hlavička, Csaba Csorba

Aplikace zahraniční metody hodnocení Best Value Approach/Best Value Procurement v českém prostředí

Veřejné zakázky, Sv. 2018, č. 5, s. 51-53

Bližší k hodnocení nabídek v zadávacím řízení podle necenových hodnotících kritérií. Autoři uvádějí, že nepočitatelná kritéria, která mohou mít výrazný dopad na kvalitu plnění, jsou zadavateli mnohdy nesprávně používána. V příspěvku představují postupy hodnocení kvality zahraniční inovativní metodou BVA/BVP (Best Value Approach/Best Value Procurement), která se poměrně zásadně liší od dosavadních českých metod hodnocení kvality plnění. Charakterizují principy, ze kterých metoda BVA/BVP vychází, a dokládají její uplatnění v pilotním projektu SŽDC (předběžná tržní konzultace a její zohlednění v zadávací dokumentaci). Zdůrazňují, že použitá metoda by zadavateli měla umožnit výběr nejlepšího dodavatele z dostupných a uvolněním tlaku na nejnižší nabídkovou cenu také dosáhnout plnění předmětu veřejné zakázky za rozumných podmínek. - Poznámky.

Ondřej Štrup

Kam by měla směřovat správa nemovitostí a majetku ve veřejné správě?

Veřejné zakázky v praxi, Sv. 7, (2019) č. 1 (leden), s. 38-41

Autor upozorňuje na některá rizika správy nemovitostí a majetku ve veřejné správě a doporučuje vhodná opatření a postupy, jak zlepšit systém jeho správy a evidence. Vychází z platných standardů řízení facility managementu služeb. Rozebírá také problematiku výběru dodavatele služeb dle současného zákona o zadávání veřejných zakázek (ZZVZ) s cílem získat kvalitní službu i některá úskalí současných výběrových řízení. Poté identifikuje hlavní specifika zadávaných služeb a vyvozuje doporučení pro případné změny ZZVZ.

Natálie Polášková, Martina Bufková Rychecká

Prokazování kvalifikace zahraničního dodavatele dle ZZVZ

Veřejné zakázky v praxi, Sv. 7, (2019) č. 1 (leden), s. 14-17

Příspěvek rozebírá aplikační problémy spojené s problematikou prokazování kvalifikace zahraničního dodavatele a kvalifikace získané v zahraničí v oblasti zadávání veřejných zakázek. Autorky nejprve představují odborné názory publikované v rámci komentářů k zákonu o zadávání veřejných zakázek č. 134/2016 Sb. Dále rozebírají vztah evropské zadávací směrnice a směrnice o uznávání odborných kvalifikací i jejich aplikaci na problémy prokazování kvalifikace osob vykonávajících regulovanou činnost. Uvádějí, že zadavatel by neměl předem v rámci prokazování kvalifikace od dodavatele požadovat prokázání a předložení dokladů prokazujících oprávnění k výkonu regulované činnosti na území ČR, ale je možno si tuto podmínku stanovit jako smluvní ve smlouvě na plnění veřejné zakázky.

SDEU: Zadavatel je oprávněn v otevřeném řízení stanovit minimální hranici bodů kvalitativního hodnocení a nabídku, která jí nedosáhne, vyloučit z výběrového řízení

Veřejné zakázky, Sv. 2018, č. 5, s. 10-11

Seznámení s rozhodnutím Soudního dvora EU C-546/16 ze září 2018 ve věci Montte SL v. Musikene. Soud rozhodoval o předběžné otázce, zda evropská směrnice č. 2014/24/EU o zadávání veřejných zakázek brání takovému způsobu výkladu a použití národní úpravy, podle nichž veřejní zadavatelé mohou v zadávací dokumentaci v otevřeném řízení stanovit kritéria pro vyloučení nabídky, která nedosáhne v hodnocení předem určeného minimálního počtu bodů. SDEU takový výklad a postup zadavatele potvrdil jako možný.

Zkrácené obsahy časopisů

Plné texty některých článků jsou zaměstnancům resortu financí dostupné v aplikaci Aktivní noviny

Moderní obec : odborný časopis pro veřejnou správu

Sv. 25, (2019) č. 1

Stavební právo čeká další rekonstrukce. Bude už konečná? (s. 18-19); E-government stále více v centru pozornosti municipality i vlády - strategie Digitální Česko (s. 23); Stát ušetří. Přestupků přibude. Jak moc však budou bity obce? - názory na zvýšení hranice trestnosti krádeže na deset tisíc korun (s. 36-38); Jak velké jsou obce v České republice? (s. 40-41); Meziobecní spolupráce a veřejné zakázky - k programu konference (s. 43); Tomáš Machurek: Zadávání veřejných zakázek je legislativně i judikturně čím dál sofistikovanější oblastí práva, k níž nelze přistupovat rutinně (s. 44-45); Platové třídy sociálních pracovníků ve veřejné správě (s. 54-55).

Moderní obec : odborný časopis pro veřejnou správu

Sv. 25, (2019) č. 2

K odpovědnosti starosty či zastupitele v kontextu povinnosti vedení účetnictví obce (s. 17-19); Stát loni hospodařil s přebytkem (s. 20); Obce našly řešení, které na jejich území sníží množství odpadů (s. 34-35); Klára Dostálová: Na úrovni resortů a regionů je už zmapováno více než 17 tisíc projektových záměrů - financování z evropských zdrojů (s. 39-43); V čem spočívá oznamovací povinnost veřejných funkcionářů podle zákona o střetu zájmů (s. 56); Jak správně postupovat při anonymizaci informací poskytnutých podle zákona č. 106/1999 Sb. (s. 59).

Veřejná správa

Sv. 30, (2019) č. 1

Jaroslav Kubera: Dobrá vlastnost občanů této republiky je, že se umíme vypořádat s každou situací (s. 2-5); Obce si v roce 2019 na státním příspěvku polepší o 850 milionů korun (s. 6-7); Komunikace s občany je pro obec důležitá, ve Studénce ji zvládají na jedničku (s. 8-9); Podpora brownfieldů v Česku (s. 10); Proběhlo česko-slovenské jednání k vybraným výzvám veřejné správy (s. 11); Jan Papajanovský: Nebýt učitele dějepisu, nebyl bych dnes starostou (s. 12-15); Obora Obelisk pumpuje do vzduchu tisíce litrů vody (s. 16-19); Jan Záhořík: Etiopie zažívá „pražské jaro“ (s. 20-23); Evropa musí konečně říci NE africkým diktátorům, říká potomek posledního etiopského císaře (s. 24-25); Quo vadis: K čemu a jak používají makroevaluace Evropská unie a její členské země? (s. 26-29).

Veřejná správa**Sv. 30, (2019) č. 2**

Kroniky jako součást identity obce. Zájem o ně po anarchii začátku 90. let obnovila až soutěž Vesnice roku (s. 2-3); Jindřich Josef Turek: Mám štěstí, že mohu dělat to, co mě baví (s. 4-5); Reformu přestupkového práva čeká dílčí novelizace (s. 6-8); Vyhodnocení dozoru nad zákonností obecně závazných vyhlášek v roce 2018 (s. 10-13); Projekt sekce pro státní službu má za sebou další důležitý rok (s. 15-18); Nelehký úkol před Rumunskem - předsednictví v Radě EU (s. 20-21); Kdo má v obci na starosti její prostředí? (s. 22-23); Stromy v chytrém městě... proč je stále týráme?! (s. 24-28); Pravomoci starosty obce (s. 29).

Veřejné finance. Rozpočet

Michael Peel, James Shotter

Brussels urged to suspend funds for Czech PM's business**Brusel vyzván k pozastavení dotací z unijských fondů pro firmu českého premiéra**

Financial Times, Vol. 2018, No. 39964 (14.12.2018), p. 2

K usnesení Evropského parlamentu, které vyzývá Evropskou komisi k pozastavení vyplácení dotací z rozpočtu EU firmám českého konglomerátu Agrofert. Tato korporace se nacházela ve vlastnictví ministra financí a později premiéra ČR A. Babiše a v r. 2017 byla v souladu s národní legislativou převedena do tzv. svěřenského fondu. Evropský parlament se nicméně domnívá, že premiér Babiš nadále zůstává "konečným beneficentem" a je tak ve vztahu k unijským dotacím ze strukturálních a investičních fondů ve střetu zájmů.

Jan Sedláček

Co přinesla novela velkých rozpočtových pravidel žadatelům o dotaci. (I.)

Veřejné zakázky v praxi, Sv. 7, (2019) č. 1 (leden), s. 45-48

Problematika aplikace správního řádu na řízení o žádosti o dotace v souvislosti s novelou tzv. velkých rozpočtových pravidel č. 367/2017 Sb. Autor nejprve představuje judikatorní vývoj vedoucí k umožnění příjemcům dotací využít řádné opravné prostředky upravené správním řádem v případě, kdy poskytovatel nevyhoví žádosti o dotaci, případně ji vyhoví jen zčásti. Dále přibližuje změny pravidel, které měly proces poskytování dotací vyjasnit, zpřehlednit a ve výsledku zjednodušit (zavedení jednostupňového správního řízení, vyloučení opravných prostředků proti rozhodnutí, správní žaloba podle § 65 soudního řádu správního v případě nevyhovění žádosti o dotaci, zvýšení nároků na rozhodnutí poskytovatele dotace, odůvodnění rozhodnutí aj.).

Debtor alive**Dlužník žije**

The Economist, Vol. 430, (2019) No. 9126, p. 79

Spojené státy se zadlužují výrazně více než v minulosti. I mezi ekonomy se mění názor na veřejné zadlužení: zatímco dříve převažoval pohled, že jakékoli zvýšení výdajů by mělo korespondovat s růstem daní, nyní již nejsou názory odborníků jednoznačné. Dřívější obavy z vytěšňovacího efektu (nahrazení soukromých výdajů veřejnými) nejsou v době klesajících úrokových sazeb aktuální. Na příkladu Japonska je zřejmé, že ani obrovské zadlužení nemusí ve vyspělých zemích odradit investory. Podle ekonomů Oliviera Blancharda může být obsluha státního dluhu snazší, pokud tempo hospodářského růstu převyšuje úrokovou sazbu vládních dluhopisů. Státy si samozřejmě nemohou půjčovat neomezeně: pokud je peněz v oběhu příliš a výdaje domácností překročí produkční kapacitu ekonomiky, hrozí zrychlování inflace. V uplynulém desetiletí se však rozvinuly až nadměrné obavy ze zadlužení, což vedlo k nedostatečné stimulaci ekonomik ze strany států. Nyní mohou mít státy při podpoře ekonomik, které se ocitly v nesnázích, volnější ruce.

Michal Tuláček

Vliv Senátu na veřejné rozpočty

Správní právo, Sv. 51, (2018) č. 8, Legislativní příl. č. 3-4/2018, s. cix-cxxxi

Senát Parlamentu ČR zákon o státním rozpočtu neschvaluje. Autor se zabývá teoretickou otázkou, jaký je, byť i nepřímý, vliv Senátu na veřejné rozpočty a zda je vyloučení jedné parlamentní komory

z projednávání rozpočtu obvyklé, ať už historicky na území dnešní ČR nebo v mezinárodním srovnání. Při komparaci ústavního zakotvení vlivu druhé komory na podobu státního rozpočtu z historického hlediska jsou předmětem srovnání jednotlivé československé ústavy, které zakotvovaly dvoukomorový parlament. Při komparaci z mezinárodního hlediska je zkoumáno zakotvení rozpočtové pravomoci v současné právní úpravě vybraných států (USA, Německo, Francie, Polsko, Velká Británie, Kanada, Nizozemsko, Rumunsko a Rakousko). Následně autor provádí posouzení vlivu Senátu ČR na veřejné rozpočty (státní rozpočet, státní fondy, místní rozpočty). - Poznámky. -- Reakci přináší příspěvek M. Sylly na s. cxxxii-cxlii.

Zdravotnictví

Jan Mertl

Evoluce českého veřejného zdravotního pojištění

Pojistné rozpravy, Sv. 2018, č. 35, s. 64-71

Český systém veřejného zdravotního pojištění vznikl na začátku 90. let 20. století ve snaze transformovat socialistické zdravotnictví. Autor postupně rozebírá problematiku financování zdravotnictví a vývoje počtu zdravotních pojišťoven i dostupnosti zdravotní péče. Představuje univerzální část systému financování zdravotnictví ve vyspělých státech, požadavky na něj a dokládá kontroverze mezi univerzální a volitelnou částí systému v českém veřejném zdravotním pojištění. Dále se zaměřuje na schémata financování volitelné zdravotní péče propojená s jejím poskytováním v ČR. Shrnuje přínosy a slabé stránky předplacených programů zdravotní péče. V závěru formuluje některá doporučení v oblasti zdravotního pojištění do budoucna. Plný text dostupný z: <http://www.pojistnerozpravy.cz/archiv>

Nicole F. Stowell, Martina Schmidt, Nathan Wadlinger

Healthcare fraud under the microscope : improving its prevention

Podvody ve zdravotnictví pod mikroskopem : zlepšení prevence

Journal of financial crime, Vol. 25, (2018) No. 4, p. 1039-1061

Podvody ve zdravotnictví jsou čím dál větším problémem po celém světě, Spojené státy nevyjímaje. Tato nekalá činnost zatěžuje i veřejné finance. V USA jsou podvody ve zdravotnictví neustále sofistikovanější a často jsou kombinovány i s jinou trestnou činností (mj. s praním špinavých peněz). Autoři v článku předkládají statistiky počtu podvodů ve zdravotnictví v USA, následně rozebírají jednotlivé typy podvodů, uvádějí související legislativu a na závěr poskytují doporučení pro různé subjekty, jak podvodům předcházet. Mezi podvody zmiňované v článku patří: podvody související s nesprávným vykazováním a účtováním poskytnuté péče, uplácení, krádež identity pacienta a její následný prodej na černém trhu, podvody související s Medicaid a Medicare, provádění nadbytečných procedur a další podvody v nemocnicích, či podvody, do kterých jsou zapojeny farmaceutické firmy. - Poznámky.

Životní prostředí

Solomon Hsiang and Robert E. Kopp

An economist's guide to climate change science

Průvodce vědeckými poznatky o klimatických změnách pro ekonomy

The Journal of economic perspectives, Vol. 32, (2018) No. 4, p. 3-32

Lidská činnost přispívá ke změnám přírodních systémů po tisíciletí. Ze všech zásahů se však svými dopady vymyká produkce emisí oxidu uhličitého, která nevede pouze ke globálnímu oteplování, ale ovlivňuje i další skutečnosti a jevy (např. objem vody v oceánech, povodně, aj.). Někteří ekonomové se podle autora tématem klimatických změn nezabývají kvůli nedostatku znalostí v oblasti přírodních věd. Účelem článku je úvod do problematiky klimatických změn pro ekonomy. V článku jsou dále zmíněny klíčové oblasti, kde mohou ekonomové v boji proti klimatickým změnám pomoci. Podstatná je zejména oblast prognózování. - Poznámky. -- Další příspěvky k tématu klimatických změn viz s. 33-52 (Quantifying Economic Damages from Climate Change) a 53-72 (The Cost of Reducing Greenhouse Gas Emissions).

Životní úroveň

Lucy Page and Rohini Pande

Ending global poverty : why money isn't enough

Ukončování světové chudoby : proč peníze nestačí

The Journal of economic perspectives, Vol. 32, (2018) No. 2, p. 173-199

Počet lidí žijících pod hranicí extrémní chudoby se v posledních desetiletích výrazně snížil. Jak ale extrémní chudobu zcela odstranit? Autorky ve svém příspěvku uvádějí argumenty, proč tradiční přístup (zaměření se na hospodářský růst a přerozdělování zdrojů ve prospěch chudých) nebude stačit na úplné odstranění chudoby do r. 2030. Podle autorek je třeba investovat do tzv. neviditelné infrastruktury, kam spadá např. zdravotnictví, školství či informační struktura. Mezinárodní rozvojová spolupráce by se měla soustředit na posilování úlohy samotných států a jejich institucí. - Poznámky. -- Další článek k tomuto tématu viz s. 201-226.

Diego Comin, Martí Mestieri

If technology has arrived everywhere, why has income diverged?

Proč se příjmy rozešly, pokud technologie dorazily všude?

American Economic Journal: Macroeconomics, Vol. 10, (2018) No. 3, p. 137-178

Článek je věnován vývoji přenosu technologií mezi zeměmi v průběhu 19. a 20. století. Autoři dokládají, že zatímco zaostávání chudších zemí v přijímání nových technologií se v průběhu času snížilo, prohloubilo se oproti bohatším zemím v míře využití těchto technologií. Vývoj agregátní produktivity, jenž vychází z těchto trendů, se přitom podobá vývoji distribuce světového příjmu v posledních dvou staletích. Zatímco zvětšování příjmové nerovnosti mezi zeměmi v 19. století lze z významné části vysvětlit na základě rozdílů v přijímání technologií, ve 20. století ho lze do značné míry připisovat zvětšujícím se rozdílům v intenzitě využití těchto technologií. - Poznámky.

Kamila Turečková, Ivona Buryová

Sociální příjmy jako nástroj snižování příjmové nerovnosti v České republice

Fórum sociální politiky, Sv. 12, (2018) č. 6, s. 11-15

Autorky představují sociální příjmy jako prostředky sociální politiky státu ke snižování příjmové nerovnosti ve společnosti. Nejprve charakterizují jednotlivé typy sociálních příjmů, faktory, které je ovlivňují, i jejich rozložení ve společnosti. Poté zkoumají vliv sociálních příjmů na příjmovou nerovnost v české společnosti prostřednictvím analýzy Lorenzovy křivky a vývoje indexu příjmové nerovnosti měřené metodou směrodatné odchylky v letech 2005-2016 s využitím dat ČSÚ. Prokazují, že vyplácené dávky sociálního zabezpečení narovnal během sledovaného období příjmovou nerovnost a snížili příjmovou diferenciaci mezi jednotlivými sociálními skupinami, a kvantifikují tento vliv.

Bert Losse, Sophie Crocoll

Wer wird das nächste München?

Které město bude dalším Mnichovem?

WirtschaftsWoche, Jg. 2018, Nr. 46, S. 32-40

Velký test měst časopisu WirtschaftsWoche ukazuje, kde se dá v Německu nejlépe žít, pracovat a investovat. Tabulky s pořadím 71 největších německých měst podle faktorů týkajících se práce, hospodářství, nemovitostí, kvality života, výzkumu a kreativních služeb. V r. 2018 opět vyhrál s velkým náskokem Mnichov. Řada měst, která v žebříčku stoupla, však dokazuje, že mohou díky chytré politice ekonomické rozdíly dohnat.

Ostatní

Alan Doig

Implementing national policing agendas and strategies for fraud at local level

Implementace národních dohledových agend a strategií týkajících se podvodů na místní úrovni

Journal of financial crime, Vol. 25, (2018) No. 4, p. 984-996

V r. 2006 byla ve Velké Británii vydána zpráva "Fraud Review", v níž byla uvedena řada doporučení, jak zlepšit boj proti podvodům (v návaznosti na další opatření a předchozí zprávu, která identifikovala

problémy v této oblasti). Součástí Fraud Review byl mimo jiné vznik nových specializovaných úřadů, propagace příkladů dobré praxe, vytvoření národní strategie pro boj s podvodem, aj. Autor v článku analyzuje, k jakým pokrokům a opatřením došlo v Británii v oblasti boje proti podvodům od doby vydání zprávy. Na regionální úrovni jsou identifikovány přetrvávající nedostatky, např. při přidělování případů k vyšetřování jednotlivým policejním jednotkám.

Zkrácené obsahy časopisů

Plné texty některých článků jsou zaměstnancům resortu financí dostupné v aplikaci Aktivní noviny

Ekonom : týdeník Hospodářských novin

Sv. 63, (2019) č. 3

Realitní investice už lákají i Čechy - téma čísla o výnosnosti investic do nemovitostí (s. 10-17); Máme štěstí, že jsme od Číny daleko - rozhovor s Vilémem Semerákem z Institutu ekonomických studií o Číně (s. 20-27); Babiš jako reklama na trusty. Zájem o ně v Česku roste - svěřenské fondy (s. 32-33); Dluhopisy Republiky jdou na dračku, i když nejsou příliš výhodné - prodej státních dluhopisů emitovaných při příležitosti stého výročí založení Československa (s. 34-35); Češi se více bojí státu. Začínají přiznávat zatajené daně - opravná a dodatečná daňová přiznání (s. 46-47).

Ekonom : týdeník Hospodářských novin

Sv. 63, (2019) č. 4

Česko v zajetí byrokracie - téma čísla (s. 10-15) a související článek o digitalizaci veřejné správy na s. 16-17; Černé labutě? Realita úplně stačí - rozhovor s předsedkyní Národní rozpočtové rady E. Zamrazilovou o struktuře českých rozpočtů, měnové politice a důchodové reformě (s. 18-25); Před sto lety Češi vyhráli svoji poslední ekonomickou válku - sedmidenní válka o Těšínsko (s. 38-39); ČNB platí desítky miliard spekulantům s korunou (s. 40-41); V boji s příští recesí budou Americe chybět zbraně - pohled profesora ekonomie J. B. Delonga (s. 44-45); I ztracený dopis mohou úřady pokládat za doručený - fikce doručení (s. 54-55).

Ekonom : týdeník Hospodářských novin

Sv. 63, (2019) č. 5

Trochu si hrajeme na boha - rozhovor s kybernetikem Janem Romportlem o přínosech umělé inteligence (s. 18-25); Česko hledá inspiraci v Německu. Rodinné firmy dostanou zelenou - legislativní uznání rodinných podniků v ČR (s. 26-28); Praha by bez ekonomických migrantů zkolabovala - pracující cizinci v hlavním městě (s. 30-31); Žluté vesty ukazují, jak chabý mají Francouzi smysl pro realitu - úvaha J. Tirola o tlaku na hospodářské reformy ve Francii (s. 36-37).

Ekonom : týdeník Hospodářských novin

Sv. 63, (2019) č. 6

Jak se Čechům žije za konjunktury - téma čísla o vývoji nákupů, úspor, zadluženosti a průměrných mezd (s. 10-17); Drahé bydlení v Česku: meziroční růst cen bytů v Česku patřil ve třetím kvartálu 2018 mezi nejvyšší v Evropě - infografika ukazuje růst cen bydlení v ČR a EU, ceny nemovitostí ve vybraných evropských metropolích a dostupnost vlastního bydlení (s. 26-27); Dubaj se léčí ze závislosti na ropě. Nahrazují ji peněženky turistů (s. 28-30); Dluhová brzda začne brzdit obce. Problém představuje pro vesnice i Prahu - dopady zákona o rozpočtové odpovědnosti (s. 32-34); Patentový úřad přestal zamítat shodné ochranné známky. Firmy si je musí ohlídat samy (s. 46-47).

Euro : ekonomický týdeník

Sv. 2019, č. 3

Postavíme, nebo zastavíme: koalice slibuje, že klíčové dopravní stavby brzdit nebude. Které to ale jsou - téma čísla (s. 12-14) a související rozhovor s náměstkem pražského primátora pro dopravu A. Scheinherrem (s. 15-16); Český kapitál v úzkých: tradiční strojírenské podniky propouštějí. Smrtící koktejl je namíchan z růstu mezd, posilování koruny a zatím ještě mírného navyšování úroků (s. 28-29); Ekonomické dějiny velrybářství - makroekonomický pohled M. Zámečnicka (s. 42-43) a související příspěvek na s. 30-31.

Euro : ekonomický týdeník**Sv. 2019, č. 4**

Vidím město veliké: před 97 lety vznikla Velká Praha. Ke "staré" Praze se připojilo 37 obcí včetně dosud samostatných měst - Vinohrad, Žižkova, Karlína a Smíchova - téma čísla o demografii (s. 17-19); Pravidla bankrotu: předluženosti Čechů si už všímají i zahraniční média (s. 20-21); Rozpočtový zázrak z Bruselu: loňské hospodaření státu skončilo překvapivým přebytkem a ministerstvo financí se za něj patřičně pochválilo (s. 22-24); Svěřené Česko: Češi se zbláznili do uklízení majetku. Svěřenských fondů je přes tisíc tři sta, nahrává jim dědictví i obavy z krize (s. 24-25); Svatojiřský debakl: britská parlamentní bouře znamená, že spořádaný odchod z Evropské unie se vzdálil. Posílily naděje na setrvání v EU - i na brexit bez dohody (s. 28-29).

Euro : ekonomický týdeník**Sv. 2019, č. 5**

Otroci dotací: Agrofert není jediná firma v Česku, která staví byznysový model na polykání dotací. Ale nikde jinde se nesetkáváme s tak výrazným střetem zájmů - téma čísla o dotacích a veřejných podporách (s. 10-16); Sněmovna vykostila služební zákon: ministři mají zpátky moc nad úředníky (s. 18); Hitparáda slepých uliček: tak už zase chystáme penzijní reformu. Ministryně Maláčová kvůli tomu vybírá další komisi. Bude to zase střelba mimo cíl jako vždycky? (s. 34-35) a související úvaha M. Zámečnicka na s. 46-47; Jako moskyti: před 100 lety vypukl československo-polský konflikt o Těšínsko (s. 48-52).

Euro : ekonomický týdeník**Sv. 2019, č. 6**

Konec výchovy ke slušnosti: města už nemohou zakazovat lidem posedávat na zdích nebo schodech. Podle ústavních soudců sedací vyhlášky omezují svobodu pohybu (s. 26-27); Mráz přijde z Peking: klíčové ukazatele napovídají, že světovou ekonomiku čeká ochlazení (s. 34-35); Když všichni nekradou: odškodněním za neoprávněné zajišťovací příkazy by to nemělo skončit - komentář P. Párala (s. 43); Zkouška orchestru, než začne stoupat voda: německá konjunktura je už poměrně dlouho spolehlivým barometrem vývoje hospodářství v Česku. Nejvyšší čas připravovat se na horší časy - makroekonomický komentář M. Zámečnicka (s. 44-45); Přidušené banky se budou bránit: v tržní ekonomice je imperativem pro finanční instituce princip ekvivalence mezi příjmy a výdaji - problematika předčasného splacení hypotečního úvěru (s. 51).

Hospodářské noviny**Sv. 63, (2019) č. 11 (16.1.2019)**

Brexit uvrhl Británii do chaosu: britský parlament odmítl dohodu o vystoupení z Evropské unie (s. 1); Maláčová chce, aby stát hradil alimenty za všechny neplatiče. Babiš plošnou variantu odmítá - více o balíčku na podporu rodiny předloženém ministryní práce a sociálních věcí (s. 3) a související komentář na s. 9; Evropská komise chce od roku 2025 zrušit jednomyslné hlasování o daních - plán na zrušení veta v evropských daňových otázkách (s. 7).

Hospodářské noviny**Sv. 63, (2019) č. 15 (22.1.2019)**

Poslanci hodlají vzdor Senátu schválit "své" oddlužení - schvalování novely insolvenčního zákona (s. 4) a související komentář na s. 7; Zpomalení Číny pocítí celý svět: druhá největší ekonomika světa se snaží modernizovat a vypořádat se s obchodní válkou s USA. Zpomalení ale ohrožuje i růst v Evropě (s. 14); EU se pře o "daň" z internetových odkazů a Google už pohrozil, že omezí zobrazování článků - nová pravidla ochrany autorských práv, daň z odkazu (s. 15); Brexit: investoři sází na nadnárodní firmy - vývoj na britském akciovém trhu (s. 18).

Hospodářské noviny**Sv. 63, (2019) č. 20 (29.1.2019)**

Daň i odvody na pojistném má vyřešit jedna platba: za méně papírování si živnostníci připlatí (s. 1) a související články na s. 4 a 9; Británie před brexitem: blížící se odchod Británie z EU postihne nejenom vzájemný obchod. Slabší příliv pracovních migrantů bude znamenat velké potíže například i pro britské zdravotnictví - infografika, "brexodus" (s. 2); Recko se po ukončení záchrany vrací na finanční trh - příprava emise pětiletých řeckých státních dluhopisů (s. 14); Banky zvyšují úroky u vkladů, na inflaci to však nestačí (s. 17).

Hospodářské noviny**Sv. 63, (2019) č. 21 (30.1.2019)**

Soud opět krotí berní úředníky: za drobná pochybení při čerpání dotací nesmí přijít likvidační tresty - více k rozsudku NSS o nepřiměřeném postupu finančního úřadu v kauze města Krnov (s. 1); Stát určí, co jsou sociální podniky. Pak je podpoří - návrh zákona o sociálních podnicích (s. 4); České firmy čekají dobrý rok (s. 12); Senát projedná novinky v odpočtech na výzkum - daňové odpočty na výzkum a vývoj (s. 16); Výstavba družstevních bytů se vrací do módy (s. 17).

Hospodářské noviny**Sv. 63, (2019) č. 24 (4.2.2019)**

Berňák přiznal odměny za přisnost: úředníci si doměřením daně mohli přivydělat i desítky tisíc korun (s. 1), související článek Berňák se potýká s dědictvím přísného šéfa Janečka (s. 4) a komentář na s. 10; Návrh stavebního zákona je hotov, výstavba by se měla zásadně zrychlit - záměr nového stavebního zákona (s. 3); Christian Sewing dostal Deutsche Bank do zisku, ta ale stejně míří k nucené fúzi s Commerzbank (s. 7); Volný obchod s Japonskem: vzniká největší zóna bezcelního obchodu na světě. Na dohodě mezi EU a Japonskem vydělají i české firmy (s. 11).

Hospodářské noviny**Sv. 63, (2019) č. 6 (9.1.2019)**

Měsíc navíc za podání digitálního daňového přiznání - poslanecký návrh novely daňového řádu (s. 3); Rejstřík skutečných majitelů zatím zeje prázdnotou: firmy povinnost nahlásit své vlastníky ignorují. V zákoně za to chybí sankce a rejstřík navíc nefunguje správně (s. 15); V Praze se prodávají stále dražší byty. Metr stojí už 112 tisíc korun - cenový vývoj novostaveb a pražské rezidenční projekty (s. 17).

Hospodářské noviny**Sv. 63, (2019) č. 9 (14.1.2019)**

Inflace dál požírá vklady na účtech: zatímco hypotéky zdražují, peníze uložené v bankách ztrácí hodnotu - inflace versus úročení vkladů v ČR (s. 1); Den D pro brexit: britský parlament má hlasovat o dohodě s EU (s. 2) a komentář na s. 7; Zdanění občerstvení ve vlacích zatěžuje firmy a státu bere miliony (s. 4); Světovou banku dočasně řídí Georgijeová, její předchůdce podlehl tlaku Trumpa (s. 7).

Unes - účetnictví neziskového sektoru**Sv. 17, (2019) č. 1**

Některé daňové souvislosti svěrenských fondů (s. 17-21); Rada pro veřejný dohled nad auditem a její hlavní úkoly - 2. část (s. 22-27).

MINISTERSTVO FINANCÍ
Odbor Provoz ICT
Oddělení Informační podpora a knihovna

Přehled nových knih

Přehled nových knih

Daně.....	56
Ekonomické vědy. Ekonomie	56
Finance. Bankovníctví. Měnový systém	56
Hospodářská situace a politika. Řízení. Výroba. Služby. Ceny.....	57
Informatika. Počítače	58
Obchod. Cla. Mezinárodní finance	58
Podnik a podnikání.....	59
Pozemky a nemovitosti. Bytové hospodářství	59
Práce. Zaměstnanci. Zaměstnavatelé	59
Právo.....	59
Statistika. Demografie. Sociologie.....	60
Účetnictví	60
Veřejná správa.....	61
Veřejné finance. Rozpočet	61
Ostatní	62

Daně

29232

Petra Ptáčková Mísařová, Milena Otavová

Daň z příjmů srozumitelně

Ostrava : KEY Publishing, 2018, 168 stran : tabulky

Výklad základních pojmů. Principy zdaňování fyzických a právnických osob. Odpisování hmotného a nehmotného majetku. Daňový režim jednotlivých výnosů plynoucích z cenných papírů a podílů. Daňové aspekty některých operací s podnikem. Specifické případy zdaňování některých typů poplatníků. Teoretický výklad je doplněn o řešené příklady. Publikace byla zpracována podle právního stavu k 1.1.2018. - 2. aktualizované vydání - ISBN: 978-80-7418-295-2 (brožováno)

Ekonomické vědy. Ekonomie

29252

Robert Holman

Makroekonomie : středně pokročilý kurz

V Praze : C. H. Beck, 2018, xiv, 455 stran : tabulky, vzorce

Obsah učebnice odpovídá hlavnímu proudu soudobé ekonomie. V souladu se světovými trendy spojuje neoklasickou makroekonomii dlouhého období s keynesiánskou makroekonomií krátkodobých hospodářských výkyvů. Učebnice se skládá z oddílů: Základní makroekonomické vztahy; Statický model dlouhého období - všeobecná rovnováha trhů; Dynamický model dlouhého období - hospodářský růst; Model krátkodobých hospodářských výkyvů; Makroekonomická politika. Kapitoly jsou zakončeny shrnutím obsahu, klíčovými pojmy, otázkami a příklady. - 3. vydání - Slovník základních pojmů. - ISBN: 978-80-7400-541-1 (brožováno)

Finance. Bankovníctví. Měnový systém

29241

Adam Tooze

Crashed : how a decade of financial crises changed the world

Krach : jak desetiletí po finanční krizi změnilo svět

[London] : Allen Lane the Penguin Press, 2018, xii, 706 stran : tabulky, grafy

V září 2008 otřásla světem finanční krize vyvolaná zhroucením americké banky Lehman Brothers. O deset let později nás její přízrak stále pronásleduje. Když byl odhalen šokující rozsah tohoto krachu, zdálo se, že finanční instituce, které od konce studené války symbolizovaly triumf Západu, srazily svou nenasytností, zlobou a nekvalifikovaností celý systém na kolena. Kniha je originální analýzou toho, co se stalo, a jak jsme byli zachráněni před něčím ještě horším. Avšak za cenu, která nadále podkopává demokracii v celé Evropě a ve Spojených státech. Naše instituce spolykaly mnoho miliard dolarů, které měly odvrátit úplný kolaps. Znovu a znovu byl ohlašován konec krize, ta nás však přesto stále dál pronásleduje - ať už v Řecku nebo na Ukrajině, prostřednictvím brexitu nebo Trumpa. - Poznámky. - ISBN: 978-1-846-14036-5 (vázáno)

29256

Pavel Kohout

Investice : nová strategie

Praha : Grada, 2018, 212 stran : barevné ilustrace

V této publikaci autor mapuje svou investiční praxi na kapitálových trzích. Na základě svých zkušeností popisuje, jak trhy fungují skutečně a nejen teoreticky, jak se vyrovnat s výskytem tržních bublin, jaké indikátory jsou užitečné a jakým investicím se vyhnout. Pozornost věnuje i obvyklým chybám začínajících i pokročilých investorů a rovněž i různým druhům rizik. Autor se zabývá také ekonomickými a politickými faktory, které ovlivňují výnosnost trhů akcií a pevně úročených cenných papírů. Podstatnou část obsahu tvoří kapitoly věnované algoritmickému investování. Výklad doplňuje grafická příloha. - První vydání - ISBN: 978-80-271-2101-4 (brožováno)

29251

Jan Lánský

Kryptoměny

V Praze : C.H. Beck, 2018, xvi, 144 stran

Monografie zachycuje rozmanitost celého kryptoměnového ekosystému. Jsou popsány existující kryptoměny (z tisíců kryptoměn jsou nejznámější Bitcoin, Ethereum, Ripple, Litecoin, Dash a Monero) a zhodnoceny nejdůležitější technologické vlastnosti kryptoměn. Kryptoměnový systém je z hlediska vnitřní struktury, sítě a uživatelů demonstrován na příkladu Bitcoinu. Publikace přináší přehled přístupů, jakými kryptoměny decentralizovaně dosahují konsenzu o svém stavu. Následně ukazuje, že kryptoměnové transakce mohou dosahovat různé míry anonymity. Také seznamuje se způsoby, jakými se kryptoměny pokoušejí o uplatnění v praktickém životě, rozebírá bezpečnostní rizika kryptoměn z pohledu uživatelů, poskytovatelů služeb či vývojářů a navrhuje bezpečnostní opatření snižující míru těchto rizik. Pomocí dotazů v jazyku SQL jsou analyzována burzovní data za účelem stanovení ekonomické významnosti kryptoměn. V závěru práce autor navrhuje, jaké technologické vlastnosti by měla mít optimální kryptoměna. - Vydání první - ISBN: 978-80-7400-722-4 (brožováno)

29259

Petr Sedláček

Mezinárodní měnový systém a globální finanční krize

Professional Publishing, 2018, 231 stran

Cílem publikace je ukázat, do jaké míry se podařilo realizovat navržené reformy současného mezinárodního měnového systému jako účinnou prevenci proti globálním finančním krizím. Reformy v hlavních oblastech mezinárodního měnového systému byly přijaty v souvislosti s poslední globální finanční krizí v letech 2008/2009. Týkají se posílení dohledu a koordinace národních politik, změn v globální governanci, monitorování a řízení kapitálových toků a posílení globální sítě finanční záchrany. V první části publikace se autor zaměřil na mezinárodní měnový systém jako celek. Je popsán historický vývoj a jsou připomenuty finanční a měnové krize a jejich vliv na formování měnového systému. Druhá část analyzuje opatření ke zlepšení fungování jednotlivých oblastí systému, hodnotí jejich účinnost i možné cesty dalšího zkvalitnění. V této části jsou předloženy hlavní reformní opatření a další cesty k zefektivnění a posílení mezinárodního měnového systému. Publikace seznamuje s aktuálními trendy reforem a jejich dopadem na ČR. - Na knize se podílel Mojmír Helisek, autor kapitoly X.2, spoluautor kapitol III.1, IX.3. - ISBN: 978-80-88260-18-9 (brožováno)

Hospodářská situace a politika. Řízení. Výroba. Služby. Ceny

29209

OECD

Czech Republic : OECD economic surveys 2018 - overview**Česká republika : hospodářské přehledy OECD 2018 - zkrácený přehled**

Paris : Organisation for Economic Co-operation and Development, July 2018, 55 stran : tabulky, grafy, rámečky

Shrnutí hodnocení a doporučení OECD z července 2018 ke stavu českého hospodářství. Pokrok v oblasti hlavních strukturálních reforem, životní úroveň, výzkum a vývoj, stárnoucí společnost, zlepšování zdravotnického systému. - Poznámky.

29257

Vít Pošta

Makroekonomická analýza na příkladu české ekonomiky

V Praze : C.H. Beck, 2018, xxv, 395 stran : tabulky, ilustrace

Publikace je určena jak laikům v oblasti ekonomické analýzy, kteří ocení výklad jednotlivých makroekonomických ukazatelů a jejich aplikaci na česká data, tak ekonomům, kteří hlavní přidanou hodnotu najdou v analytické části a propojení analýzy s ekonomickou teorií a aktuálním výzkumem. Zájemce kniha seznámí s celou řadou běžně publikovaných makroekonomických ukazatelů, které lze pro analýzu ekonomiky využít, a rovněž s celou řadou dalších ukazatelů, které si může sám snadno zkonstruovat. Vzhledem k tomu, že analýza je vždy prováděna na příkladu české ekonomiky,

poskytuje kniha množství informací o jejím dosavadním vývoji, stejně jako o rizicích jejího budoucího vývoje. Obsah publikace je rozdělen do osmi kapitol, které seznamují s jednotlivými částmi makroekonomiky a postupně v nich jednotlivé poznatky propojují. Názvy kapitol: Ekonomický výkon; Národní účty; Trh práce; Cenová hladina; Finanční trhy; Vnější vztahy; Vládní sektor; Sektor finančních institucí. - ISBN: 978-80-7400-720-0 (brožováno)

29240

International Monetary Fund

World economic outlook. October 2018., Challenges to steady growth**Světový hospodářský výhled. Říjen 2018., Problémy stabilního hospodářského růstu,**

Washington : International Monetary Fund, 2018, xviii, 194 stran : tabulky, grafy, rámečky, vzorce
Hospodářské předpovědi a analýzy problémů hospodářské politiky členských zemí MMF, globální ekonomiky a rozvoje mezinárodních finančních trhů v letech 2018-2019 (z října 2018). Oživení globálního hospodářství deset let po finančním krachu v roce 2008. Problémy, které stojí před měnovou politikou rozvíjejících se trhů, zatímco se globální finanční podmínky normalizují. Statistická příloha shrnuje historická data a odhady pro roky 2018-2019 i střednědobé scénáře na období 2020-2023. - Poznámky, přílohy. - ISBN: 978-1-48437-679-9 (brožováno)

Informatika. Počítače

29236

Vojtěch Kment

Elektronické právní jednání : analýza s důrazem na využití elektronického podpisu a elektronické pečeti podle práva EU, České republiky a Německa

Praha : Wolters Kluwer, 2018, XLI, 417 stran

Hlavním záměrem monografie je analýza a výklad základních institutů elektronického právního jednání, jak vychází z nové úpravy evropským nařízením č. 910/2014 o elektronické identifikaci a službách vytvářejících důvěru pro elektronické transakce na vnitřním trhu (eIDAS). Jde zejména o prostý a kvalifikovaný elektronický podpis fyzických osob a elektronickou pečeť osob právnických. Výklad zahrnuje rozbor všech dílčích právních předpokladů uvedených institutů a podává i vysvětlení dopadů nařízení eIDAS do fungování státní správy i oblasti e-commerce. Monografie podává také srovnávací analýzu elektronického právního jednání podle práva EU, ČR a Německa. V rámci rozboru autor též identifikuje mnoho oblastí, které jsou nařízením upraveny nedostatečně. - Vydání první - Obsahuje slovníčky pojmů. - ISBN: 978-80-7552-814-8 (vázáno)

Obchod. Cla. Mezinárodní finance

29243

International Monetary Fund

Global financial stability report : a decade after global financial crisis: are we safer? October 2018**Zpráva o globální finanční stabilitě : desetiletí po finanční krizi: jsme opatrnější? Říjen 2018**

Washington : International Monetary Fund, 2018, xii, 81 stran : tabulky, grafy, rámečky

Publikace vydávaná 2x ročně Mezinárodním měnovým fondem. Hodnotí hlavní rizika, kterým čelí globální finanční trhy, za účelem rozpoznání systémové zranitelnosti. Tato zpráva se zabývá desetiletím po finanční krizi v roce 2008, regulační reformou a finanční stabilitou. - Poznámky. - ISBN: 978-1-48437-559-4 (brožováno)

Podnik a podnikání

29253

Anna Pelikánová

Účetnictví, daně a financování pro nestátní neziskovky

Praha : Grada, 2018, 335 stran : tabulky

Ucelený přehled informací a legislativy z oblasti financování, účetnictví, daní a práva pro nestátní (soukromé) neziskové organizace. Úvod začíná vymezením základních pojmů a druhů neziskových organizací, také jejich vznikem, řízením i zánikem. Další část se věnuje financování nestátních neziskových organizací. Následuje kapitola o ekonomice a účetnictví. Jádrem publikace je daňová problematika (daň z příjmů, DPH). Publikace se zabývá vybranými problémy, s nimiž se tyto organizace potýkají. - 3. aktualizované vydání - Obsahuje vzorový účtový rozvrh. - ISBN: 978-80-271-2117-5 (brožováno)

Pozemky a nemovitosti. Bytové hospodářství

29239

Petr Bezouška

Nájem v novém soukromém právu (zejména nájem bytu) : aktuální otázky

Praha : Wolters Kluwer, 2018, x, 75 stran

Otázky spojené s právní úpravou nájmu, především nájmu bytů. Autor se snaží nacházet odpovědi na problematické a často ani nedořešené otázky z právní praxe. Postupuje přitom tak, že shromažďuje a uvádí názory dosud publikované v různých zdrojích (komentáře, monografie, odborné články a další prameny) ke konkrétním otázkám. A to jsou např. odůvodnění výpovědi z nájmu, výše úroků z jistoty, chov zvířete v bytě, přezkum oprávněnosti výpovědi z nájmu, využití nebytových prostor k jinému účelu apod. Tyto názory pak autor shrnuje a připojuje k nim vlastní komentář a na logických argumentech postavený vlastní závěr. Publikace je určena zejména pro rychlou orientaci v množství názorů a důraz je kladen na stručnost. Právní stav publikace je k 1.7.2018. - Vydání první - ISBN: 978-80-7598-092-2 (brožováno)

Práce. Zaměstnanci. Zaměstnavatelé

29258

Jan Tegze

Jak hledat zaměstnance v 21. století : techniky moderního recruitmentu

Praha : Grada, 2018, 327 stran : ilustrace

Moderní metody pro efektivní vyhledávání specialistů v požadovaném oboru. V první části publikace jsou vysvětleny metody a postupy pro hledání lidí a získávání kontaktů na ně (sourcing, recruitment, personal branding). Jde zejména o postupy při vyhledávání lidí na internetu a sociálních sítích. V její další části je popsáno, jak vyniknout v náborovém marketingu, při oslovování uchazečů, efektivním využitím inzerce, při práci s pasivními kandidáty a v dalších oblastech. Autorem knihy je zkušený odborník s mnohaletou praxí v této oblasti. - První vydání - ISBN: 978-80-271-0551-9 (brožováno)

Právo

29235

Tereza Danielisová

Knihovní zákon : komentář

Praha : Wolters Kluwer, 2018, xii, 89 stran

Komentované znění zák. č. 257/2001 Sb., o knihovnách a podmínkách provozování veřejných knihovnických a informačních služeb. Právní stav komentáře je k 1.9.2018. - Vydání první - ISBN: 978-80-7598-156-1 (brožováno)

29255

Svejkovský, Kovář a kol.

Svěřenské fondy : příležitosti a rizika

V Praze : C. H. Beck, 2018, xv, 117 stran

Výklad základních otázek týkajících se svěřenských fondů, v českém právním řádu používaných od ledna 2014 (od nabytí účinnosti nového občanského zákoníku). Jaké jsou jeho možnosti a je svěřenský fond vhodným nástrojem pro rozdělení rodinného majetku? Autoři vysvětlují fungování, použití a omezení svěřenského fondu. V další části publikace nabízejí praktický případ použití svěřenského fondu s nástinem možných řešení a vzorů. - Vydání první - ISBN: 978-80-7400-726-2 (brožováno)

Statistika. Demografie. Sociologie

29238

Český statistický úřad

Statistická ročenka České republiky 2018 : Statistical yearbook of the Czech Republic 2018

Praha : Český statistický úřad, 2018, 823 stran : tabulky

Souborný statistický přehled ze všech odvětví národního hospodářství. Důležité údaje jsou doplněny mezinárodním srovnáním 28 zemí EU a porovnáním jednotlivých regionů soudržnosti a krajů ČR. Podchycené údaje jsou rozčleněny do oddílů: Vybrané ukazatele národního hospodářství; Území a podnebí; Životní prostředí; Obyvatelstvo; Národní účty; Finance; Měna a platební bilance; Ceny; Příjmy a výdaje domácností; Trh práce; Zahraniční obchod; Organizační struktura národního hospodářství; Zemědělství; Lesnictví; Průmysl; Energetika; Stavebnictví; Obchod, ubytování a stravování; Cestovní ruch; Doprava, informační a komunikační činnosti; Tržní služby; Informační společnost; Věda, výzkum a inovace; Vzdělávání; Zdravotnictví; Sociální zabezpečení; Kultura; Sport; Soudnictví, kriminalita, nehody; Mezinárodní srovnání; Vybrané ukazatele regionů soudržnosti a krajů; Volby. Předkládané údaje jsou platné k 31.8.2018. - 1. vydání - Souběžný anglický text. - ISBN: 978-80-250-2868-1 (vázáno)

29237

Jiří Anděl

Statistické úlohy, historky a paradoxy

Praha : MatfyzPress, 2018, 200 stran : ilustrace

Cílem učebnice je nenásilnou a poutavou formou přiblížit některé části matematické statistiky. Vznikla na základě výběrové přednášky konané na MFF UK nazvané Principy statistického uvažování. Publikace je orientovaná na statistické zpracování dat a je určena posluchačům nižších ročníků a všem zájemcům o statistiku. - Vydání první - Nad názvem: Matematicko-fyzikální fakulta, Univerzita Karlova. - ISBN: 978-80-7378-360-0 (brožováno)

Účetnictví

29260I

Jana Skálová, Eva Šedinová, Magdaléna Vyškovská

Cenné papíry a podíly v účetnictví a dani z příjmů právnických osob. Zdaňování zahraničních umělců v ČR

Praha : Svaz účetních České republiky, 2018, 64 stran

První příspěvek se věnuje problematice účtování majetkových a dluhových cenných papírů v účetnictví podnikatelů a daňovým souvislostem z pohledu daně z příjmů právnických osob. Na jakých účtech o jednotlivých skupinách cenných papírů a podílů účtovat, jak je správně ocenit při pořízení a k okamžiku sestavení účetní závěrky? Jak účetně i daňově řešit výnosy plynoucí po dobu držby cenných papírů a podílů nebo z jejich prodeje? Druhý příspěvek se zabývá výkladem správného zdanění honoráře zahraničních umělců vystupujících v ČR, jsou-li daňovými nerezidenty, a povinnostmi, které v této souvislosti vznikají organizátorům tuzemských kulturních akcí. Následuje aktuální informace z oblasti sociálního pojištění - změna v pravidlech v roce 2019. Poslední příspěvek, tj. odborná stanoviska k dotazům z praxe, řeší kamerový systém a DPH, zprostředkování prodeje obchodního podílu (akcií) a DPH,

zaúčtování odměny za zpracování žádosti o poskytnutí dotace a prodej automobilu - obchodního majetku pro účely daně z příjmů. - Obálkový podnázev: účetnictví, daně, mzdy, pojištění. - ISBN: 978-80-87367-93-3 (brožováno)

Veřejná správa

29233

Miloš Matula

Proměny funkce veřejné správy

Plzeň : Západočeská univerzita v Plzni, 2017, vi, 217 stran

Proměny funkce a mechanismu fungování veřejné správy v podmínkách ČR s přihlédnutím k obecným tendencím evropského vývoje. Analýza faktických proměn funkcí veřejné správy a probíhajících procesů. Jednotlivé kapitoly popisují změny v dělbě moci, trendy diferenciací veřejné správy a vztah soukromé a veřejné správy. Další kapitoly se zabývají regulací činnosti soukromé správy veřejnou správou, partnerstvím veřejného a soukromého sektoru, administrativním aparátem, tvorbou a obsahem práva veřejné správy, hodnocením dopadů regulace, decentralizací, principem subsidiarity, virtualitou veřejné správy apod. V práci jsou definovány silné a slabé stránky procesu decentralizace v ČR a obecné vlastnosti reformních procesů z hlediska podmínek ČR. - První vydání - Na zadní straně obálky: Fakulta právnická Západočeské univerzity v Plzni. - ISBN: 978-80-261-0686-9 (brožováno)

Veřejné finance. Rozpočet

29242

[Herausgeber und Redaktion Bundesministerium der Finanzen]

Finanzbericht 2019 : Stand und voraussichtliche Entwicklung der Finanzwirtschaft im gesamtwirtschaftlichen Zusammenhang : Veröffentlichung August 2018

Finanční zpráva na rok 2019 : stav a pravděpodobný vývoj finančního hospodaření v celkovém národohospodářském kontextu : publikováno v dubnu 2018

Berlin : Bundesministerium der Finanzen (Deutschland), August 2018, 328 stran : tabulky, grafy
Zpráva o vývoji finančního hospodaření Spolkové republiky Německo pro rok 2019 v celkovém národohospodářském kontextu vypracovaná na základě schváleného návrhu státního rozpočtu pro rok 2019 a finančního plánu pro období 2018-2022. Obsahuje finanční plán spolkového státu pro období 2018-2022, přehled výdajů a příjmů spolkového rozpočtu, celkový stav finančních a národohospodářských ukazatelů v období sestavování státního rozpočtu pro rok 2019, přehled daňových změn v období 07/2017-07/2018, finančních vztahů mezi spolkovým státem, zeměmi a obcemi, přehled financí ve vztahu k EU a mezinárodních finančních vztahů. Součástí zprávy je obsáhlá statistická část (tabulky, přehledy). - Poznámky. - (brožováno)

29244

International Monetary Fund

Fiscal monitor :managing public wealth. October 2018

Fiskální monitor : hospodaření s veřejným majetkem. Říjen 2018

Washington : International Monetary Fund, 2018, ix, 92 stran : tabulky, grafy, vzorce

Publikace vydávaná 2x ročně Mezinárodním měnovým fondem. Toto číslo monitoru se zaměřuje na vývoj a správu veřejného majetku. - Přílohy. - ISBN: 978-1-48436-761-2 (brožováno)

Ostatní

29234

Vladimír Nálevka

Cesta k dohodě : vyjednávání - hra života

Praha : Interquality, 2018, 249 stran

Publikace je průvodce procesem úspěšného vyjednávání. Úvodní část přibližuje základní dovednosti při vyjednávání. V následujících kapitolách jsou probrány tyto otázky: kdy vyjednat a kdy zvolit jiné řešení, jaké jsou zdroje síly vyjednavců a jak zvýšit svoji vlastní sílu? Jak se připravují ti nejlepší vyjednavci? Jak strukturovat a řídit vyjednavací proces, jak vymezit vyjednavací prostor a jak se v něm pohybovat, jak reagovat na ultimátum, jak rozpoznat taktiky a triky tvrdého pozičního vyjednávání a jak jim čelit? A hlavně - jak dosáhnout dohody typu „výhra-výhra“? - 1. vydání - ISBN: 978-80-905414-2-9 (brožováno)

29254

[hlavní redakce Josef Filipec]

Slovník spisovné češtiny pro školu a veřejnost : s Dodatkem Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy České republiky

Praha : Academia, 2018, 647 stran

Slovník spisovné češtiny podává komplexní lexikografický popis téměř 50 000 slov současné češtiny, přihlíží k současnému vývoji jazyka i společnosti. Uživatel zde najde poučení o pravopise a výslovnosti slov, o jejich skloňování a časování, u přejatých slov i o jejich původu. Přílohy obsahují přehled o tvoření slov v češtině, soupis rodných jmen a příjmení, zeměpisných jmen i běžných zkratk a značek. - Vydání 4. dotisk 2018 - Na obálce: studentské vydání. - ISBN: 80-200-1347-4 (brožováno)

Odbor Provoz ICT Oddělení Informační podpora a knihovna

Výpůjční doba knihovny

Pondělí a středa:

9:00 - 12:00

13:00 - 16:00

(v červenci a v srpnu do 15:00)

Úterý a pátek:

9:00 - 12:00

13:00 - 15:00

Čtvrtek:

9:00 - 12:00

Z toho pro veřejnost:

Pondělí a středa:

9:00 - 12:00

13:00 - 16:00

(v červenci a v srpnu do 15:00)

tel.:

257042588

e-mail:

knihovna@mfcz.cz

Informace pro veřejnost:

<http://www.mfcz.cz/cs/o-ministerstvu/sluzby-verejnosti/odborna-knihovna/zakladni-informace>

Intranet:

<http://knihovna.mfcz.cz/oknihovne.php>

international VAT monitor Finanz-Rundschau Der Betrieb Bulletin for international taxation Bankovnictví The Economist Finanzy Soudní rozhledy
Daňová a hospodářská kartotéka Monatsbericht des BMF Hospodářské noviny Poradce veřejné správy Daně a právo v praxi EKO Politická ekonomie T
Jahrbücher für Nationalökonomie und Statistik Clo-douane European taxation Euro The Financial regulator Ekonomická revue Prague economic pap
WirtschaftsWoche Umsatzsteuer-Rundschau Daňový expert Kapital Praktický poradce v daňových otázkách Deutsche Bundesbank - Monatsbericht Obc
Wirtschaft und Statistik Voprosy ekonomiki Geldpolitik & Wirtschaft Ekonom Financial Times Právník CEE Quarterly Pojistné rozpr
Auszüge aus Presseartikeln Nationalökonome Nationalökonome Nationalökonome Nationalökonome Nationalökonome Nationalökonome
The International economy Acta Oeconomica Pragensia Finance a úvěr FinanzArchiv Conjoncture Financní, daňový a účetní bulletin Ot
Právní rádce Daně a účetnictví bez chyb, pokut a penále Journal of financial crime Finanzmarktstabilitätsbericht Journal of money